

Rapportage
Beheermonitoring
Boerenlandnatuur
Noord-Holland Zuid

2022

Deze jaarrapportage beschrijft de beheeractiviteiten voor met name weidevogels, maar ook voor andere boerenlandnatuur in het gebied Noord-Holland Zuid door deze beheerders:

- (leden van) Collectief Noord Holland Zuid
- Landschap Noord-Holland
- Stichting Agrarische Bedrijven Spaarnwoude
- Stichting Duurzaam Agrarisch Natuurbeheer

Voor de rapportage zijn (akker/weide)vogel(tel)gegevens gebruikt van deze vrijwilligersgroepen:

- Werkgroep Weidevogels IVN Amstelveen
- Weidevogelbeschermingsgroep Spaarnwoude
- Weidevogelbeschermingsgroep Vechtstreek
- Vogelwerkgroep Kennemerland

Als gegevensbronnen zijn gebruikt:

- Boerenlandvogelmonitor van LandschappenNL
- SCAN-GIS database van BoerenNatuur
- Weerarchief KNMI; weerstation Schiphol

Samenstelling: Aad van Paassen (IVN Amstelveen/Bureau Van Paassen) m.m.v. Mark Kuiper, Gieljan Beijen (Gooise Engen), Dave Dirks (Haarlemmermeer), Andries Kamstra (Spaarnewoude), Ron Korrel/Ben Prins/Jan Wesselingh/Berry Richter (wildcamera's), Cor Kranstauber (gegevens predatiebeheer Vechtstreek), Frank van Groen (BMP-gegevens Middelpolder, deel Holendrecht-polder en Vechtstreek), Dic van Hummel (tellingen argusvlinder), Tim Wouters (onderzoek argusvlinder), Peter van de Beek (vogeltellingen Haarlemmermeer, Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland) e.a.

Foto's: Aad van Paassen, Ron Korrel, Dave Dirks, Peter van de Beek, Gieljan Beijen e.a.

Amstelveen, 12 december 2022

Inhoudsopgave

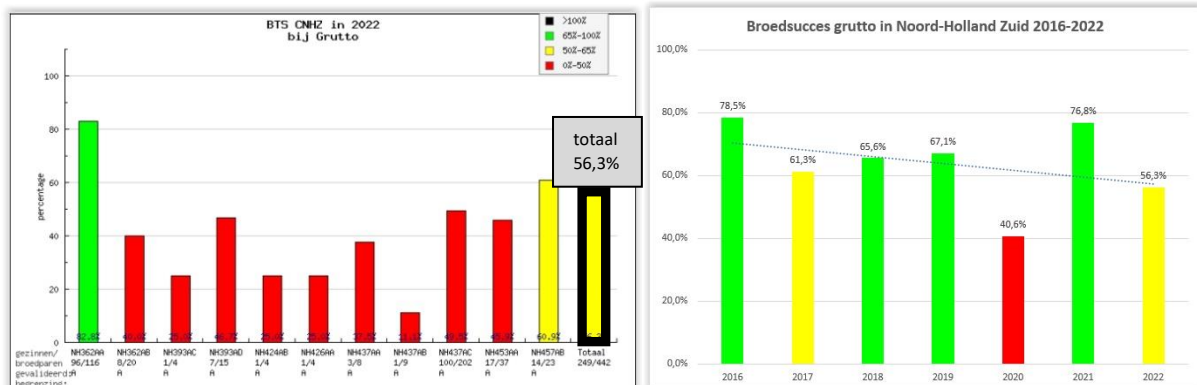
Samenvatting

1	Inleiding	5
2	Resultaten weidevogelbeheer in Noord-Holland Zuid	6
2.1	Beheer (ANLB en reservaat)	6
2.2	Gevonden nesten en nestbescherming	9
2.3	Broedparen, perceelgebruik en broedsucces weidevogels	11
2.4	Predatiebeheer	17
3	Resultaten beheer akkernatuur in Noord-Holland Zuid	21
3.1	Haarlemmermeer	21
3.2	Gooise Engen	25
4	Monitoring argusvlinder in de Bovenkerkerpolder	27
5	Ontwikkeling beheerpakket Botanische weiderand in Noord-Holland Zuid	29
	Bijlage 1. Weidevogelbeheer per deelgebied en polder	31
1.	Amstelland	31
1.1	Bovenkerkerpolder	33
1.2	Middelpolder	36
1.3	Duivendrechtterpolder	40
1.4	Holendrechtter- en Bullewijckerpolder	43
1.5	Polder de Rondehoep	46
1.6	Uithoornsche Polder/Kalslagerpolder en Zuiderlegmeerpolder	50
2.	Vechtstreek	53
2.1	Aetsveldschepolder Oost	54
2.2	Noordpolder beoosten Muiden	57
2.3	Horn- en Kuierpolder	60
3.	Spaarnwoude	63
3.1	Hekslootpolder	64
3.2	Spaarnwoude-west	67
3.3	Vereenigde Binnenpolder-Oost+Inlaag	70

Samenvatting

Weidevogels

Het afgelopen jaar was voor weidevogels in Noord-Holland Zuid een minder goed jaar dan veel andere jaren. Met name de grutto had maar net een mogelijk voldoende broedsucces, maar ook andere soorten weidevogels deden het (waarschijnlijk) niet goed. Als we naar het meerjarige beeld kijken van het broedsucces bij de grutto, zien we een dalende trendlijn, vooral veroorzaakt door twee magere jaren in de laatste drie jaar. De oorzaken van het matige resultaat in 2022 moeten we vooral zoeken in het opnieuw (grotendeels) droge voorjaar en in hoge predatiedruk. Extra beheermaatregelen (meer vernatting in welke vorm dan ook), maar ook verminderen van de predatiedruk (door uitrasteren van de meest weidevogelrijke delen van gebieden, aanbieden van alternatieve voedselopties zoals muizen in kruidenrijke perceelranden en bejaging van de vos) zijn nodig om herhaling te voorkomen en de negatieve trend te keren. Een bijkomend resultaat van 2022 is dat de ervaringen met het monitoren van bodempredatoren met wildcamera's zo positief waren dat jagers en vrijwilligers in Amstelland in 2023 gezamenlijk zo uniform mogelijk en gecoördineerd gegevens zullen gaan verzamelen over aanwezigheid van bodempredatoren. Dat geeft ook basisinformatie voor een goede dialoog met onder andere overheden over predatiedruk. De omvang van het beheerpakket Botanische randen neemt gestaag toe. Streven is langs elke slootkant minimaal één kant te hebben die bij de eerste snede niet wordt gemaaid. Dat zou een enorme winst voor biodiversiteit zijn, zoals voor planten, insecten als libellen, maar ook voor de overlevingskans van kuikens van eenden en weidevogels.

Figuur 1. Broedsucces van de grutto Noord-Holland Zuid in 2022 en van 2016-2022

Akkernatuur

Het beheer van akkernatuur in Haarlemmermeer en Gooise Engen mag zich verheugen in toenemende belangstelling van agrariërs. Ook de monitoring komt van de grond. De Vogelwerkgroep Kennemerland heeft nu twee winterseizoenen (2019-2020 en 2021-2022) de foeragerende vogels geteld op foeragerende vogels. Mooie waarnemingen: velduil, blauwe kiekendief en patrijs.

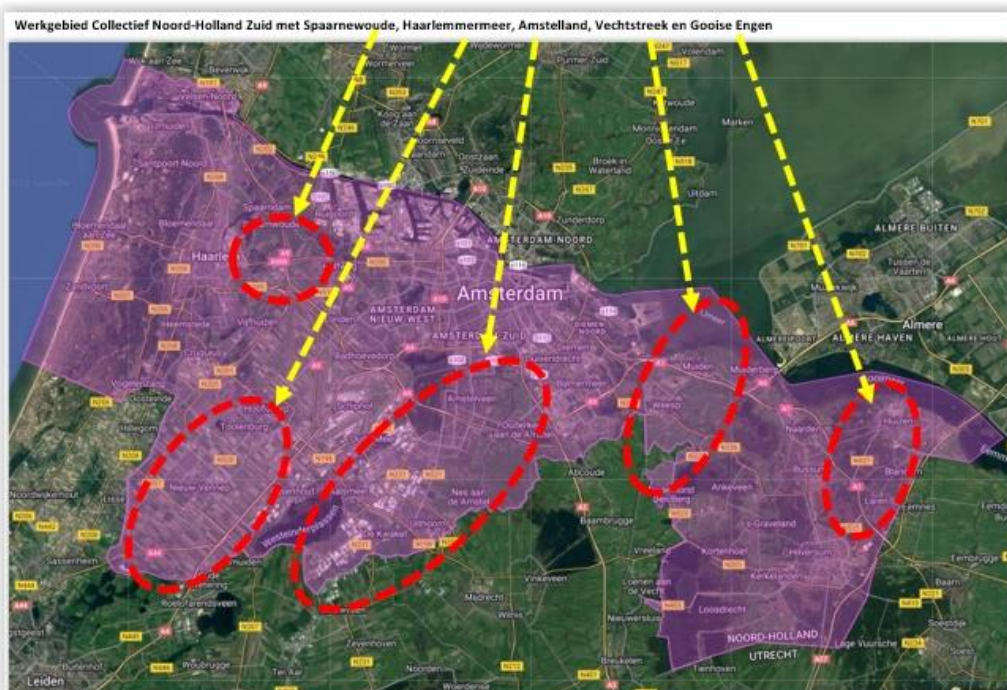
Overige Boerenlandnatuur

Verder zijn in 2022 inspanningen verricht door vrijwilligers om de aanwezigheid van de argusvlinder in de Bovenkerkerpolder in beeld te krijgen. De agrarische natuurvereniging De Amstel neemt maatregelen om de omstandigheden te verbeteren die de argusvlinder nodig heeft voor een duurzame populatie, zoals gefaseerd maaien van bloemrijke bermen van percelen, kades en fietspaden. In 2022 werden meer argusvlinders geteld dan ooit. De Vlinderstichting heeft onderzoek verricht naar het voorkomen van de rupsen en individuen van de argusvlinder in de Bovenkerkerpolder. Dit onderzoek wordt mogelijk voortgezet in 2023.

1 Inleiding

Werkgebied

Het werkgebied van het collectief Noord-Holland Zuid omvat het agrarisch gebruikt gebied van de provincie Noord-Holland ten zuiden van het Noordzeekanaal en bevat daarmee de werkgebieden van vier (deels voormalige) agrarische natuurverenigingen: ANV De Vechtstreek, ANV De Amstel, Ons Spaarnwoude en ANV Haarlemmermeer i.o. Binnen het werkgebied van het collectief zijn drie vrijwilligersgroepen actief (Weidevogelbeschermingsgroep De Vechtstreek, Werkgroep Weidevogels van IVN Amstelveen en Weidevogelbeschermingsgroep Spaarnwoude. Het collectief werkt daarbij samen met twee terreinbeheerders: Landschap Noord Holland en Stichting Agrarische Bedrijven Spaarnwoude en de Wildbeheereenheden in het gebied.

Figuur 2. Begrenzing werkgebied Collectief Noord-Holland Zuid met deelgebieden

De (onder de polygoon slecht zichtbare diverse) kleurtjes geven de percelen aan waar contracten voor ANLB-beheer liggen en (in blauw) waar de weidevogelreservaten van terreinbeheerders zoals Landschap Noord-Holland en van particuliere natuurbeheerders liggen.

Weersverloop in voorjaar 2022

Het voorjaar van 2022 was weer een droog voorjaar vooral in maart en april, net als 2020.

Maart

Maart begon met koude nachten, maar dankzij het heldere weer warmde het overdag weer snel op. Op 2 maart stonden er al weer 2000-3000 grutto's op het Landje van Geijssel. Er viel weinig regen en er was veel zon. Vanaf 8 maart werd het warmer en op 10 en 11 maart meer dan 15 graden. Kieviten begonnen zich te vestigen en de eerste eieren werden in de tweede helft van maart gevonden. Het bleef zonnig en droog tot eind maart, maar toen daalde de temperatuur sterk.

April

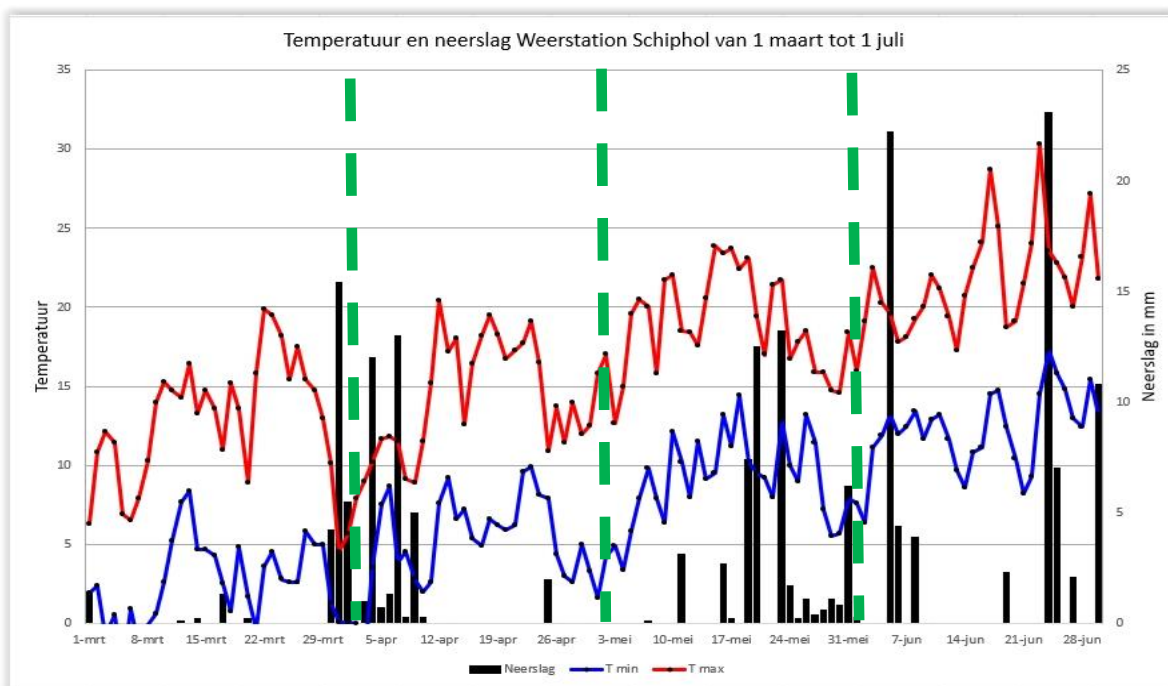
Begin april zette de kou van maart zich door, viel er sneeuw en waren de nachten vaak koud. Vanaf 4 april werd het wisselvallig weer met af en toe flink wat regen en temperaturen rond normaal (11 graden). Rond 10 april was het even zonnig en waren de nachten koud met soms nachtvorst. Daarna volgde weer een lange periode met warm en droog weer (tot 20 graden op 12 april). Eind april kwam de temperatuur weer rond normaal te liggen: 12-15 graden.

Mei

Mei begon met normale temperaturen, maar 's nachts werd het nog wel koud met soms nachtvorst. Door het heldere weer kreeg de zon alle kans en overdag liep de temperatuur geleidelijk op 15 mei tot 23 graden. Vanaf 17 mei werd het wisselvallig en viel er eindelijk weer (af en toe flink) wat regen. De laatste dagen van mei waren koud met temperaturen onder normaal: 15 graden.

Juni

Juni begon koel, maar het warmde al snel op naar temperaturen rond 20 graden. Rond 5 juni viel er veel regen, maar daarna werd het droog en warm tot na half juni. In de loop van juni warmde het verder op naar 30 graden, maar af en toe vielen er stevige buien met veel regen.

Figuur 6. Weersverloop. Belangrijk voor weidevogelkuikens was de lange droge periode van 10 april tot half mei

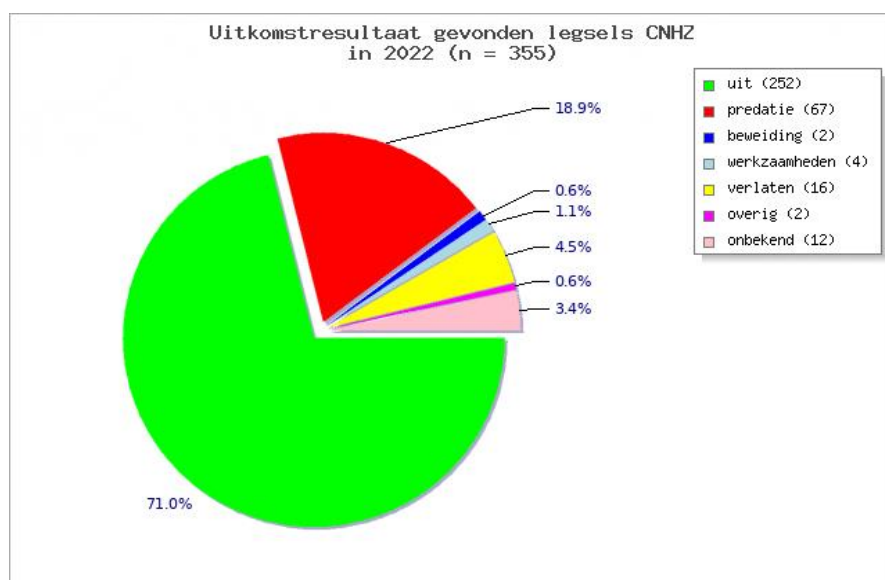
Gruttopaar in de Bovenkerkerpolder

2.2 Gevonden nesten en nestbescherming

Gevonden nesten

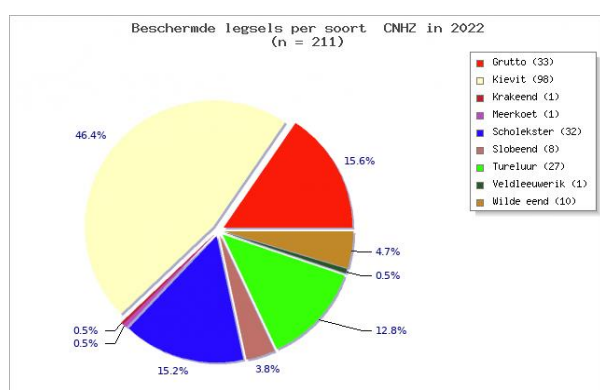
Boeren en vrijwilligers in Noord-Holland Zuid hebben in 2022 in totaal 512 nesten gevonden (2021: 488; 2020: 514; 2019: 407). Dat waren vooral nesten van Kievit (225), scholekster (70), grutto (79), tureluur (43) en slobbeend (12). Het uitkomstresultaat (figuur 7) is bekend van 355 nesten en is weer iets hoger dan in de laatste drie jaar: 71,0% (2021: 63,4%; 2020: 69,8%; 2019: 74,7%), predatie van nesten was weer iets lager en lag op 18,9% (2021: 26,0%; 2020: 19,3%; 2019: 16,5%), voortijdig verlaten van nesten op 4,5% (2021: 3,4%; 2020: 2,2%; 2019: 0,7%), verlies door werkzaamheden en beweiding gezamenlijk op 1,7% (2021: 2,1%; 2020: 4,7%; 2019: 1,4%) en overig en onbekend verlies gezamenlijk op 4,0% (2021: 5,2%; 2020: 4,1%).

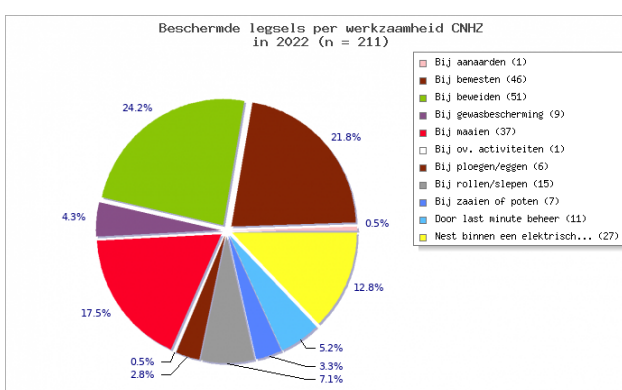
Figuur 7. Uitkomstresultaat gevonden legfels in 2022

Beschermde nesten

In 2022 werden in totaal 211 nesten beschermd en hiervan in 184 gevallen nodig om nesten te beschermen tegen landbouwkundige activiteiten (2021: 125; 2020: 243; 2019: 143). Daarnaast werden er 27 nesten beschermd tegen predatie door vos op vroeg te maaien percelen binnen een vossenraster. Het merendeel betrof Kievitsnesten (98) en daarnaast grutto (33), scholekster (32) en tureluur (27). De nesten werden vooral beschermd bij bemesten (46), bij beweiden (51), bij maaien (37), bij rollen/slepen (15) en door last minute beheer (11). Het uitkomstpercentage van daadwerkelijk beschermde nesten lag in 2022 op 77,1% (2021: 72,2%; 2020: 70,3%; 2019: 80,3%).

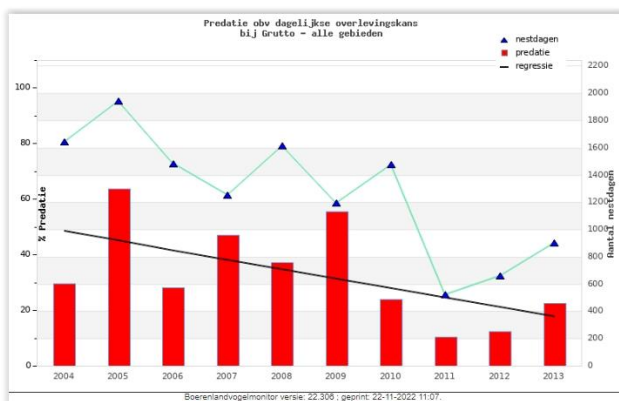
Figuur 8. Beschermde legfels per vogelsoort in 2022

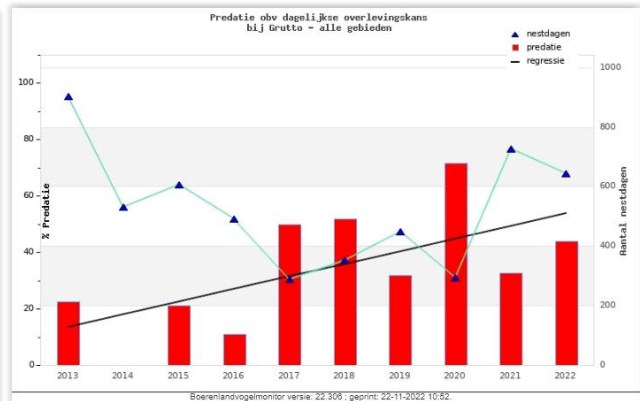
Figuur 9. Beschermde legfels per activiteit in 2022

Ontwikkeling predatie van nesten in Noord-Holland Zuid

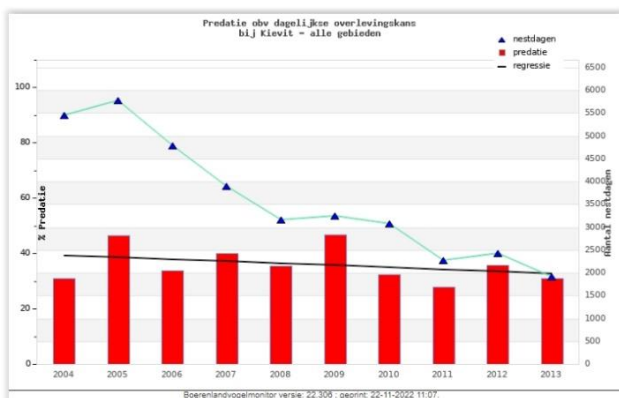
Onderzoek van Sovon uit 2006 (Predatie bij weidevogels; 2005) liet zien dat tussen 1985 en 1995 niet alleen de verliezen aan nesten door landbouw toenamen, maar ook de verliezen door predatie. In het werkgebied van collectief Noord-Holland zijn de verliezen door landbouwkundige activiteiten door bescherming al jaren teruggedrongen tot minder dan 5%. De verliezen door predatie (berekend op basis van dagelijkse overlevingskans) blijken nogal wisselend te zijn in de afgelopen jaren. Onderstaande grafieken laten zien hoe belangrijk het is om langjarig gegevens te verzamelen. De linker grafieken (2004-2013) laten een dalende trend zien in predatie (berekening o.b.v. dagelijkse overlevingskans), de rechter grafieken (2013-2022) een stijgende trend. Kijken we naar de hele periode van 2004-2022, dan lijkt er bij de grutto sprake van een dip in de predatie tussen 2010 en 2017 en over de hele periode van 2004-2022 geen echte significante trend. Bij de Kievit is dit beeld ook te zien maar met minder variatie tussen jaren. Nu is het niet zo, dat predatie dus geen aandacht behoeft, maar de blik moet wel breed genoeg blijven. Verder wordt de hogere predatiedruk in de afgelopen 10 jaren ook veroorzaakt door veranderingen in het landschap - zoals meer en hoger opgaande beplanting, mede waardoor predatoren toenemen - en door een andere houding van onszelf ten aanzien predatoren (minder bejaging dan 50 jaar terug). Verder lijkt het er op dat een breed voedselaanbod voor predatoren - zoals bijvoorbeeld meer muizen door meer kruidenrijke randen van graslandpercelen - remmend kan werken op specialisatie van predatoren zoals vos op nesten en kuikens van weidevogels. Dit kan perspectieven bieden.

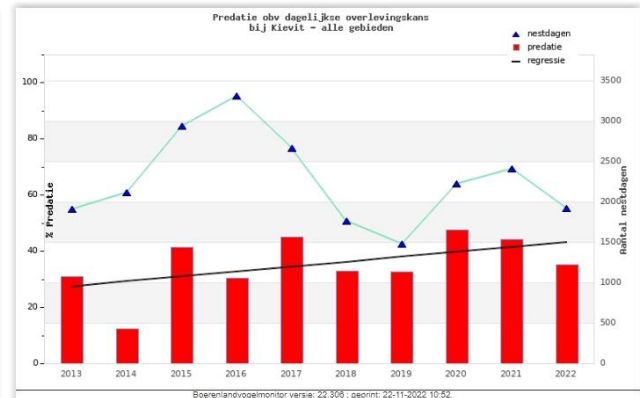
Figuur 10. Predatie van legsels bij grutto 2004 - 2013

Figuur 11. Predatie van legsels bij grutto 2013 - 2022

Figuur 12. Predatie van legsels bij Kievit 2004 - 2013

Figuur 13. Predatie van legsels bij Kievit 2013 - 2022

2.3 Broedparen, perceelgebruik en broedsucces weidevogels

Aantallen broedparen

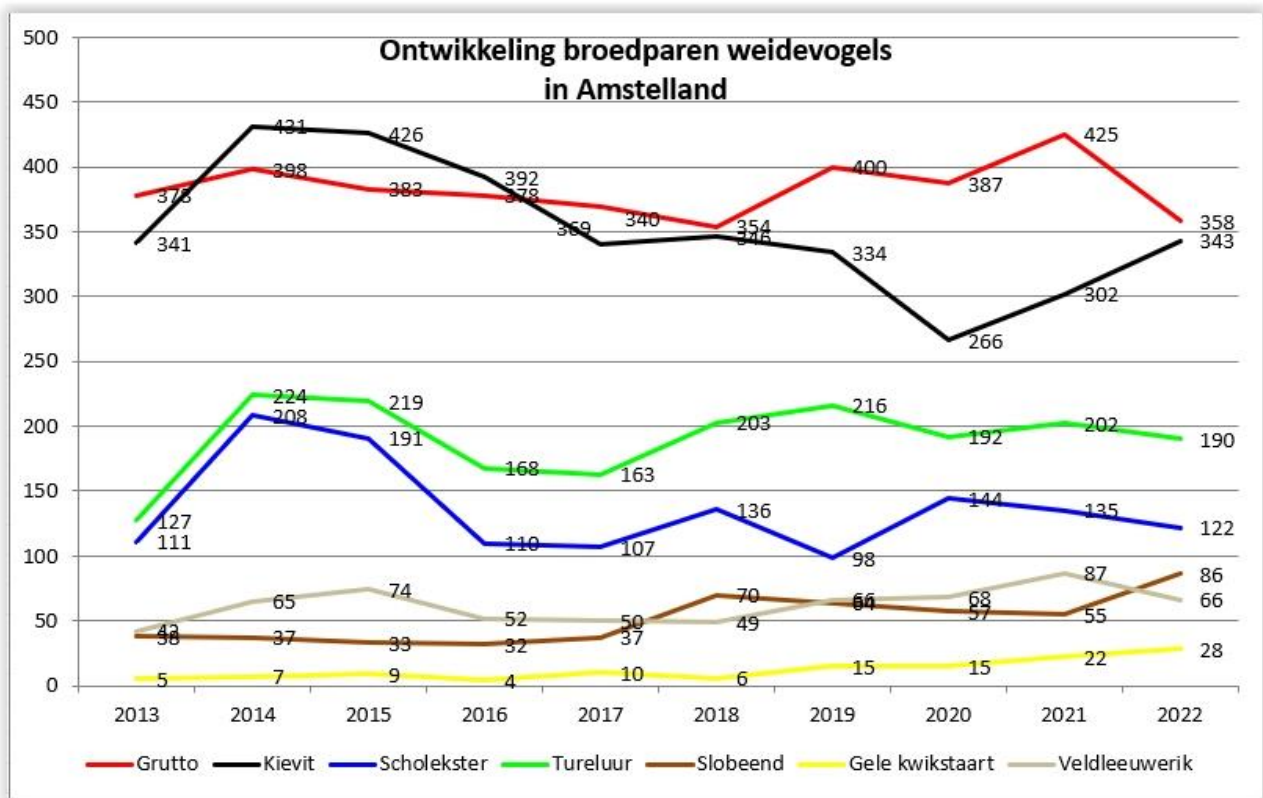
Op basis van BTS-tellingen is een globale uitspraak te doen over het aantal broedparen per soort. Globaal, omdat niet met de BMP-methodiek van Sovon is gewerkt. De BTS-telmethode omvat minder telrondes dan de BMP-methodiek. Door op piekmomenten van aanwezigheid van aantal broedparen per soort te tellen en dat elk jaar op dezelfde manier en in ongeveer dezelfde week te doen, wordt een globaal inzicht verkregen in de ontwikkeling van het aantal broedparen per soort.

Het aantal broedparen weidevogels in Noord-Holland Zuid is de afgelopen 10 jaar redelijk stabiel voor grutto, kievit, scholekster, tureluur en veldleeuwerik, maar er zijn wel vrij regelmatig (soms stevige) pieken en dalen in de aantallen. De aantalsontwikkeling is positief voor slobeend en gele kwikstaart (figuur 14). Maar de situatie is complexer dan de grafiek in eerste instantie laat zien. Dat komt doordat de meeste BTS-telgebieden pas sinds 2016 worden meegeteld. Kijken we alleen naar de grutto en dan naar de gebieden met de langste telreeksen (Ronde Hoep en Bovenkerkerpolder vanaf 2005), dan zien we (figuur 15.) dat het aantal gruttopen iets terugloopt en dat het broedsucces is gestegen. Langjarig is het broedsucces voldoende om de gruttopopulatie in deze gebieden op peil te houden. Vestiging van groot geworden gruttojongen in naastliggende gebieden is mogelijk, maar daar zijn geen bevestigingen van. Van andere weidevogels zoals kievit zijn niet dergelijke langjarige gegevens beschikbaar, maar er bestaan zorgen, zeker rond de kievit.

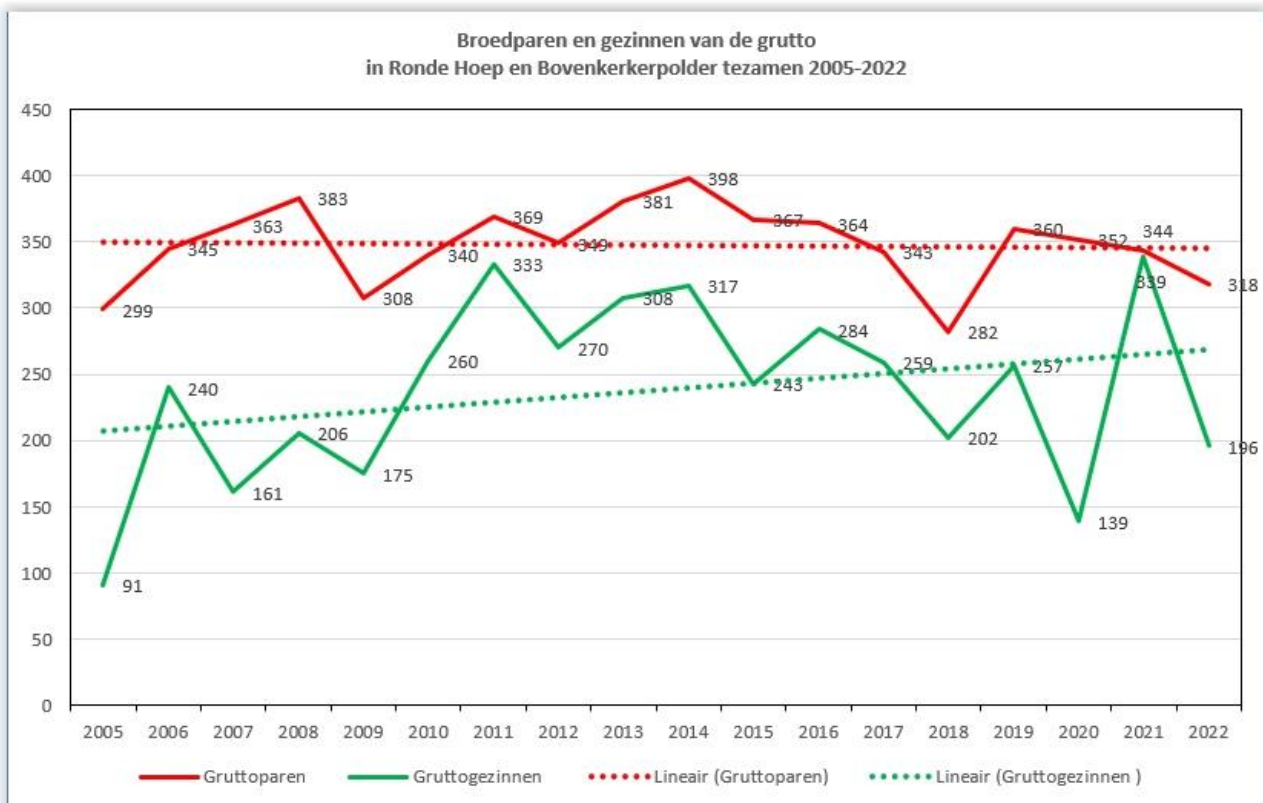
Er is reden om goed na te gaan wat verder verbeterd kan worden voor andere soorten dan grutto, zoals kievit. Bijvoorbeeld met gras(kruiden)stroken op maisland, meer greppelplasdras en meer (verspreid) extensief weiden op grasland. De nieuwe kievitpakketten in het ANLB 2023 bieden misschien een hulp. Zie verder de bespreking per deelgebied en per BTS-telgebied in de bijlage.

Vliegvlugge jonge kievit

Figuur 14. Aantallen broedparen in Noord-Holland Zuid 2013-2022

Figuur 15. Aantal gruttoparen eind april en gruttogezinnen eind mei in Bovenkerkerpolder en Ronde Hoep samen

Maken veel of weinig weidevogels gebruik van het ANLB/(P)SN-beheer?

Het is belangrijk om te weten of het beheergeld verantwoord wordt ingezet. Belangrijke maat voor effectief beheer van weidevogels is hoeveel kuikens van weidevogels elk jaar groot worden. Daartoe worden jaarlijks BTS-tellingen uitgevoerd. Die tellingen geven vooral inzicht in het broedsucces van de grutto. Toch willen we breder inzicht hebben in de effectiviteit van het beheer. Eén manier is om te kijken in welke mate weidevogels gebruik maken van percelen kuikenland als broedgebied en/of foerageerplek met hun kuikens. Onder kuikenland verstaan we dan alle percelen met een rustperiode (verlaat maaien, (greppel) plasdras, kruidenrijk grasland, voorbeweiden), maar ook percelen met extensief weiden.

Om daar inzicht in te krijgen is van elk van de vier hoofdsoorten weidevogels in Noord-Holland Zuid (grutto, Kievit, scholekster en tureluur) per gebied op basis van de twee BTS-tellingen bepaald welk percentage van de broedparen en welk percentage van de gezinnen aanwezig was op percelen met een beheercontract/afspraken voor kuikenland ten tijde van die tellingen. In onderstaande tabel is met een stoplichtmodel aangegeven welk deel van het aantal broedparen aanwezig was op percelen kuikenland. De een na onderste regel geeft het gemiddelde aan op basis van het totaal aantal broedparen, dan wel gezinnen en de onderste regel geeft het gemiddelde aan berekend over het resultaat per gebied.

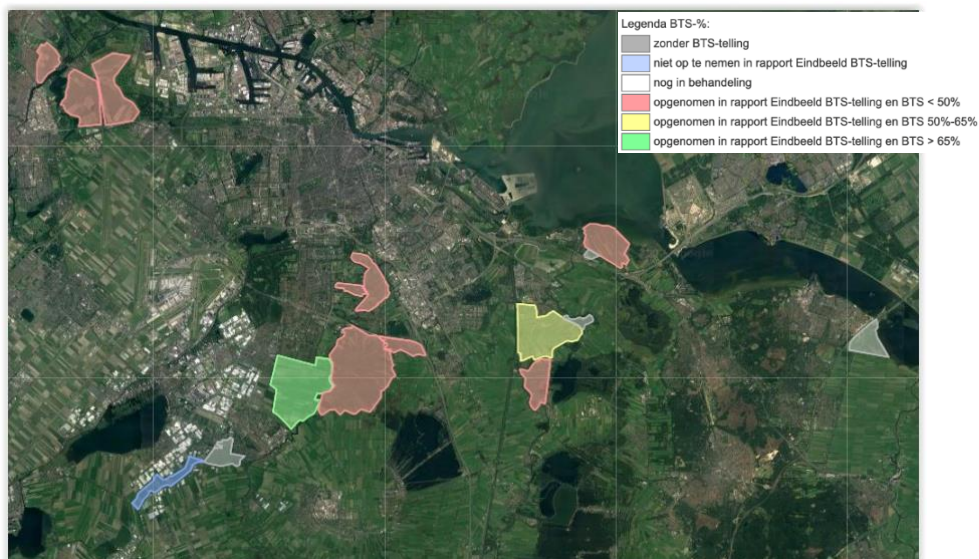
Opvallend is dat op die onderste twee regels te zien is dat – gemiddeld - het merendeel van de grutto's en tureluurs inderdaad aanwezig was op percelen kuikenland. Maar het wisselt wel per gebied. Bij scholekster en Kievit valt op dat vaak minder vogels met nest of kuikens aanwezig waren op kuikenland. Dat de Ronde Hoep voor de Kievit een uitzondering is, geeft aan waar de oorzaak gezocht moet worden: een deel van de percelen kuikenland in de Ronde Hoep in het reservaat wordt gekenmerkt door een zeer trage grasgroei. Het gewas is tot in juni laag en dun en soms gewoon nog niet aanwezig. Dat biedt voor kuikens van Kievit en scholekster goede omstandigheden om voedsel te kunnen zoeken. Maar ook voor Kievitparen later in het seizoen (mei) om nog een tweede poging te doen op die percelen die ook nog eens voldoende lang rust hebben om de eieren uit te broeden. Daarnaast worden in de Ronde Hoep meerdere percelen (circa 20 ha) voorbeweid, dan wel extensief beweid. De nieuwe beheerpakketten vanaf 2023 bevatten beheermaatregelen (vroeger ingaan rustperiode, meer variatie in data van voorweiden) die voor de Kievit een oplossing kunnen bieden in polders waar niet situaties aanwezig zijn zoals in de Ronde Hoep.

	GRUTTO		TURELUUR		KIEVIT		SCHOLEKSTER	
	BROEDPAREN	GEZINNEN	BROEDPAREN	GEZINNEN	BROEDPAREN	GEZINNEN	BROEDPAREN	GEZINNEN
Gemiddelde teldatum	25-apr	29-mei	25-apr	29-mei	25-apr	29-mei	25-apr	29-mei
Bovenkerkerpolder	84%	76%	66%	62%	44%	30%	39%	47%
Middelpolder Amstelveen	90%	80%	89%	75%	96%	100%	82%	100%
Duivendrechtterpolder	44%	100%	50%	90%	59%	25%	25%	0%
Holendrecht- en Bullewijckerpolder	38%	0%	70%	90%	57%	50%	30%	0%
Polder de Ronde Hoep	72%	84%	61%	74%	70%	77%	49%	100%
Uithoornsche Polder								
Kalslagerpolder								
Aetsveldschepolder Oost	9%	64%	14%	20%	10%	16%	17%	0%
Horn- en Kuierpolder	25%	100%	25%		17%	0%	50%	0%
Noordpolder beoosten Muiden	50%	0%	17%	0%	21%	0%	33%	
Spaarnewoude West	84%	94%	75%	86%	92%	100%	69%	67%
Hekslotpolder	50%	100%	50%	100%	56%	75%	0%	
Vereenigde Binnenpolder-Oost+Inlaag	67%	100%	80%	92%	69%	88%	100%	
Gemiddeld obv totaal aantallen	71%	80%	59%	70%	65%	69%	45%	41%
Gemiddeld obv score per gebied	56%	73%	54%	61%	55%	50%	45%	59%

Tabel 1. Beoordeling ligging beheercontracten Noord-Holland Zuid voor grutto, tureluur, Kievit, scholekster
Rood geeft aan dat de minderheid van de broedparen en/of gezinnen (minder dan 50%) tijdens de BTS-tellingen werd waargenomen op percelen met beheercontracten voor kuikenland. Bij **geel** was dat tussen de 50% en 65%. Bij **groen** werd minimaal 65% van de broedparen en gezinnen tijdens de BTS-tellingen waargenomen op de percelen met beheercontracten voor kuikenland. Zwart betekent geen gegevens of geen broedparen en/of gezinnen geteld.

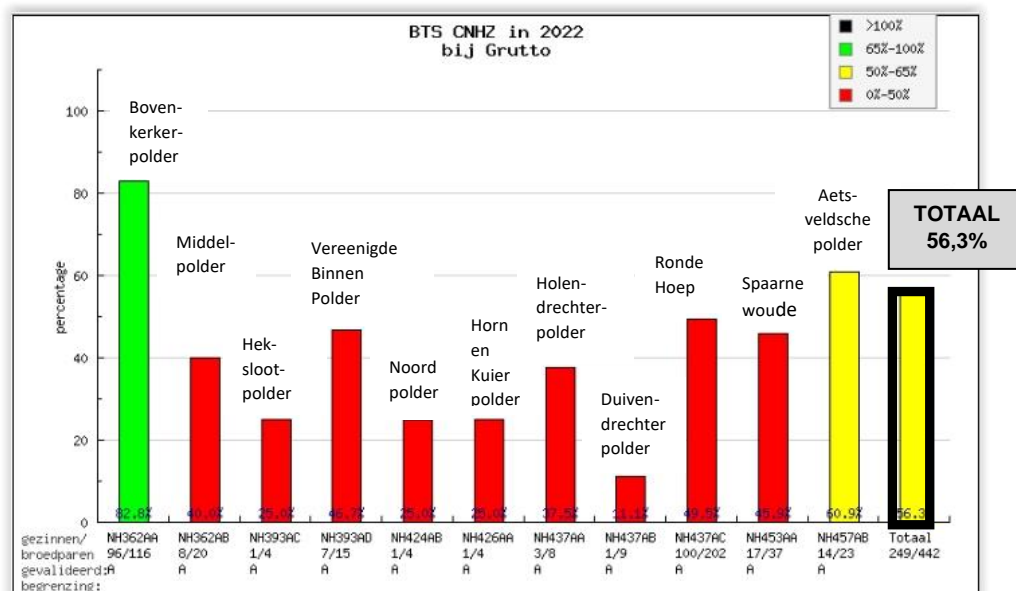
Heeft de grutto voldoende broedsucces gehad?

In het werkgebied van het collectief Noord-Holland Zuid zijn in 2022 in 12 van de 16 deelgebieden tellingen uitgevoerd om het broedsucces van de grutto te bepalen. Daarbij zijn 8 gebieden geteld conform de BTS-methodiek en 4 conform de BMP-methodiek. BMP-tellingen leiden veelal tot lagere aantallen broedparen en gezinnen, maar het op die manier verkregen BTS geeft nog wel zicht op het broedsucces van de grutto. Het BTS is dan ook geen hard cijfer, maar – weergegeven in een stoplichtmodel - een (redelijk betrouwbare) indicatie van het broedsucces van de grutto.

Figuur 16. Broedsucces grutto in BTS-telgebieden in Noord-Holland Zuid in 2022

Het broedsucces van de **grutto** komt uit op 56,3%. Dat is maar net *mogelijk voldoende* om de populatie op peil te houden. Slechts één gebied (Bovenkerkerpolder) had voldoende broedsucces, één gebied (Aetsveldsche polder Oost) mogelijk voldoende broedsucces en de overige gebieden onvoldoende broedsucces. Oorzaken moeten we niet zoeken in het beheer want dat was op orde, maar in de droogte in april/eerste helft van mei en hoge predatiedruk. Bijvoorbeeld in Ronde Hoep (ook in Spaarnwoude) waren er delen van gebieden met veel broedparen die tijdens de gezinnentellingen grotendeels verlaten bleken door grutto's.

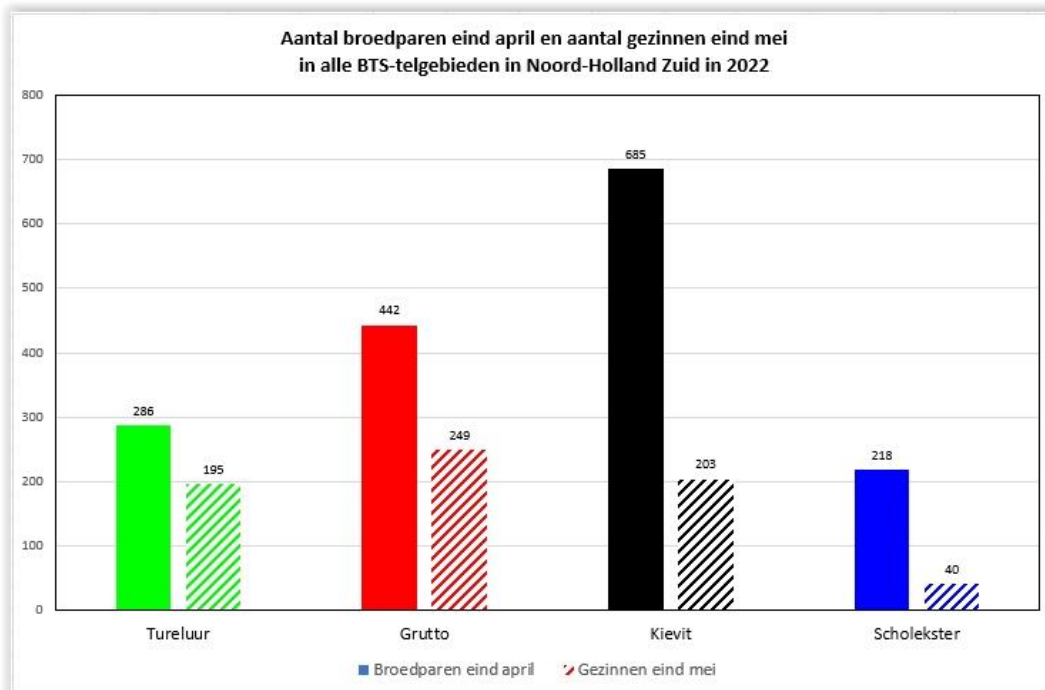

Figuur 17. Broedsucces grutto in BTS-telgebieden in Noord-Holland Zuid in 2022

Let op de regel **gezinnen/broedparen** in bovenstaande grafiek. Een groene kolom in de Bovenkerkerpolder betreft 196 gezinnen van de 116 broedparen. In de Duivendrechtterpolder gaat het om 1 gezin van de 9 broedparen. Lees de grafiek dus inclusief deze regel.

Hebben de andere soorten weidevogels voldoende broedsucces?

Voor het exact bepalen van het broedsucces van weidevogels zouden jongen gezenderd moeten worden en gevolgd om te zien of ze vliegvlug worden of dagelijks geteld. Dat kost veel tijd en geld. Met behulp van de nu beschikbare telgegevens is wel een grove benadering mogelijk. Eén randvoorwaarde daarvoor is dat broedparen bij nadering van de teller in voldoende mate en voldoende verschillend reageren als ze eieren of kuikens hebben. Daarover is nog discussie want dat kan per soort én in de loop van het broedseizoen veranderen. Daarom is het hiernavolgende slechts een grove benadering van de werkelijkheid.

Figuur 18. Broedparen eind april en gezinnen eind mei van weidevogels in Noord-Holland Zuid

Het broedsucces van de **grutto** is mogelijk net voldoende geweest. Eind april werden 442 broedparen geteld en eind mei 249 gezinnen. Dat is dus iets meer dan de helft (56,3%) nog met kuikens. Bij de **kievit** werden eind april 685 broedparen geteld (deels al met kuikens) en eind mei 203 gezinnen (met kuikens die deels net vliegvlug waren). Dat is een laag (30,1%) aandeel broedparen met kuikens. Ook in 2022 (net als in 2021) zagen we na het broedseizoen best wel veel vliegvlugge kievitkuikens. Het gedrag van kieviten met kuikens is deels anders dan van grutto's met kuikens. Bij de **scholekster** werden 218 broedparen geteld en slechts 40 gezinnen. Dat is een laag (18,3%) aandeel broedparen met kuikens. Dat is niet vreemd want een deel van de scholeksters begint soms (voor het eerst of op nieuw) na mei. Om het broedsucces van de scholekster goed te monitoren zou er dus een extra ronde rond eind juni gelopen moeten worden.

Bij de **tureluur** werden 286 broedparen en 195 gezinnen geteld. Dat is een hoog (68,2%) aandeel broedparen met kuikens eind mei. Het aantal broedparen is een ondertelling, maar desondanks lijkt het erop dat de tureluur in 2022 een goed broedsucces heeft gehad in Noord-Holland Zuid. Voor de **eendensoorten** zijn wel de aantallen broedparen geteld, maar is het niet mogelijk iets te zeggen over het broedsucces omdat vrouwtjes met kuikens zich bij het naderen van de teller verbergen in de slootkantvegetatie en daardoor vaak over het hoofd worden gezien.

Van de **kleine soorten weidevogels** zijn ook wel de broedpaaraantallen geteld, maar vereist het tellen van de (met voer aanvliegende) paartjes met kuikens veel tijd en ook extra rondes. Daardoor zijn er hooguit sporadische waarnemingen van vogels met voer en geen goede telgegevens.

Vliegvlugge jonge tureluur

2.4 Predatiebeheer

Weidevogelbeheer is door diverse ontwikkelingen steeds complexer geworden (i.t.t. jaren 60-70'er jaren van de vorige eeuw) en vraagt tegenwoordig integraal beheer van alle factoren die op weidevogels van invloed zijn. Daarbij hoort ook steeds vaker het beheer van predatoren. Predatie is onderdeel van elk ecosysteem, dus het hoort er gewoon bij. Het is in ons landbouwecosysteem op dit moment echter belangrijk om de vinger aan de pols te houden wat betreft de predatiedruk en in te grijpen op momenten wanneer dat nodig is en met methoden die effectief zijn.

Hoe hoog de predatiedruk is blijkt onder andere uit de registratie van uitkomstresultaten en verliesoorzaken van gevonden legsels door vrijwilligers. Zie blz. 10 en de bespreking per polder in de bijlage. Uit de BTS-tellingen weten we iets van de sterfte van kuikens - deels door predatie – tot het moment van de BTS-telling. Over wat daarna gebeurt, is vaak weinig met zekerheid te zeggen. In kader van predatiebeheer in 2022 vonden de volgende activiteiten plaats:

- Monitoren van de aanwezigheid van met name vossen met wildcamera's gedurende het hele jaar (in 2022 vanaf januari) door jagers en vrijwilligers
- Plaatsen (in februari), onderhouden (voorjaar) en verwijderen (in juli) van vossenrasters rond weidevogelrijke delen in polders in Noord-Holland Zuid door professionals
- Plaatsen en regelmatig controleren van vallen en vangpijpen en afschot van vossen door jagers wanneer nodig en mogelijk (gezien de opschorting van de landelijke vrijstelling van de vos en de in NH geldende ontheffing vanaf 1 februari).

Wildcamera's

Jagers werken al enkele jaren met wildcamera's. Vogelbescherming Nederland stelde in 2021 14 wildcamera's ter beschikking om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van vossen. Het agrarisch collectief heeft er 4 aangeschaft, via Groengebied Amstelland werd een camera ter beschikking gesteld en enkele jagers werken met privé camera's.

Deelgebied CNHZ	Polder	Oppervlakte	Aantal wild-camera's	Percentage nachten met vos; periode januari tot juli
Amstelland	Bovenkerkerpolder	620	4	24% (23/93)
	Duivendrechtse polder	264	7	38% (66/172)
	Ronde Hoep	1.064	5	17% (27/158)
Spaarnewoude		1.052	3	Niet bekend
Vechtstreek		1.347	4	Niet bekend

Tabel 2. Inzet en resultaten wildcamera's in Noord-Holland Zuid in 2022

Het percentage nachten met een vos in beeld blijkt in de Duivendrechtse polder met 38% ruim 2 maal zo hoog te liggen dan in de Ronde Hoep (17%). De Bovenkerkerpolder zit er met 24% van de nachten enigszins tussenin. Bij beoordelen van het 'percentage nachten met vos in beeld' moet worden bedacht dat met de wildcamera's slechts een incompleet wordt verkregen van de aanwezigheid van dieren zoals vossen. Ook verschillen polders erg in grootte, dus ook de 'cameradichtheid' is verschillend. Daarom moet de nu verkregen bezoekfrequentie van vossen worden gezien

als een steekproef en een minimale maat voor de mate van aanwezigheid van vossen in een polder. Een vergelijking tussen bezoekfrequentie vos en predatie van legsels is wel mogelijk, maar specifiek een relatie leggen met de predatie door vossen is dat bijzonder lastig. Bij predatie van legsels is – wanneer er geen sporen meer zijn - het niet duidelijk welke predator de veroorzaker is. Zo gingen er in de Duivendrechtterpolder in 2022 in totaal 30 nesten verloren door predatie: 1 maal door bunzing (op camera), 1 maal door hermelijn/wezel en 28 maal was het onduidelijk welke predator. Het aandeel predatie door vos kan dus heel laag , maar ook heel hoog zijn geweest. De camerabeelden geven wel enige duiding, maar ook niet meer dan dat.

In 2022 in de Duivendrechtterpolder is geregistreerd welke predatoren voor camera verschenen. Natuurlijk is de actieradius van dieren (met name de loopafstand in een nacht) medebepalend hoe vaak ze op een camera verschijnen. In onderstaande tabel zijn de waarnemingen in de Duivendrechtterpolder weergegeven van de periode 10 januari 2022 tot 1 juli 2022. De vos wordt door zijn grotere actieradius veel vaker waargenomen dan de andere soorten: 154 keer in 66 nachten van de in totaal 172 nachten. Ondanks de frequente aanwezigheid van de vos blijken trouwens (bijna) alle andere bodempredatoren ook aanwezig te zijn in de Duivendrechtterpolder. Zulke informatie is waardevol in discussies over predatiebeheer. Advies is dan ook het werken met wildcamera's meer gecoördineerd op te pakken en uniform gegevens te verzamelen.

Bruine rat	Bunzing	Egel	Hermelijn	Kat	Vos
>17 keer in >17 van 172 nachten	16 keer in 16 van 172 nachten	13 keer in 13 van 172 nachten	6 keer in 6 van 172 nachten	24 keer in 19 van 172 nachten	154 keer in 66 van 172 nachten

Tabel 3. Aantal keer bodempredatoren op wildcamera's in Duivendrechtterpolder 10 januari - 1 juli 2022: 172 nachten
Bruine rat is onvolledig geregistreerd, het vermelde aantal keer is een minimum.

Het werken met wildcamera's is ook verrassend. Ze brengen in beeld welke diersoorten nog meer overdag en 's nachts actief zijn in de polders van Noord-Holland Zuid, zoals een passerende reebok, een vleermuis, een zeearend (was een paartje) en een op de camera afvliegende slechtvalk.

Zeearend

Slechtvalk

Reebok

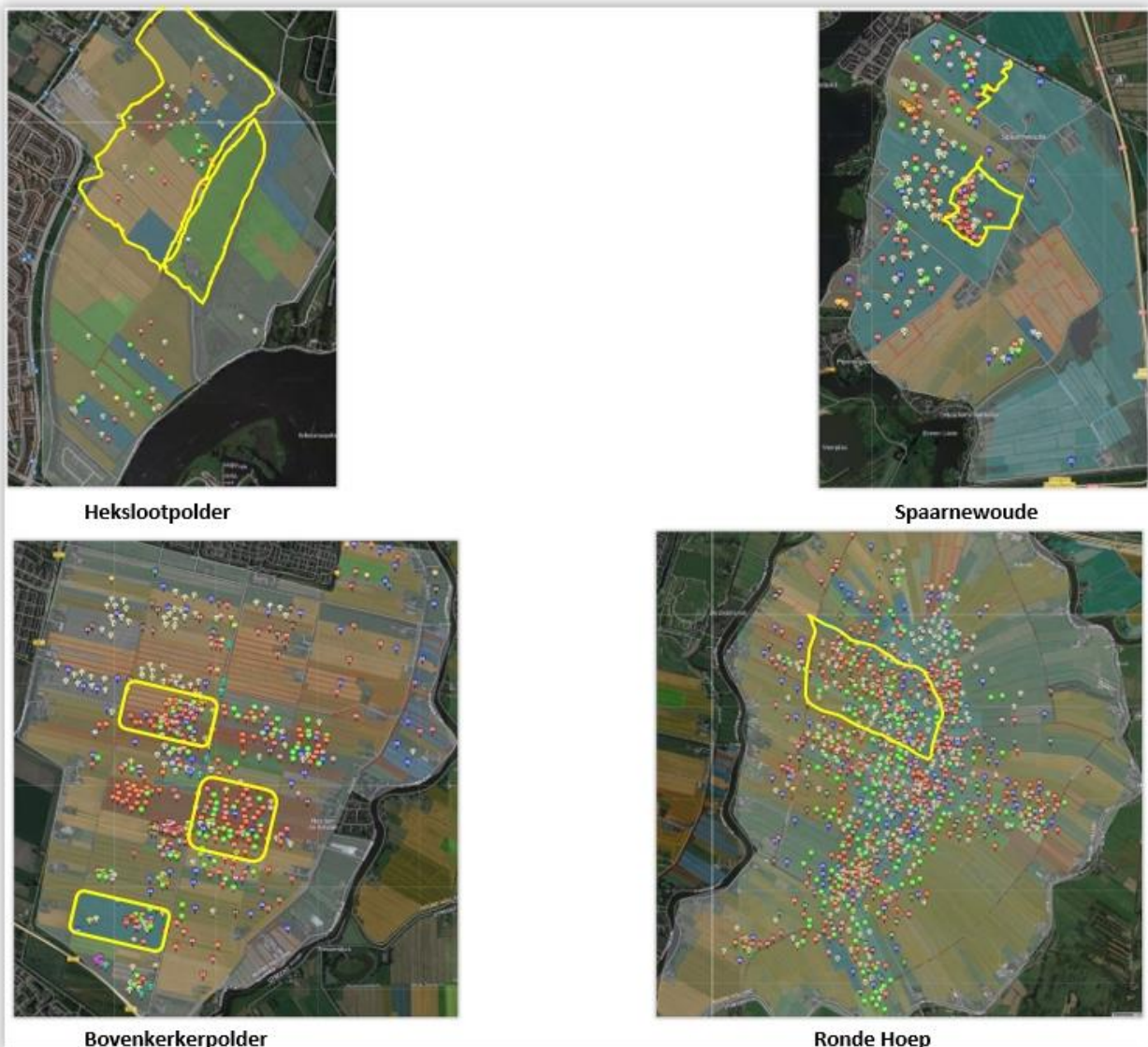
Vleermuis

Rasters

In vier polders in Noord-Holland Zuid is gewerkt met een vossenraster. In de Hekslootpolder in Spaarnewoude was een enkele keer sprake van vandalisme (doorknippen van draden. Er was soms spanningsverlies op stroomdraden, waarschijnlijk veroorzaakt door weerstand in de draden als gevolg van slijtage. Verder is er altijd aandacht nodig om het raster functionerend te houden. Het uitrasteren van alle weidevogelrijke delen lijkt echter een onmogelijke opgave qua kosten en tijd.

Deelgebied CNHZ	Polder	Totale oppervlakte	Oppervlakte raster(s)	Aantal nesten binnen rasters en waarvan gepredeerd; BTS grutto
Amstelland	Bovenkerkerpolder	624	60	39 nesten waarvan 1 gepredeerd. BTS grutto in BKP: 82,8%
	Ronde Hoep	1.064	60	55 nesten waarvan 5 gepredeerd. BTS grutto in RH: 45,9%
Spaarnewoude	Hekslootpolder	157	51	Geen nesten gezocht binnen het raster. BTS grutto in HSP: 25,6%
	Spaarnewoude	418	12	Geen nesten hoeven zoeken. BTS grutto in SpW: 45,9%

Tabel 4. Vossenrasters in Noord-Holland Zuid in 2022

Figuur 19. Vossenrasters in Noord-Holland Zuid in 2022

Afschot

Gezien de grote impact van een vos op weidevogels (qua omvang van het jachtgebied van een vos en de hoge efficiëntie als predator van met name eieren en kuikens) wordt de vos in Noord-Holland Zuid bejaagd. Jagers gebruiken al enige jaren - met wisselend succes - vangpijpen en doorloopvallen om vossen te vangen, daarnaast vindt afschot van vossen plaats. In 2022 zijn in Amstelland slechts enkele vossen gevangen en geschoten, maar mogelijk is de inventarisatie niet volledig. Wel zijn er in elke polder het hele jaar door vossen gezien, dan wel sporen van vossen gevonden en/of foto's gemaakt van vossen via wildcamera's. Met name in de Vechtstreek zijn relatief veel vossen geschoten door leden van de WBE IJmeer en Vechtstreek.

Voor jagers was het in 2022 frustrerend dat de vangpijpen niet gebruikt mochten en dat de vergunning voor het nachtelijk afschieten van vossen met behulp van een lichtbak en nachtzichtkijker pas per 1 februari 2022 inging. De meeste jagers hebben een baan overdag. En vossen hebben vanaf maart al jongen. Daardoor is er voor jagers niet veel tijd om vossen te bejagen vóórdát er jongen zijn. Daarom zou in weidevogelkerngebieden de vergunning voor lichtbak en nachtzichtkijkers eerder in moeten gaan, bijvoorbeeld per 1 december. Dan wordt voorkomen dat vossen tot reproductie komen en hoeven er ook minder (jonge) vossen geschoten te worden.

Deelgebied CNHZ	Polder	Aantal vossen geschoten	Aanwezigheid van vossenburchten
Amstelland	Bovenkerkerpolder	2	1 burcht?
	Duivendrechtse polder	2	1 burcht in aangrenzend recreatiegebied
	Ronde Hoep	2	1 burcht
Spaarnwoude	Spaarnwoude West en Oost	2?	2 burchten
Vechtstreek	Alle polders	30	4 burchten

Tabel 5. Vossenafschot en vossenburchten in Noord-Holland Zuid in 2022

Aantallen geschoten vossen en vermelde burchten zijn zeer waarschijnlijk ondertellingen.

Conclusie

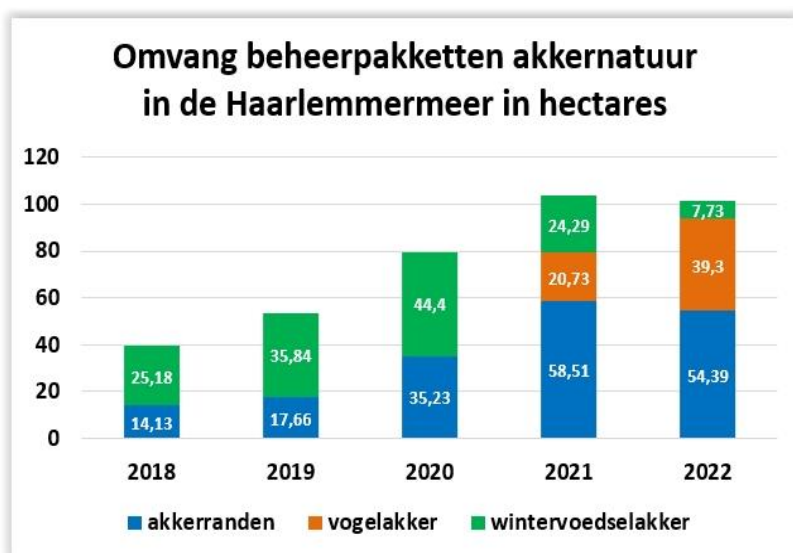
Ondanks het afschieten van vossen loopt predatie van legsels (door vos én andere dieren) de laatste jaren gestaag op (zie blz. 10). Zonder verdere vergroting van de inspanning en vooral ook meer gezamenlijk optreden van alle gebiedspartijen, zal de predatiedruk op weidevogels vermoedelijk nog groter worden en daarmee het draagvlak bij boeren om hun beheer aan te passen kleiner. Predatie hoort erbij, maar voor het op peil brengen en houden van weidevogelpopulaties moeten – gemiddeld over jaren - wel voldoende kuikens groot kunnen worden. Tot nu toe was dat meestal wel het geval in Noord-Holland Zuid.

3 Resultaten beheer akkernatuur in Noord-Holland Zuid

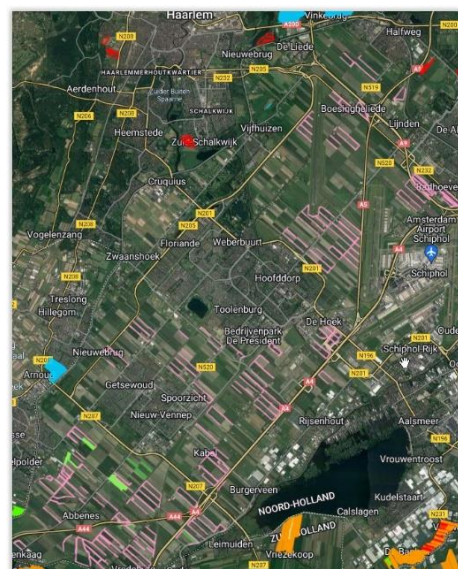
3.1 Haarlemmermeer

ANLB-beheerpakketten

De Haarlemmermeer is een akkerbouwgebied waar agrariërs beheerpakketten afsluiten in het kader van de leefgebieden Open akker, Droge dooradering en Water. In de afgelopen vijf jaar is de omvang van grond met een ANLB-beheercontract flink gegroeid. Het beheerpakket Wintervoedselakker wordt de laatste twee jaar omgezet in het beheerpakket Vogelakker, zie onderstaande figuur. Rekenen we de oppervlakte van het beheerpakket Kruidenrijke akkerrand van ruim 54,39 ha (met breedtes van vooral 3, maar ook van 12 meter) om naar lengte, dan komen we voor 2022 uit op ruim 150 kilometer kruidenrijke akkerrand in de Haarlemmermeer.

Figuur 20. ANLB-beheercontracten Haarlemmermeer

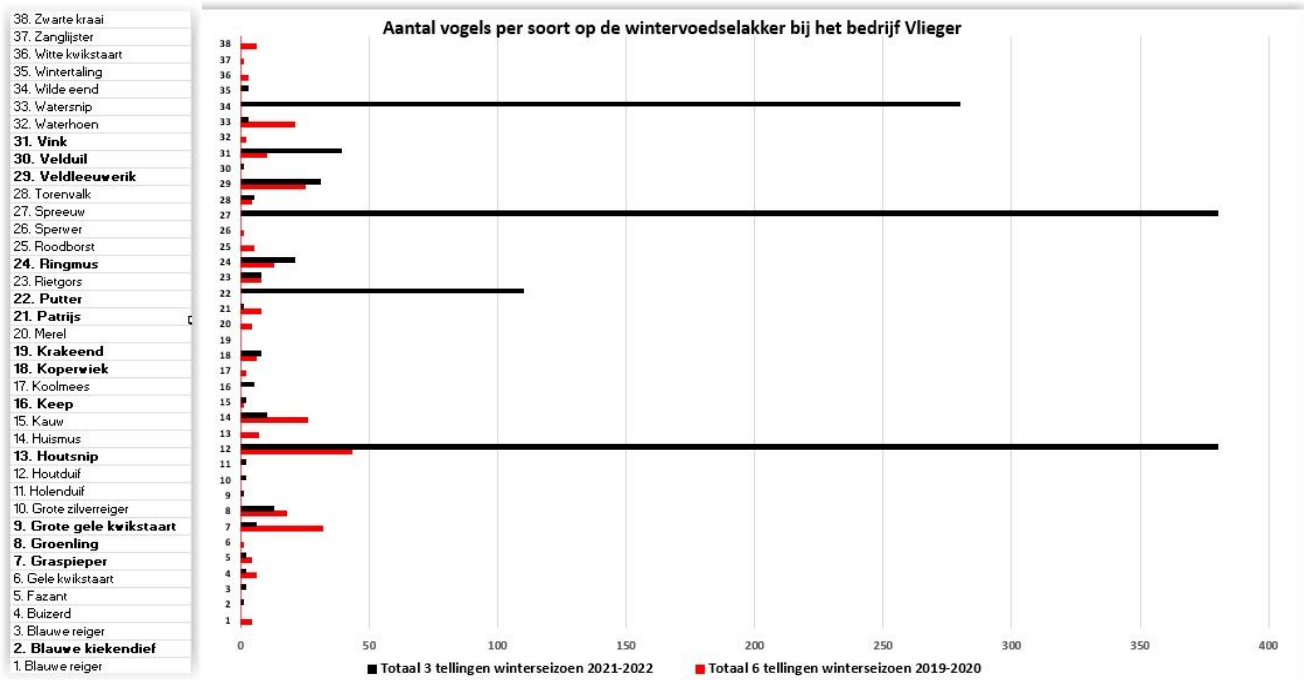
Figuur 21. ANLB-beheer (roze lijnen: kruidenrijke akkerranden; groene vlakken: vogel- en wintervoedselakkers)

Een deel van de kruidenrijke akkerranden ligt langs watervoerende sloten en hebben de functie **bufferstrook**. Een bufferstrook zorgt ervoor dat minder nutriënten in oppervlaktewater terecht komen. Dit bevordert de waterkwaliteit en levert een bijdrage aan de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Monitoring

De vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland heeft in winterseizoenen 2019-2020 zes tellingen van vogels uitgevoerd op verschillende bedrijven waaronder tellingen op een wintervoedselakker van het bedrijf Vlieger. Door de uitbraak van corona is geen telling gedaan in het winterseizoen 2020-2021 maar in seizoen 2021-2022 weer wel drie tellingen. De tellers hebben de ervaring opgedaan dat de resultaten per telling en per seizoen sterk wisselen als gevolg van veld- en weersomstandigheden. Leuke waarnemingen waren vooral blauwe kiekendief (vrouwetje jagend), patrijs, velduil, houtsnip en grote gele kwikstaart. Van soorten waar voedselakkers vooral voor bedoeld zijn, zijn waarnemingen gedaan van onder andere vink, keep, putter, veldleeuwerik, graspieper en ringmus. Verder vallen de soms grote aantallen op van algemene soorten als wilde eend, spreeuw en houtduif.

Figuur 22. Resultaten van vogeltelling op wintervoedselakker bij het bedrijf De Vlieger

Veldleeuwerik in de Haarlemmermeer op 20 januari 2022

Innovaties in regeneratieve landbouw

De landbouw oriënteert zich naast bijdragen aan biodiversiteit ook op versterking van duurzaamheid. Nu is er nog veel niet bekend en daarom worden mogelijke maatregelen deels in projectvorm onderzocht of ze geschikt zijn voor de praktijk. Binnen het project GreenBASE zijn de volgende initiatieven gestart in de Haarlemmermeer.

- *Strokenteelt*: Ondernemer Isaïc Bos is in 2021 gestart met strokenteelt: gewassen in smallere stroken naast elkaar met als doel om gevoeligheid voor ziekten en plagen te verlagen. In 2022 werden twee veldbijeenkomsten georganiseerd, de eerste voor een groep vrijwilligers van het centrum voor duurzaamheid in de Haarlemmermeer en de tweede met name voor akkerbouwers uit de omgeving.

Maria van Boxtel (Land&Co) geeft een toelichting over het teeltplan aan akkerbouwers (8 september 2022)

- *Natuurlijke plaagbestrijding in uien*: Inzaaien van bloemenstroken op één perceel (aan de rand maar ook in het midden) met als doel het aantrekken van natuurlijke vijanden van onder andere trips. De aanwezigheid van insecten werd in 2021 gemonitord met plakvallen. In 2022 werden larven van tripsen via visuele waarneming geteld, onder andere door enthousiaste vrijwilligers om te ervaren of dat haalbaar is. Naast het aantal tripsen is ook gekeken naar de aantallen en soorten insecten in de bloemenranden op het perceel met uien. In 2021 is een rand aangelegd bestaande uit de soorten phacelia en komkommerkruid en in 2022 een meer divers mengsel voor onder andere het aantrekken van zweefvliegen. De laatste jaren wordt steeds vaker aangegeven dat meerjarige randen beter zijn voor de biodiversiteit dan eenjarige bloemenranden. Dit omdat de meerjarige randen ook in de winterperiode blijven liggen, meerdere jaren achter elkaar. Zo krijgen insecten kans om een veilig heenkomen te zoeken gedurende de winterperiode. Wat ons verder opvalt is dat bij de monitoring van de meerjarige randen in de nazomer grotere aantallen bijvliegen worden waargenomen.

Perceel uien met om de 27 meter een bloemenstrook voor het aantrekken van nuttige insecten (29 juli 2022).

- *Natuurlijke plaagbestrijding in consumptieaardappelen*: Toepassen van kruiden (eenjarig FAB-mengsel) in verplegingspaden. Uit de monitoring van 2021 kwam naar voren dat er voldoende nuttige insecten aanwezig waren op het perceel ten opzichte van het aantal waargenomen bladluizen. Samengevat zorgt het inzaaien van verplegingspaden met een FAB-mengsel voor meer randen met bloemen in het gewas. Hierdoor is nectar en stuifmeel voor (nuttige) insecten op kortere afstand bereikbaar. Deze vorm van akkerranden, waarbij de randen midden in het perceel liggen, is een mogelijkheid binnen het ANLB (Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer). Het monitoren van plaaginsecten in het gewas kan met behulp van vrijwilligers worden uitgevoerd, maar vereist wel een hoog kennisniveau.

Bloemenstrook in een perceel met consumptieaardappelen (19 juli 2021)

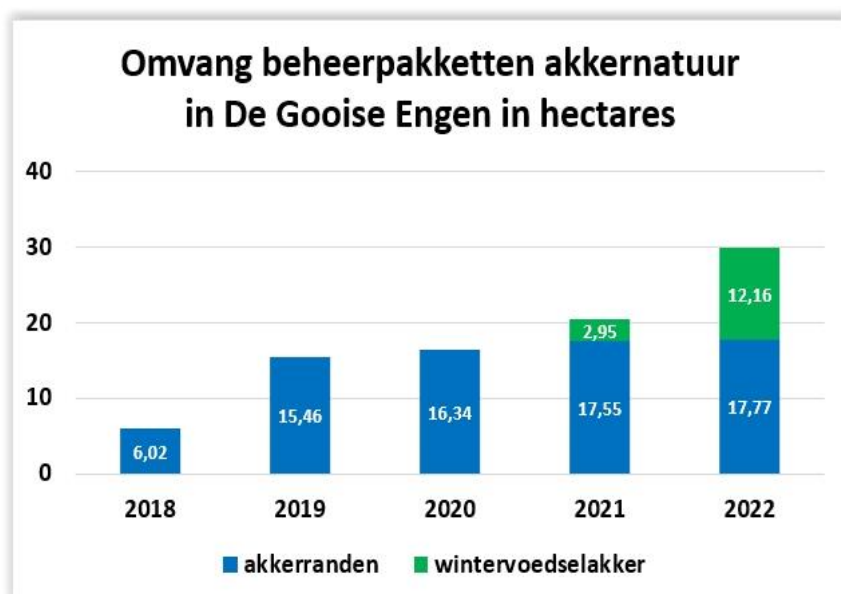

3.2 Gooise Engen

ANLB-beheerpakketten

De Engen van het Gooi vormen een kleinschalig akkerbouwgebied waar agrariërs in 2022 opnieuw méér beheerpakketten voor het leefgebied Droge dooradering afsloten. De kleine akkers zijn al eeuwenoud en de leden van het collectief zijn heel gemotiveerd om dit cultuurlandschap in stand te houden. Omdat tegenwoordig de akkers maar beperkt rendabel te bewerken zijn, is hun doel vooral om de biodiversiteit te bevorderen en (historische) granen te verbouwen voor bijvoorbeeld levering aan de Larense molen, de Gooise bierbrouwerij of voor eigen gebruik als veevoer. In het verslag over 2021 meldden we al dat uit onderzoek van de Vlinderstichting bleek dat hun inspanningen daadwerkelijk meer biodiversiteit opleveren.

In de afgelopen vijf jaar is de omvang van grond met een ANLB-beheercontract flink gegroeid (zie onderstaande figuur 22). Rekenen we de oppervlakte van het beheerpakket Kruidenrijke akkerrand van ruim 17,77 ha (met breedtes van vooral 3 meter, maar ook van 12 meter) om naar lengte, dan komen we voor 2022 uit op ruim 40 kilometer kruidenrijke akkerrand in de Gooise Engen.

Figuur 23. ANLB-beheercontracten De Gooise Engen

Figuur 24. ANLB-beheer (roze lijnen: kruidenrijke akkerranden; groene vlakken: vogel- en wintervoedselakkers)

Dit jaar is de in 2021 gestarte pilot met wintervoedselakkers voortgezet en in omvang uitgebreid. Een mengsel van verschillende granen is gezamenlijk ingekocht en werd aan het begin van de zomer ingezaaid, maar aan het eind van de zomer niet geoogst. De granen vormen zo een voedselbron in de herfst en winter voor diverse soorten vogels.

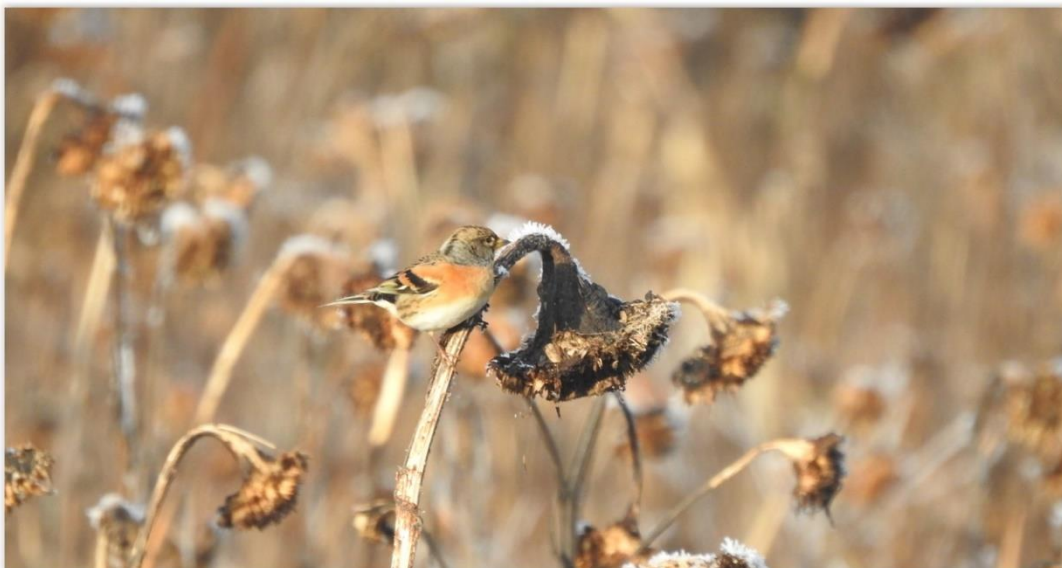
De meeste wintervoedselakkers hebben een kruidenrijke rand. In de zomer vormen de akkers zo een bloemenzee die vele positieve reacties van wandelaars en bewoners opleveren. In de winter kan de aanblik van de wintervoedselakker juist een wat verwaarloosde indruk maken. Daarom hebben we in samenwerking met het Goois Natuurreservaat (GNR) informatiebordjes geplaatst bij de wintervoedselakkers in GNR-eigendom om dit uit te leggen.

Ook heeft NH-Nieuws een beeldverhaal gemaakt voor de themawebpagina Natuurlijk Noord-Holland: <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/304383/eeuwenoude-gooise-akkers-zijn-cultuur-en-natuurmonument-in-een>

Informatiebord bij een van de wintervoedselakkers in de Gooise Engen

Nu de pilot met de wintervoedselakker geslaagd is, werken we verder aan uitbreiding van areaal en wordt de volgende stap om bij te houden welke vogel- en vlindersoorten gebruik maken van de bloemenranden en niet-geogste akkers. Met de Vogelwerkgroep 't Gooi worden voorbereidingen getroffen om daarmee deze winter te starten.

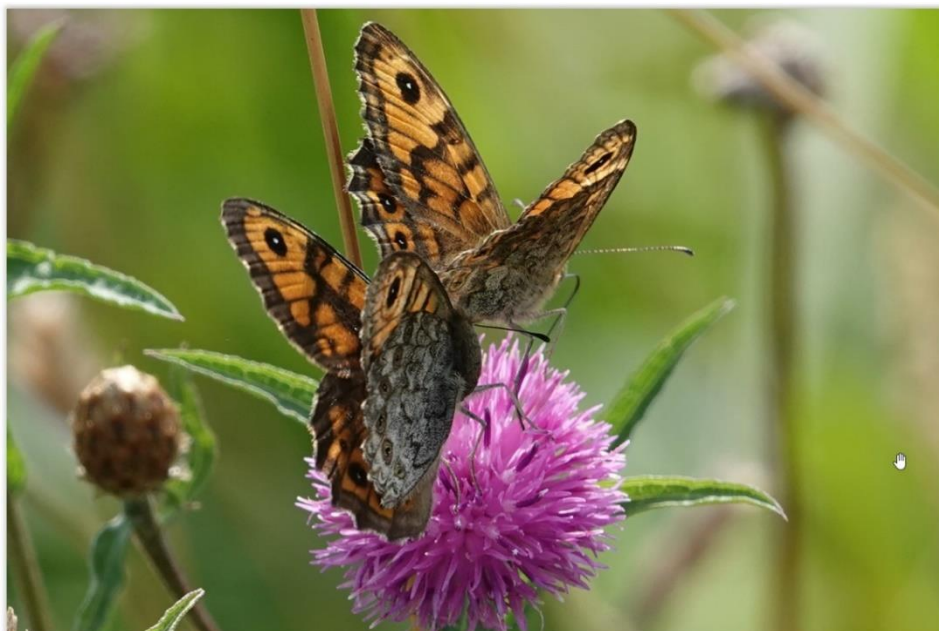

Keep op een van de wintervoedselakkers in de Gooise Engen (22 december 2021)

4 Monitoring argusvlinder in de Bovenkerkerpolder

Inleiding

De argusvlinder is een boerenland dagvlinder die de laatste tientallen jaren in Nederland een sterke achteruitgang laat zien. De hooggelegen zandgronden van oost en zuid Nederland worden steeds meer gemeden. Daar tegenover staan nog wel vrij veel meldingen in de duinen. Verder zijn de zeeklei- en veengebieden van west Nederland belangrijk voor de argusvlinder (Waarneming.nl).

Beheer

In de Bovenkerkerpolder zijn en/of worden de volgende maatregelen genomen die gericht zijn op het bevorderen van het voorkomen van planten zoals knoopkruid en insecten zoals argusvlinder:

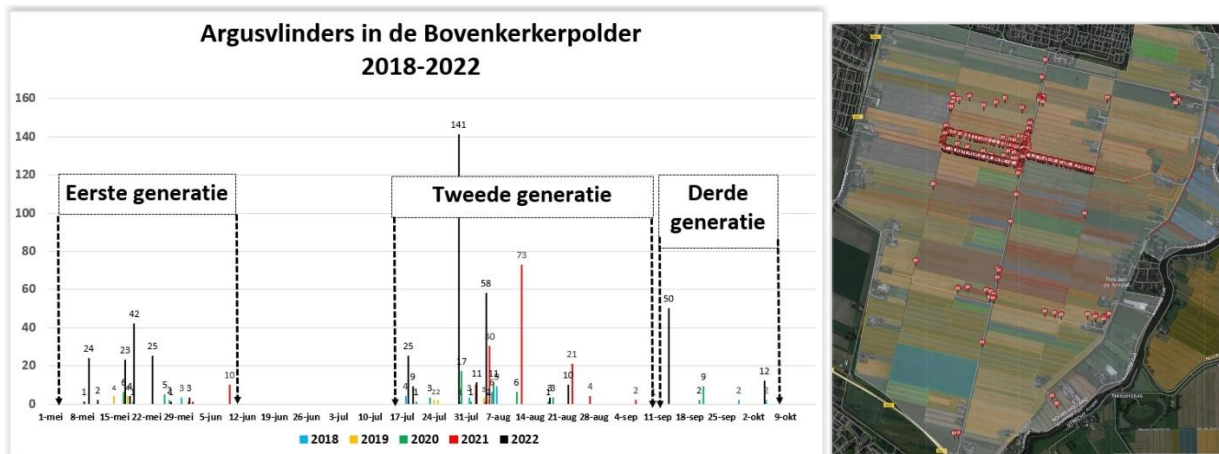
- Inzaaien in 2014 en sindsdien gefaseerd maaien van de oostelijke berm van de Middenweg
- Inzaaien in 2019 en gefaseerd maaien van de zuidelijke berm van het Hans Schipperpad
- Inzaaien in 2020 en 1-2 maal per jaar maaien van randen en kopeinden van maispercelen

Maaien van het 4-8 meter brede Hans Schipperpad is een kwestie van vooruit erin en achteruit eruit

Monitoring

Sinds 2018 wordt de argusvlinder gemonitord in de Bovenkerkerpolder. Dat gebeurt door het regelmatig lopen van vlinderroutes in de polder en ad hoc doorsteken van randen van enkele maispercelen. Op de vlinderroutes en met name die op het Hans Schipperpad werden vanaf mei regelmatig argusvlinders waarnemingen. Op 29 juli werden maar liefst 141 argusvlinders geteld en dan uitsluitend in de randen en kopeinden van de maispercelen van Remco van Blaaderen. Kijken we naar de resultaten vanaf 2018 dan zien we een toename van de waarnemingen. Dit is deels het gevolg van frequenter tellen, maar ook omdat er gewoon meer argusvlinders rondvlogen.

Figuur 25. Vliegtijden en waarnemingsplekken van de drie generaties argusvlinder in de Bovenkerkerpolder

Onderzoek

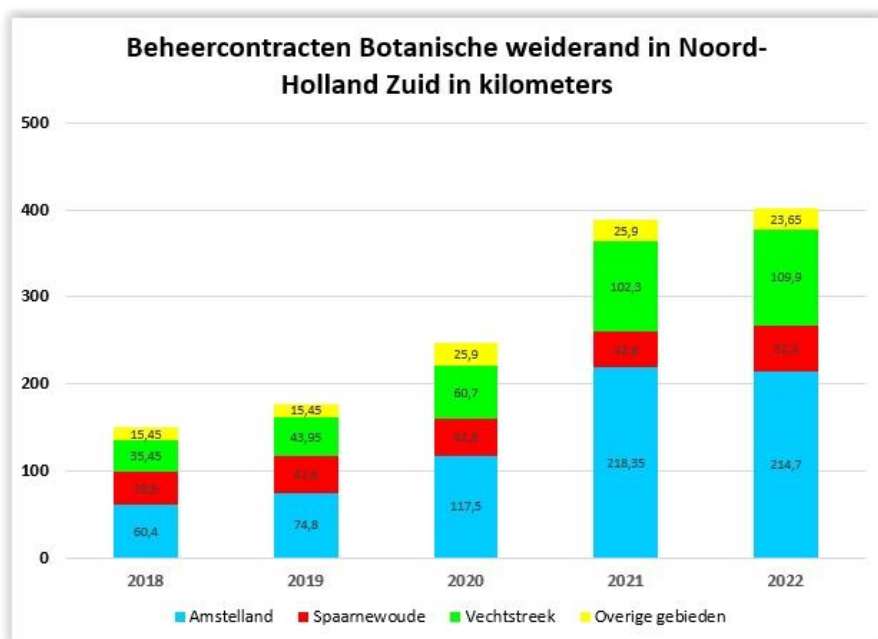
In augustus 2021 werd de Vlinderstichting benaderd en bereid gevonden om onderzoek te doen naar de plekken in het gewas waar rupsen van de argusvlinder zich bevonden. Dat kon waardevolle informatie opleveren voor het beheer van de bermen. De student begon op 27 maart 2022 met het zoeken naar rupsen van de argusvlinder in de bermen van de Middenweg, het Hans Schipperpad en de kopeinden van de maispercelen van Remco van Blaaderen. Er werden twee rupsen gevonden. In de maanden daarna werden verspreid door de polder routes gelopen om argusvlinders te tellen. De argusvlinder bleek niet zeldzaam in deze polder. Maar in de andere polders in Amsteland wordt deze vlinder amper waargenomen. In Spaarnewoude echter weer wel. Het onderzoek wordt mogelijk voortgezet in 2023.

Onderzoeker aan het werk

5 Ontwikkeling beheerpakket Botanische weiderand in Noord-Holland Zuid

Bij het beheerpakket Botanische weiderand wordt de slootkant niet bemest en niet gemaaid bij de eerste snede. Ook mag er bij het slootschonen bagger in de kant terecht komen. Omdat sloten in veenweidegebieden wel geregeld gebaggerd moeten worden en slootkanten hersteld (als gevolg van intrappen van de kant door vee), ligt het beheerpakket op één van de twee slootkanten. Bij percelen met een meer kleiige grondsoort vallen dan soms wel beide slootkanten onder het beheerpakket. De lengte aan slootkanten met een dergelijk beheer in Noord-Holland Zuid is in vijf jaar bijna verdrievoudigd: van 150 kilometer in 2018 naar ruim 400 kilometer in 2022.

Figuur 26. Ontwikkeling beheerpakket Botanische weiderand in Noord-Holland Zuid

Figuur 27. Bedrijf in de Duivendrecht polder met alle slootkanten in beheerpakket Botanische weiderand. De rode lijnen geven de ligging van de beheercontracten Botanische weiderand aan.

Het niet maaien van slootkanten is een belangrijke stap voorwaarts om de biodiversiteit in boerenland te bevorderen. Slootkanten bevatten meer plantensoorten, wat van belang is voor insecten. Door de aanwezigheid van kleine insecten als vliegen en kleine libellen worden ook de aanwezigheid van grotere insecten, libellen zoals gewone oeverlibel, keizerlibel en vroege glazenmaker bevorderd. Kuikens van eenden zoals kraakeend en slobbeend zijn minder zichtbaar voor predatoren dankzij de hogere vegetatie in de slootkant en hebben daar dus meer overlevingskans.

Slootkant met waterzuring in de Duivendrechtterpolder

Kraakeend met kuikens

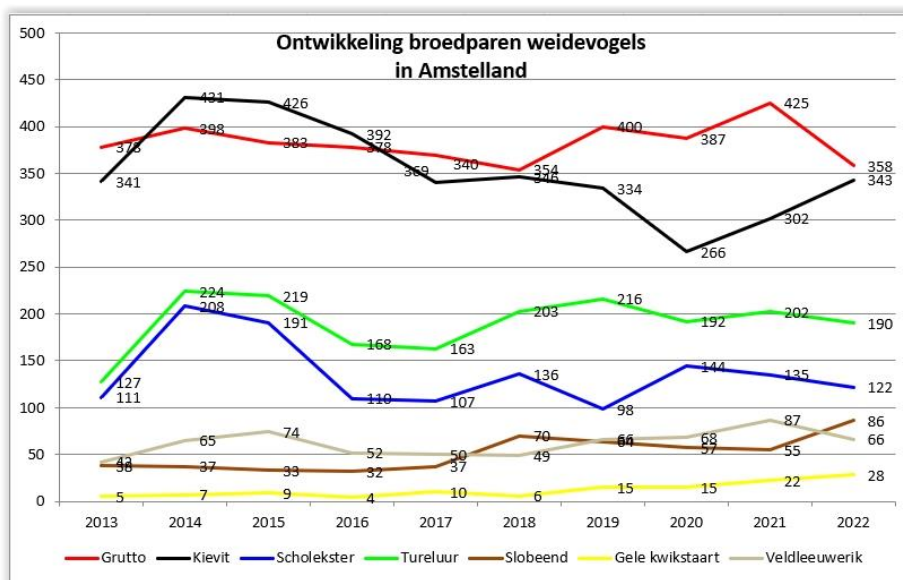

Vroege glazenmaker

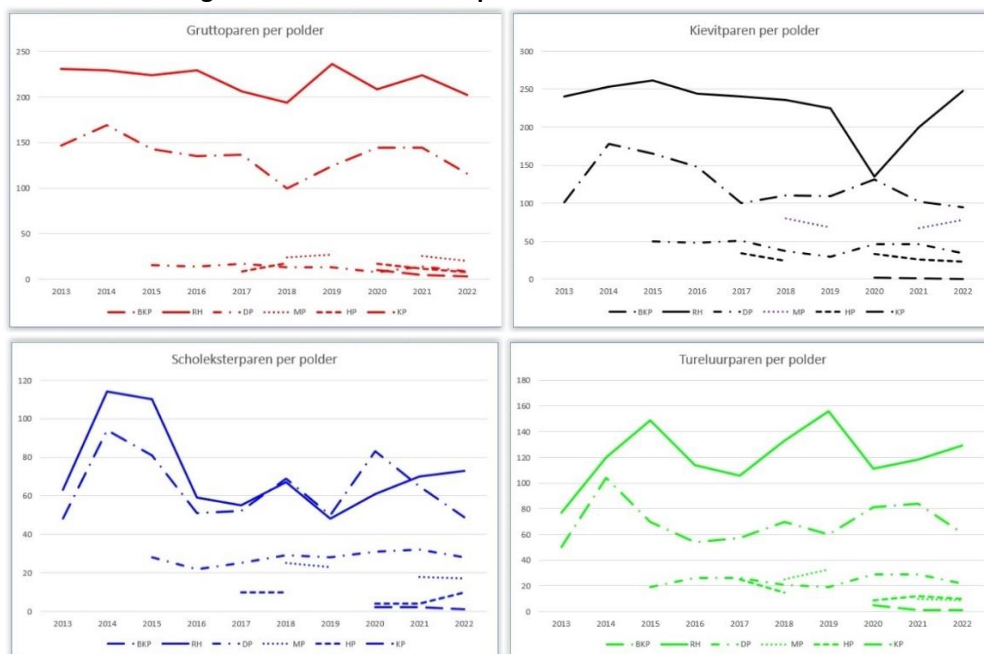
Bijlage 1. Weidevogelbeheer per deelgebied en polder

1. Amstelland

De aantallen broedparen weidevogels in Amstelland lijken over een langere periode gezien redelijk stabiel (figuur ..), maar wel met stevige variatie. De grutto beleefde in 2022 in Ronde Hoep én Bovenkerkerpolder enigszins een terugval ten opzichte van 2021. De oorzaak is niet duidelijk. Daarentegen is het aantal broedparen Kievit in 2022 hoger dan in 2021. Dit komt vooral door herstel van het aantal broedpaar in de Ronde Hoep door een beter peilbeheer in het reservaat dankzij een grote pomp die in het droge voorjaar van 2022 zorgde voor een hoog slootpeil en dus voldoende vocht in de bodem en daarmee bereikbaar voedsel. Scholekster, tureluur en veldleeuwerik lijken vrij stabiel in de afgelopen 10 jaar. Gele kwikstaart (vooral in de Bovenkerkerpolder) en slobbeend (vooral in de Ronde Hoep) zijn wel toegenomen en beleven beide een piek in de aantallen in 2022.

Figuur 28. Aantallen broedparen in Amstelland 2013-2022

Figuur 29. Aantallen broedparen per soort per BTS-tergebied in Amstelland 2013-2022

BP = Bovenkerkerpolder; RH= Ronde Hoep; DP= Duivendrechtterpolder; MP= Middelpolder (reservaat LNH); HP= Hollandrechtterpolder; KP=Kalslagerpolder

Eerste eieren en hun vinders in Amstelland en landelijk

Het eerste kievitse van Amstelland werd dit jaar gevonden door Wim Koster op **21 maart** in de Bovenkerkerpolder (40 minuten voor de melding uit de Duivendrechtse polder). Het eerste grut-tonest van Amstelland werd op **31 maart** gevonden door Wim Koster in de Bovenkerkerpolder. Het eerste tureluurnest van Amstelland werd op **26 maart** gevonden door de groep van Ton Feldmann op het land van Bart Wesselingh in de Bovenkerkerpolder. De eerste scholeksternesten van Amstelland werden gevonden **op 8 april** door de groep van Paul Wielinga op een perceel van Kees Lambalk in de Bovenkerkerpolder en door Ron Korrel op land van Wes Korrel in de Ronde Hoep. **Landelijk** werd het eerste kievitse gevonden op 9 maart door Tonny Rupert in Hengevelde (Ov). Het eerste grut-tonest werd op 21 maart gevonden door Wout de Jong in Oostzaan (NH), het eerste scholeksternest op 25 maart door Willem Overweg in polder Oterleek (NH), het eerste tureluurnest op 2 april door Meindert van der Meulen in Kwadijk (NH) en het eerste wulpennest op 21 maart door Ardy Reekers in Wageningen (Gld).

	Kievit	Grutto	Scholekster	Tureluur
Bovenkerkerpolder	21 maart: Wim Koster	29 maart: Groep Ton Feldmann	8 april: Groep Paul Wielinga	26 maart: Groep Ton Feldmann
Duivendrechtse polder	21 maart: Aad van Paassen	11 april: Aad van Paassen	22 april: Aad van Paassen	20 april: Aad van Paassen
Middelpolder	26 maart: Carin Nyst/Paul Wielinga	26 maart: Carin Nyst/Paul Wielinga	16 april: Carin Nyst/Paul Wielinga	23 april: Carin Nyst/Paul Wielinga
Polder Ronde Hoep	23 maart: Ron Korrel	8 april: Ron Korrel	8 april: Ron Korrel	11 april: Ron Korrel
Kalslagerpolder	-	19 april: groep Anton van Overveld	4 mei: Groep Anton van Overveld	-
Zuiderlegmeerpolder	12 april: groep Anton Overveld	12 april: groep Anton Overveld	28 april: Groep Anton van Overveld	-

Tabel 6. Vinddata en vinders van eerste eieren per polder in Amstelland in 2022

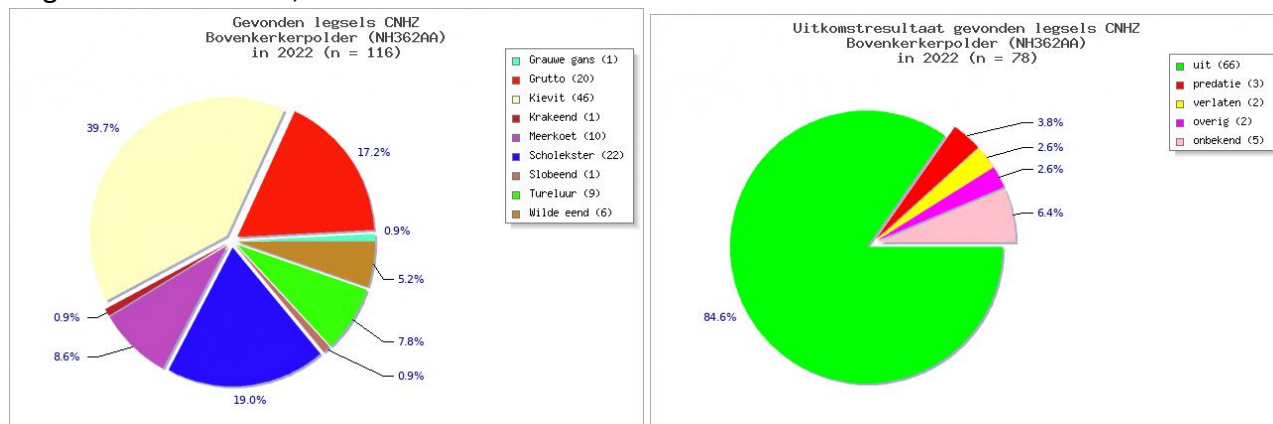
Vinder Tonny Rupert uit Hengevelde (Ov) met het eerste kievitse van Nederland in 2022

1.1 Bovenkerkerpolder

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In de Bovenkerkerpolder zijn in 2022 door vrijwilligers en boeren 116 nesten gevonden, waarvan 40% van kievit. Verlies door agrarische activiteiten kwam niet voor. Predatie lag (dankzij uitrusten en afschot van een aantal vossen) op slechts 3,6%. Het uitkomstresultaat was met 84,6% veel hoger dan in 2021: 59,3%.

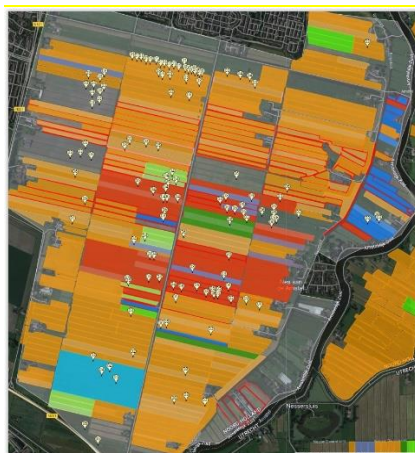

Figuur 30. Gevonden legsels per vogelsoort in 2022   Figuur 31. Uitkomstresultaat gevonden legsels in 2022

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling op 5 mei werden 94 (84%) van de 116 **gruttopen** geregistreerd op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid. Voor de **tureluur** waren dat 40 (66%) van de (minimaal!) 61 broedparen. Tijdens de gezinnentelling op 23-25 mei werd bij de grutto 76% en bij de tureluur 62% van de gezinnen aangetroffen op percelen die de eerste weken nog niet zouden worden gemaaid. Grutto en tureluur kozen dus relatief vaak voor percelen kuikenland.

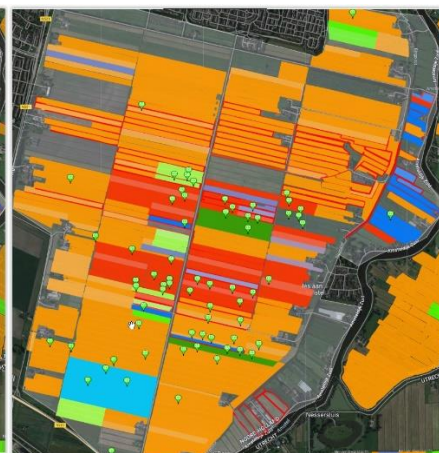
Tijdens de broedpaartelling op 5 mei werden bij de **kievit** 42 van de 95 broedparen (44%) en bij de **scholekster** 19 (39%) van de 49 broedparen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 23-25 mei werden bij de kievit 20 gezinnen geteld waarvan 4 (20%) op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de scholekster werden 15 gezinnen geteld waarvan 7 (47%) op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Kievit en scholeksters waren in 2022 minder dan in 2021 als broedpaar, dan wel gezin aanwezig op percelen met beheercontracten voor kuikenland. Voor deze twee zijn dan ook (deels) andere beheermaatregelen (en deels ook op andere percelen) nodig dan voor grutto en tureluur.

Figuur 32. Broedparen kievit

Figuur 33. Broedparen scholekster

Figuur 34. Broedparen tureluur

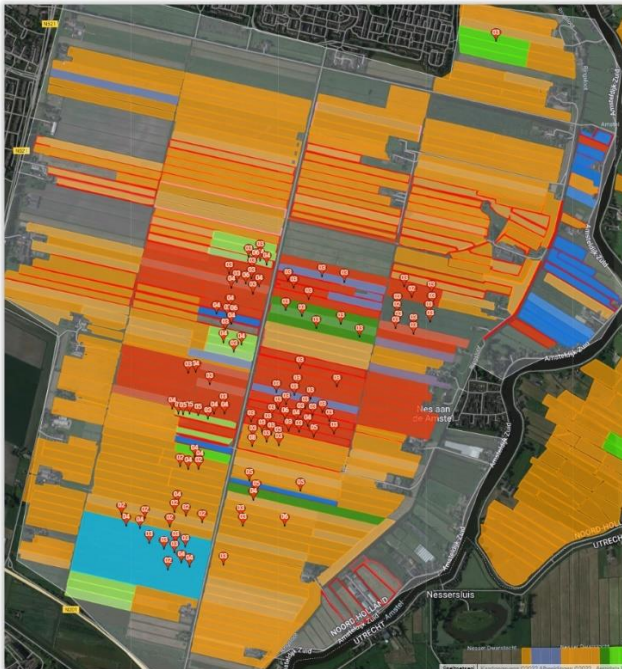
Broedsucces grutto, kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling op 5 mei werden 116 **grutt**oparen geteld en bij de gezinnentelling op 23-25 mei 96 gruttogezinnen met kuikens. Dat levert een BTS-percentagge op van 82,8%. Omdat de betreffende percelen met gruttogezinnen veelal pas na 15 juni werden gemaaid en predatoren, met name vossen, door de rasters weinig kans hadden, is er vrij grote zekerheid dat de grutto's in de Bovenkerkerpolder in 2022 voldoende broedsucces hadden.

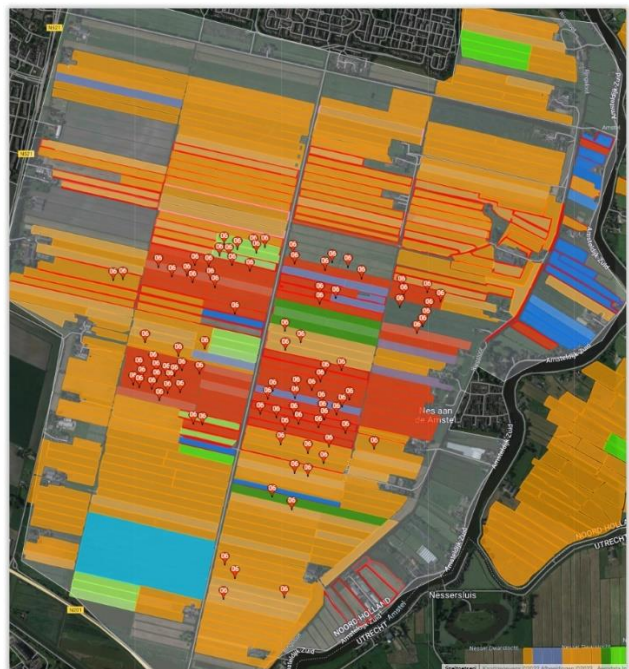
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling op 5 mei 95 broedparen geteld. Op 23-25 mei werden nog 81 paar geteld waarvan slechts 20 paren met kuikens. Dat zou een laag broedsucces betekenen voor de kievit. Er werden toen echter ook nog 46 territoriale kieviten geteld. Mogelijk hebben die nog een legsel weten uit te broeden en kuikens groot weten te krijgen. Om dat te weten had er eind juni nog een telronde moeten plaatsvinden. Nu moeten we het erop houden dat het broedsucces van de kievit waarschijnlijk laag was.

Bij de **scholekster** werden op 5 mei 49 broedparen geteld en op 23-25 mei 65 broedparen waarvan 7 paar met kuikens. Misschien een ondertelling in broedparen op 5 mei? Voor het broedsucces van de scholekster in 2022 geldt hetzelfde als voor de kievit: waarschijnlijk laag.

Bij de **tureluur** werden op 5 mei 61 broedparen geteld en op 23-25 mei 69 paar waarvan 53 met paren met kuikens. Omdat het merendeel van de tureluurgezinnen liep op percelen die veelal pas na 15 juni werden gemaaid en vossen door de rasters weinig kans hadden, is er vrij grote zekerheid dat ook de tureluurs in de Bovenkerkerpolder in 2022 voldoende broedsucces hadden

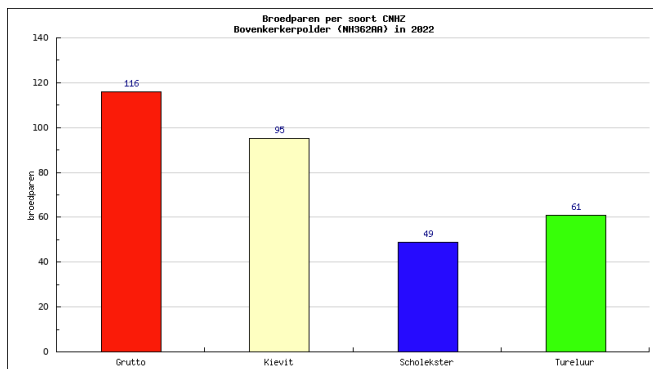

Figuur 35. Getelde gruttoparen op 20/21 april 2022

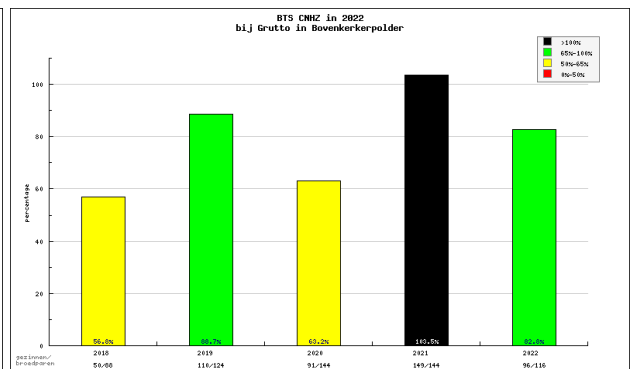

Figuur 36. Getelde gruttogezinnen op 29 mei 2022

Wit omljnd de blokken percelen met verhoogd slootpeil van begin maart tot begin juni. Twee blokken zijn ook uitgerasterd, zie ook blz. 19.

Figuur 37. Aantal getelde broedparen per soort in 2022

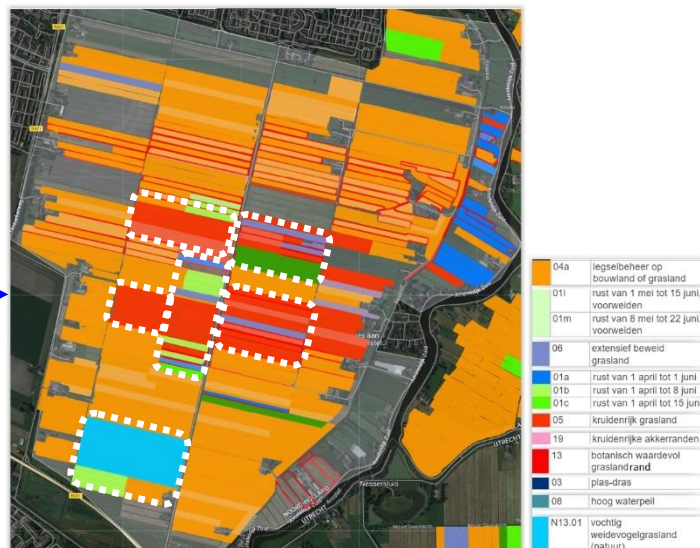
Figuur 38. Broedsucces van de grutto 2017-2022

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

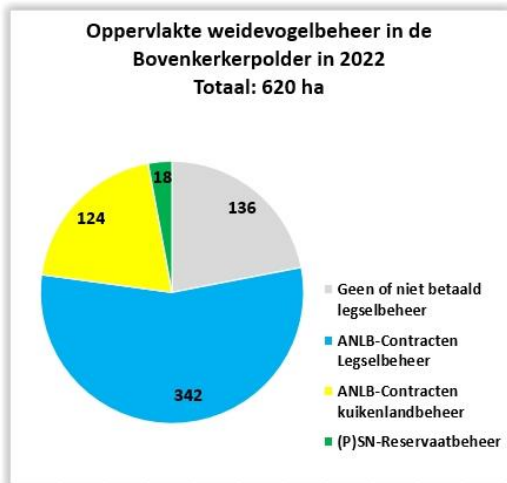
De Bovenkerkerpolder is een relatief grote polder met een oppervlakte van 620 ha, in 2022 lag er 142 ha (deels uitgerasterd) kuikenland met tijdelijk hoog slootpeil. Dat is 22,8% van de totale oppervlakte en 1,2 ha kuikenland per gruttopaar. Het kuikenland lag vooral geconcentreerd in een aantal aaneengesloten blokken van 15 ha tot 30 ha. Grutto en tureluur maakten er goed gebruik van, kievit en scholekster in mindere mate. Het kuikenland werd gemaaid rond half juni toen het merendeel van de gruttokuikens vliegvlug én vliegvaardig was.

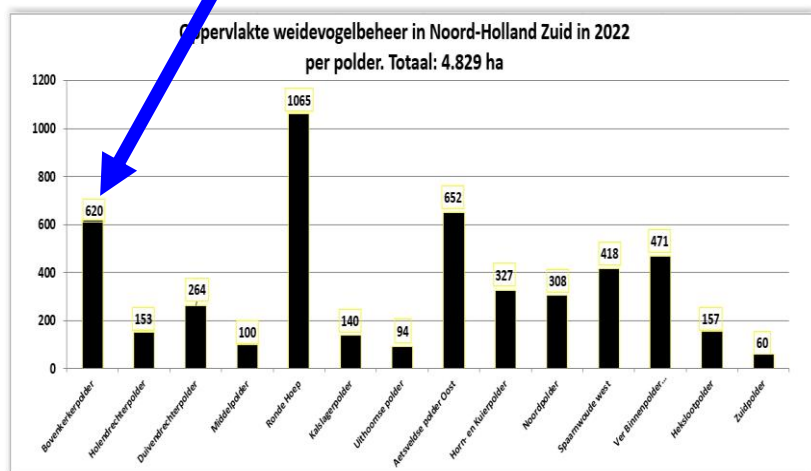
Figuur 39. Amstelland met ligging Bovenkerkerpolder

Figuur 40. Bovenkerkerpolder met blokken kuikenland

Figuur 41. Oppervlaktes in 2022

Figuur 42. Oppervlakte per polder

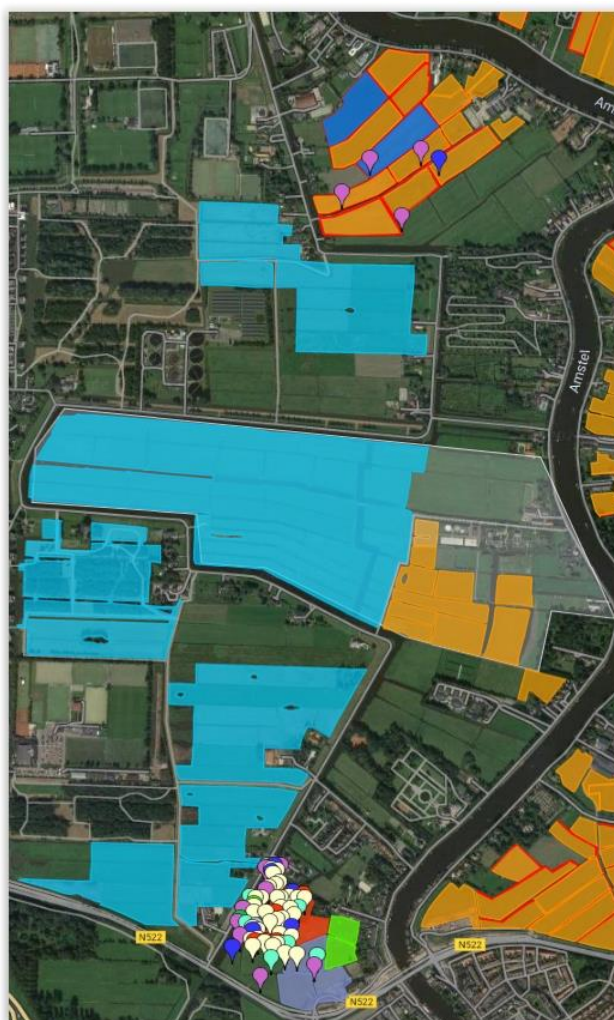
Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- Kuikenland (kruidenrijk grasland en/of rust tot 15 juni en hoog slootpeil) voor grutto en tureluur voortzetten zoals in 2022. Slobeend profiteert ook van het hoge slootpeil.
- Voor kievit en scholekster streven naar beheercontracten met rust (zo mogelijk op delen van percelen) van 15 maart tot 1 juni en waar mogelijk extensieve beweiding en voorbeweiding.
- Beheercontracten kruidenrijke akkerrand nastreven op alle maispercelen
- Predatorenanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging van vos.

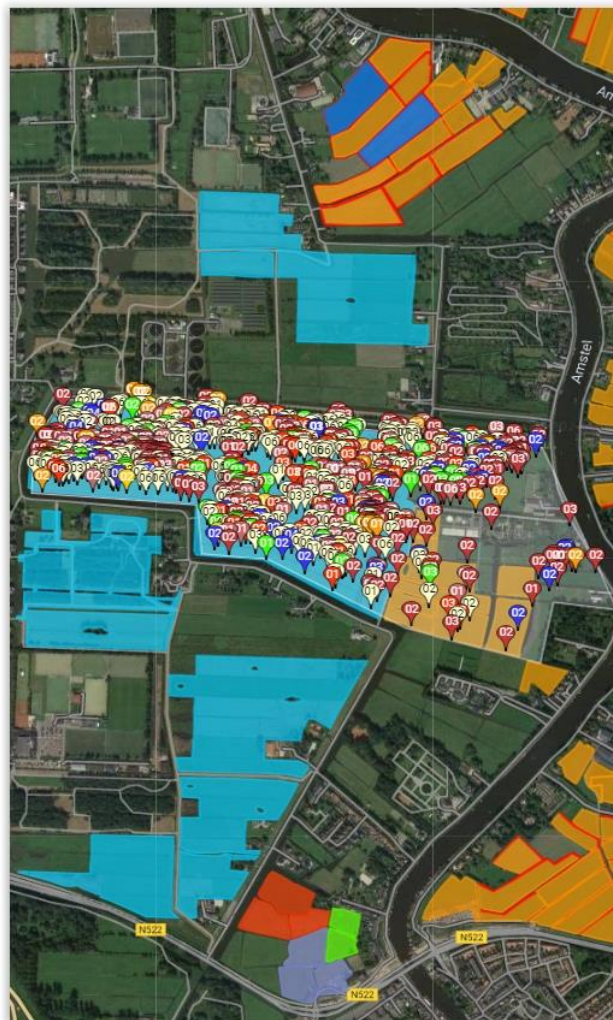
1.2 Middelpolder

In deze polder is de navolgende analyse gebaseerd op BMP-tellingen. Bij een BMP-telling wordt een gebied niet standaard doorkruist. Daardoor worden broedparen en gezinnen gemist. Verder worden in principe alarmerende ouders met kuikens bij een BMP-telling niet geregistreerd met een separate code. Daardoor was het niet altijd duidelijk of er sprake was van een broedpaar met kuikens of niet. De navolgende analyse is dus mogelijk niet volledig naar de werkelijkheid.

De Middelpolder bestaat uit drie separate delen met een verschillende beheer- en monitorings-aanpak: in het noordelijk deel van circa 15 ha worden in het land nesten gezocht en waar nodig beschermd, in het zuidelijk deel van circa 8 ha worden nesten vanaf de weg met een telescoop gelokaliseerd en dus ook op afstand bepaald of ze zijn uitgekomen of niet. In het centrale deel van circa 50 ha ligt een reservaat van Landschap Noord-Holland (30 ha) en circa 20 ha met en zonder ANLB-beheer waar geen nesten worden gezocht, maar waar broedpaartellingen (BMP) plaatsvinden door het bureau Van der Goes en Groot. Het overige blauw ingekleurde deel van de Middelpolder wordt wel geïnventariseerd, maar niet besproken in deze rapportage. De legselgegevens in figuren 43, 45 en 46 betreffen dus het noordelijk en zuidelijk deel. De broedpaartellingen en broedsuccesgegevens in figuren 44 en 47 t/m 53 betreffen het reservaat en het aanliggende oostelijke percelen met en zonder legselbeheer.

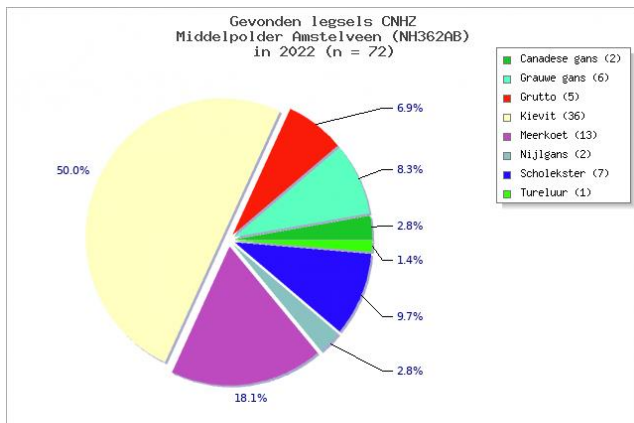
Figuur 43. Gevonden legfels in 2022

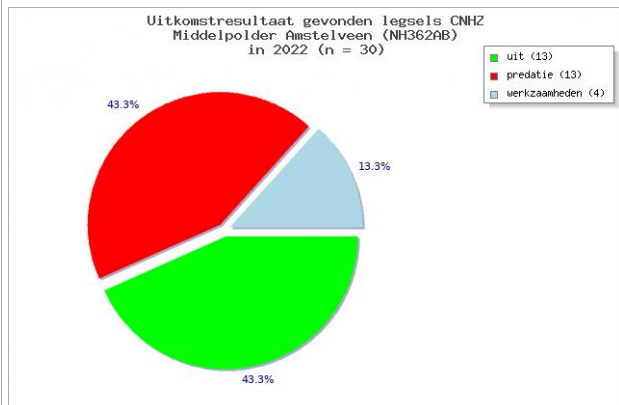
Figuur 44. Resultaat BMP-telrondes in 2022

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In de Middelpolder werden in 2022 – buiten het reservaatdeel van Landschap Noord-Holland - door vrijwilligers 72 nesten gevonden waarvan precies de helft van Kievit. Van 30 nesten is het uitkomstresultaat bekend: 13 nesten (43,3%) kwamen succesvol uit, 13 nesten (43,3%) werden gepredeerd en 4 nesten gingen verloren door werkzaamheden.

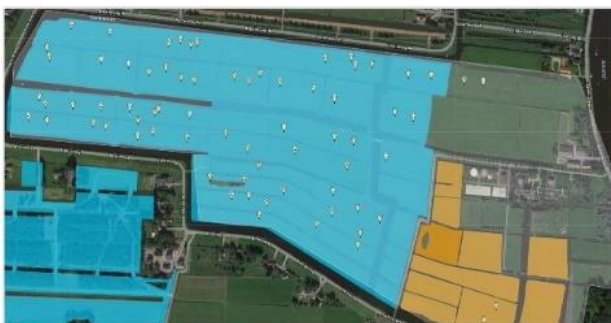
Figuur 45. Gevonden legfels per vogelsoort in 2022

Figuur 46. Uitkomstresultaat in 2022

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Uit de BMP-telling van het bureau Van der Goes en Groot blijkt in het centrale deel van de Middelpolder in 2022 veel weidevogels hebben gebroed: Grutto 20 paar, Kievit 78 paar, Scholekster 17 paar, Tureluur 9 paar, Krakeend 22 paar, Slobeend 14 paar en Zomertaling 1 paar. Deze vogels broeden vooral in het reservaat van Landschap Noord-Holland, maar kievit en scholekster broeden ook voor een deel op de ANLB-percelen tegen het reservaat aan. Eind mei en begin juni lopen diverse broedparen van kievit, grutto, scholekster en tureluur buiten het reservaat met hun kuikens. Er lag in juni nog een laat gruttonest op een perceel buiten het reservaat. Vogels zien dit deel van de Middelpolder dus als een geheel en maken naar gelang de situatie gebruik van wat hen het beste uitkomt met een voorkeur voor het reservaatgedeelte. Opvallend was het grote aandeel grote ratelaar in het reservaat. Of dat invloed heeft op weidevogels, is niet duidelijk.

Figuur 47. Broedparen kievit

Figuur 48. Broedparen scholekster

Figuur 49. Broedparen tureluur

Broedsucces grutto, kievit, scholekster en tureluur

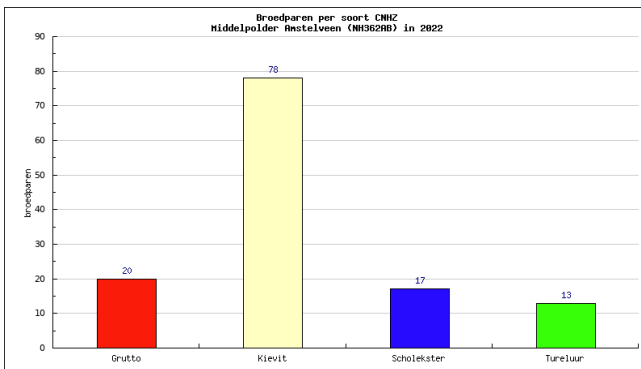
Het is niet met zekerheid te zeggen of het broedsucces goed is geweest of juist niet. Bij de grutto valt op dat het aantal paren met kuikens op 17 mei (8) en 3 juni (5) laag is t.o.v. het aantal broedpaar op 17 april (20). Bij de kievit lijkt het broedsucces relatief hoog: 42 gezinnen op 17 mei t.o.v. 78 broedpaar op 2 mei. Bij de scholekster worden op 17 mei maar 2 gezinnen geteld (tegen 17 paar op 19 april). Bij de tureluur slechts 2 gezinnen op 17 mei en 3 juni tegen 9 broedpaar op 17 april. Met nog een grote slag om de arm lijkt het dat de weidevogels in 2022 hier onvoldoende broedsucces hebben gehad. De kievit is mogelijk een positieve uitzondering.

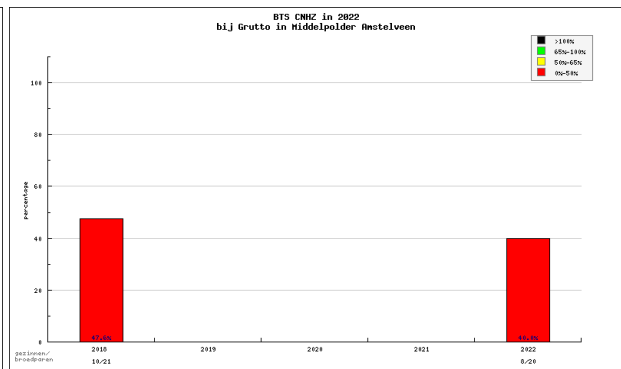
Figuur 50. Getelde gruttoparen op 20/21 april 2022

Figuur 51. Getelde gruttogezinnen op 29 mei 2022

Figuur 52. Aantal getelde broedparen per soort in 2022

Figuur 53. Broedsucces van de grutto 2017-2022

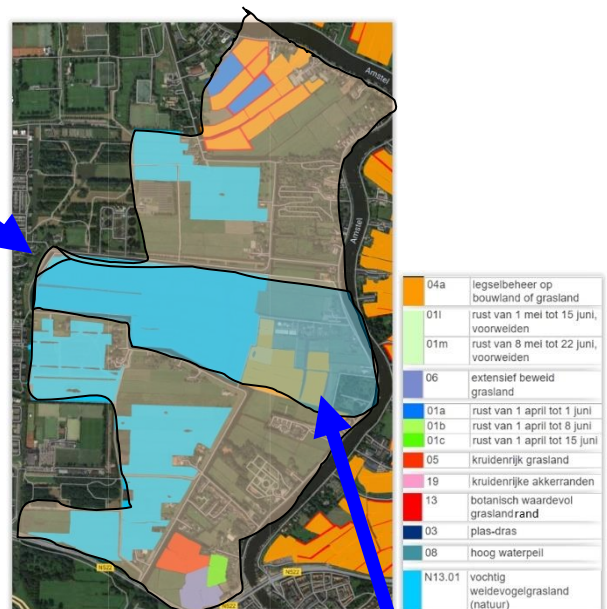
De Welkom-thuis actie van Landschap Noord-Holland in de Middelpeolder

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

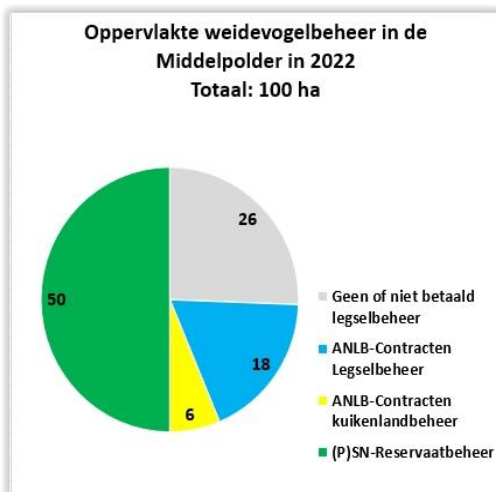
De Middelpolder is een relatief kleine polder met een oppervlakte van circa 100 ha, in 2022 lag er 56 ha kuikenland. Dat is 56% van de totale oppervlakte en (voor het deel dat via een BMP-telling is geteld) circa 1,5 ha kuikenland per gruttopaar. Het kuikenland daar lag in één aaneengesloten blok reservaatland van 30 ha. Het werd gemaaid na half juni toen het merendeel van de gruttokuikens vliegvlug én vliegvaardig was. Buiten het reservaat gaat het inde Middelpolder vooral om percelen Legselbeheer in het noorden en daarnaast enkele percelen met uitstel van maaien en extensief weiden.

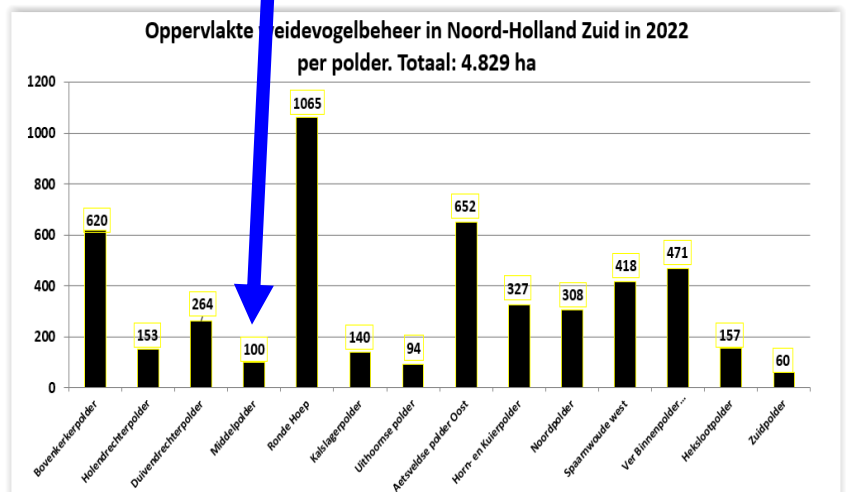
Figuur 54. Amstelland met ligging Middelpolder

Figuur 55. Middelpolder met ligging BMP/BTS-telgebied

Figuur 56. Oppervlaktes in 2022

Figuur 57. Oppervlakte per polder

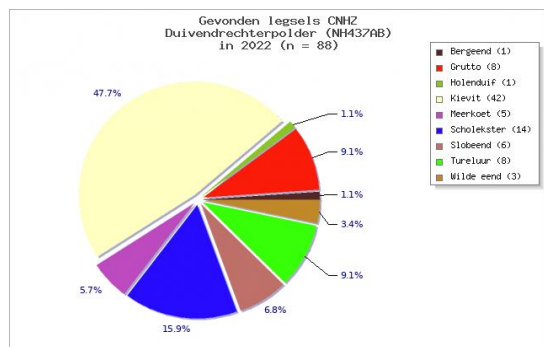
Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- Reservaatafspraken in het midden van de polder voortzetten zoals in 2022, ANLB-beheer draagt in bescheiden mate bij aan het beheer van weidevogels in de Middelpolder
- Vanwege de vermoedelijk hoge predatie in 2022 voortzetten/intensiveren van de monitoring van de predatoren aanwezigheid in het reservaatdeel met wildcamera's .

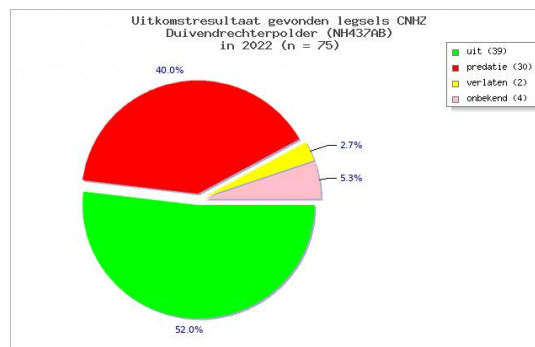
1.3 Duivendrechtterpolder

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In de Duivendrechtterpolder werden in 2022 in totaal 88 nesten gevonden. Er is minder getracht alle nesten te vinden vanwege de hoge predatie in 2021. Ongeveer de helft betrof nesten van kievit (42), verder scholekster (18), tureluur (14) en grutto (8 nesten). Het uitkomstresultaat - over alle soorten berekend - was 52,0%, het verlies door predatie 40,0% en het verlies aan nesten door agrarische activiteiten 0%. Het aantal nesten lag daarmee lager dan in 2021 en het uitkomstresultaat was ook iets lager. Oorzaak was hoge predatie door vos, hermelijn, zwarte kraai en mogelijk ook andere soorten zoals bruine rat.

Figuur 58. Gevonden legsels per vogelsoort in 2022

Figuur 59. Uitkomstresultaat gevonden legsels in 2022

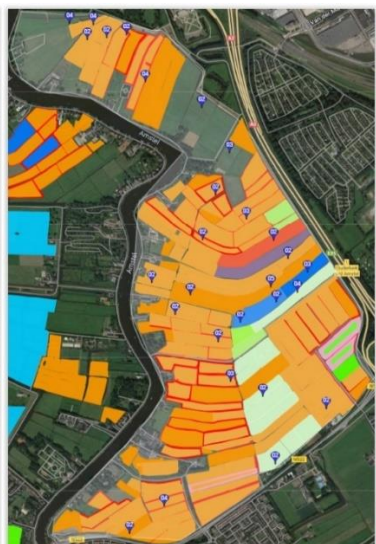
Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedparentelling op 29 april werden 4 van de 9 **grutto**paren (44%) geregistreerd op percelen kuikenland. Bij de gezinnentelling op 27 mei was er 1 gruttopaar met jongen en die liepen een voorbeweid perceel. Bij de **tureluur** werden 11 van de 22 broedparen (50%) geregistreerd op percelen kuikenland. Bij de gezinnentelling liepen 5 van de 10 tureluurgezinnen (33%) op percelen kuikenland. Grutto en tureluur maakten dus beperkt gebruik van percelen kuikenland.

Bij de **kievit** werden tijdens de broedpaartelling op 29 april 20 van de 34 broedparen (59%) geregistreerd op percelen kuikenland. Bij de gezinnentelling op 27 mei liep slechts 1 van de slechts 4 (25%) nog aanwezige kievitgezinnen op percelen kuikenland. Bij de **scholekster** werden 7 van de 28 broedparen (25%) geregistreerd op percelen kuikenland. Bij de gezinnentelling liep geen van de 7 aanwezige scholekstergezinnen (0%) op percelen kuikenland. Kievit en scholekster maakten dus amper gebruik van percelen met verlate maaidatum/kuikenland.

Figuur 60. Broedparen kievit

Figuur 61. Broedparen scholekster

Figuur 62. Broedparen tureluur

Broedsucces grutto, kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling op 29 april werden 9 **grutt**oparen geteld en bij de gezinntelling op 27 mei 1 gruttopaar met kuikens. Dat leverde een BTS-percentage op van 11,1%. Uiteindelijk heeft niet één van de gruttoparen daadwerkelijk jongen grootgebracht. Het beheer ligt nog onvoldoende in voldoende grote aaneengesloten blokken en speelt daarom wel een rol. Maar ook de predatie van legfels was hoog (5 van 8 nesten gepredeerd) en twee late gruttolegsels werden voortijdig verlaten.

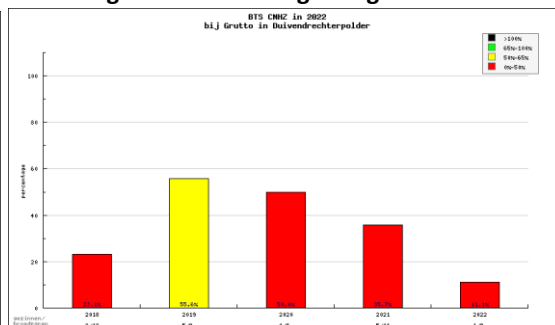
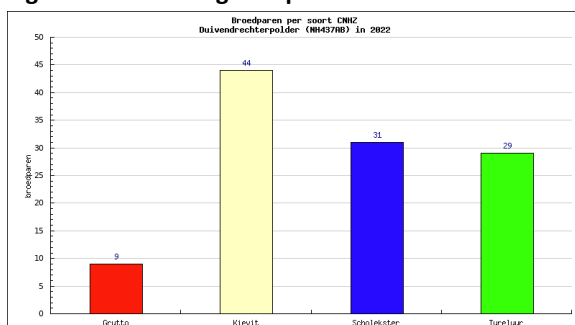
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling op 29 april 34 broedparen geteld. Op 27 mei werden nog 21 kievitparen geteld waarvan slechts 4 paren met kuikens. Predatie heeft mogelijk een rol gespeeld maar minder dan bij de grutto. Mogelijk heeft ook de geringe neerslag in de tweede helft van april en de eerste helft van mei geleid tot veel sterfte onder kievitkuikens. Opvallend was dat met name in het noorden van de polder bij Klarenbeek enkele late kieviten ondanks de frequente aanwezigheid van flink wat zwarte kraaien toch kuikens wisten groot te brengen. De lage en soms wat modderige slootkanten hebben daar waarschijnlijk ene positieve rol bij gespeeld. Bij de **scholekster** werden 28 broedparen geteld. Op 27 mei werden nog steeds 28 paren geteld waarvan 7 paren met kuikens. Eind juni werden 5 paren met kuikens geteld. Dat maakt dat het broedsucces van de scholekster niet goed was, maar minder slecht als van de grutto. Bij de **tureluur** werden 22 broedparen geteld en op 27 mei 18 paren waarvan 7 met kuikens. Op 10 juni liepen er nog 5 paren met kuikens. De tureluur had dus waarschijnlijk een matig broedsucces.

Figuur 63. Getelde gruttoparen

Figuur 64. Getelde gruttogezinnen

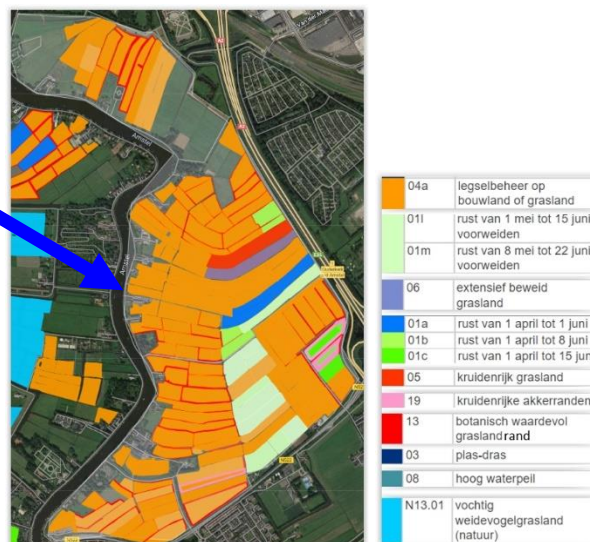
Figuur 65. Aantal getelde broedparen per soort in 2022 **Figuur 66. Broedsucces van de grutto 2017-2022**

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

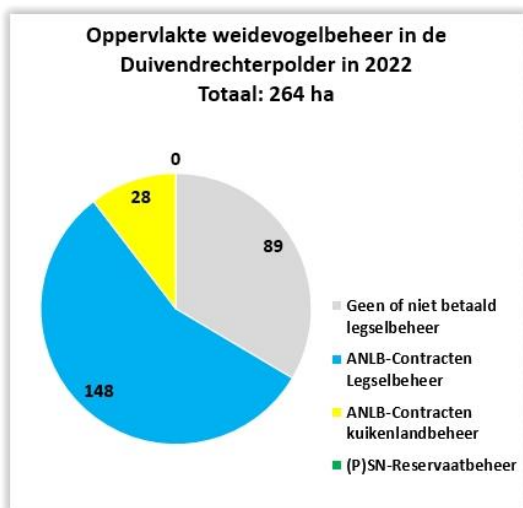
De Duivendrechterspolder is middelgrote polder (oppervlakte van 264 ha) met vooral in het midden en zuiden maar net de minimaal gewenste openheid voor grutto's, in 2022 lag er in totaal 28 ha kuikenland. Dat is 10,4% van de totale oppervlakte en ruim 3 ha kuikenland per gruttopaar. Het kuikenland lag in enkele kleine blokken van 6-8 ha. Het kuikenland werd gemaaid rond begin juni maar toen waren er al geen gruttokuikens meer in het gebied aanwezig vanwege hoge predatiedruk in nest- en kuikenfase.

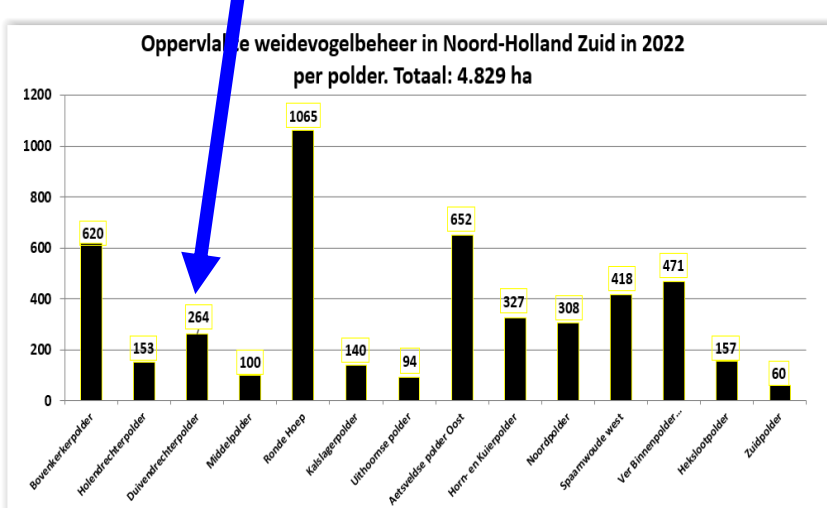
Figuur 67. Amstelland met ligging Duivendrechterspolder

Figuur 68. Duivendrechterspolder met ligging ANLB-beheer

Figuur 69. Oppervlaktes in 2022

Figuur 70. Oppervlakte per polder

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

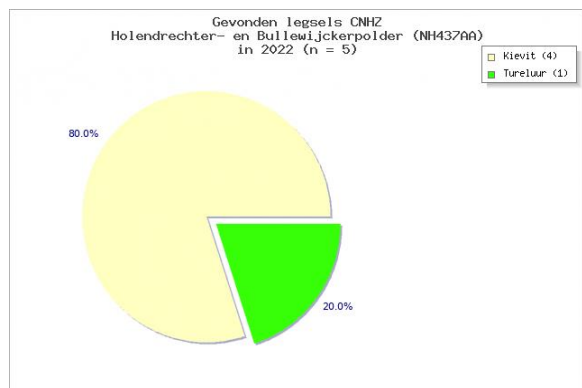
- De meest weidevogelrijke delen van de polder uitrusten, predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk overgaan tot bejaging van vos
- Kuikenland (kruidenrijk grasland en/of rust tot 15 juni) zoveel mogelijk concentreren binnen de geplande rasters en meer aaneengesloten maken voor met name grutto.
- Voor Kievit en scholekster streven naar beheercontracten met rust (zo mogelijk op delen van percelen) van 15 maart tot 1 juni in het noorden en waar mogelijk voorbeweiding.

1.4 Holendrechtter- en Bullewijckerpolder

Deze polder bestaat uit een deel gangbaar landbouwgebied, een deel volvelds plasdras (het Landje van Geijssel, Landschap Noord-Holland) en een deel natuurgebied (beheerd door Natuurbeleven).

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In het deel gangbaar landbouwgebied zijn in 2022 alleen nesten gezocht op het enige nog actieve melkveebedrijf. Er werden 5 nesten gevonden: 4 kievit en 1 tureluur. Het uitkomstresultaat is echter niet bekend.

Figuur 71. Gevonden legsels per vogelsoort in 2022

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedparentelling van begin mei werden 3 van de 8 **grutto**paren (38%) geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 31 mei waren er nog maar 3 broedparen als gezinnen aanwezig en die liepen niet op percelen verlaatmaaien/kuikenland. Bij de **tureluur** werden 7 van de 10 broedparen (70%) geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling liep 1 tureluurgezin (50%) op een perceel verlate maaidatum/kuikenland en het tweede gezin niet. Grutto en tureluur maakten dus beperkt tot matig gebruik van percelen kuikenland.

Bij de **kievit** werden tijdens de broedpaartelling van begin mei 13 van de 23 broedparen (57%) geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 31 mei liepen 2 van de slechts 4 (50%) nog aanwezige kievitgezinnen op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de **scholekster** werden 3 van de 10 broedparen (30%) geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling liepen geen van de 4 aanwezige scholekstergezinnen (0%) op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Kievit en scholekster maakten dus weinig gebruik van percelen met verlate maaidatum/kuikenland.

Figuur 72. Broedparen kievit

Figuur 73. Broedparen scholekster

Figuur 74. Broedparen tureluur

Broedsucces grutto, Kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling van begin mei werden 8 **grutt**oparen geteld en bij de gezinnentelling op 31 mei nog 3 gruttoparen met kuikens. Dat levert een BTS op van 37,5%.

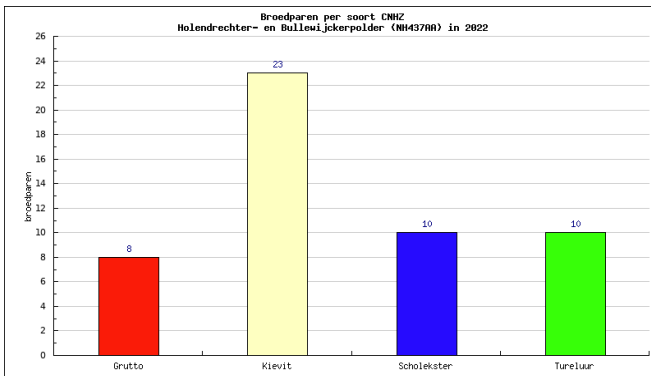
Bij de **kievit** werden begin mei 23 broedparen geteld waarvan 8 paar met kuikens. Bij de gezinnentelling op 31 mei werden nog 10 kievitparen geteld waarvan slechts 4 paar met kuikens. Bij de **scholekster** werden 10 broedparen geteld en op 31 mei nog 5 paren waarvan 3 paar met kuikens. Bij de **tureluur** werden 10 broedparen geteld en op 31 mei 7 paren waarvan slechts 3 paren met kuikens. Conclusie is dat alle soorten een slecht broedsucces hebben gehad in 2022. Het aantal broedpaar was begin mei op orde, maar liep daar bij alle soorten snel terug. Het aantal gezinnen met kuikens was laag. Waarschijnlijk heeft predatie door vos vanuit de nabijgelegen burcht bij de Ouderkerkerplas een grote rol gespeeld.

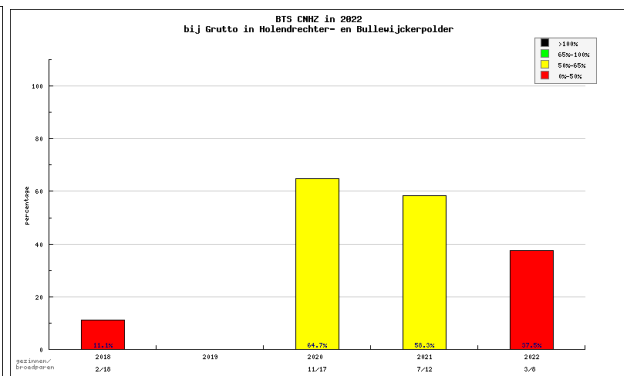
Figuur 75. Getelde gruttoparen

Figuur 76. Getelde gruttogezinnen

Figuur 77. Aantal getelde broedparen per soort in 2022

Figuur 78. Broedsucces van de grutto 2017-2022

Kievit verjaagt zwarte kraai

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

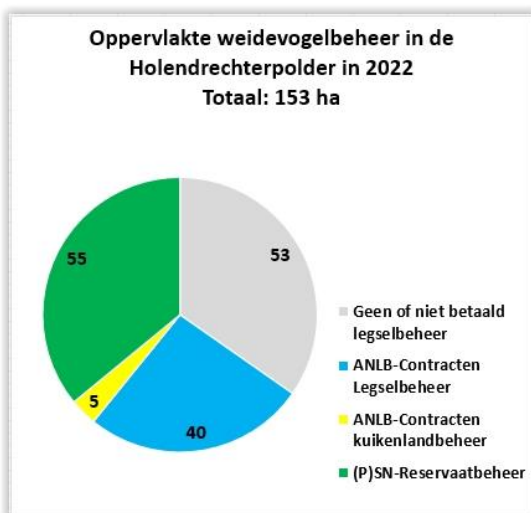
De Holendrecht polder is een relatief kleine polder (oppervlakte van 153 ha) met in het oosten circa 30 ha SN en in het westen het Landje van Geijssel met 9 ha plasdras, in 2022 lag er 60 ha kuikenland. Dat is 39,2% van de totale oppervlakte en 7,5 ha kuikenland per gruttopaar. Het kuikenland lag in enkele grote blokken van 20-30 ha. Het kuikenland werd gemaaid vanaf half juni, maar toen waren er al weinig gruttokuikens meer in het gebied aanwezig vanwege hoge predatiedruk (vermoedelijk in nest- én kuikenfase).

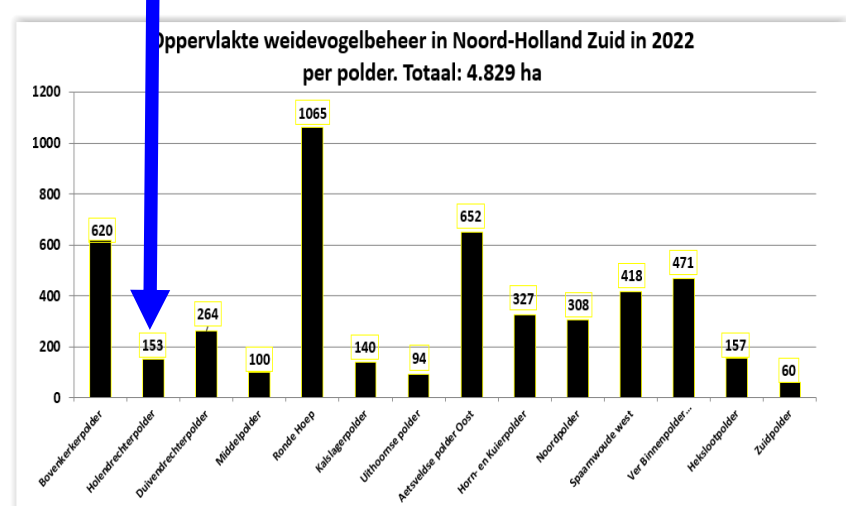
Figuur 79. Ligging Holendrecht polder

Figuur 80. Holendrecht polder met ligging SN- en ANLB-beheer

Figuur 81. Oppervlaktes in 2022

Figuur 82. Oppervlakte per polder

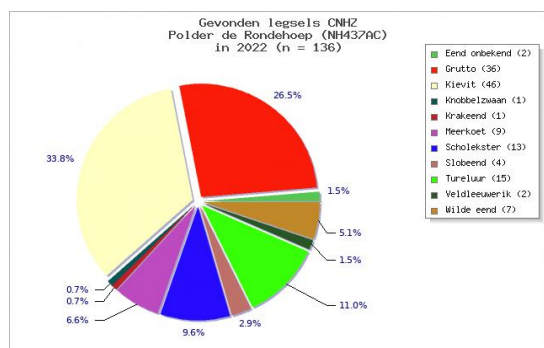
Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- De meest weidevogelrijke delen van de polder (met SN-stukken) uitrasteren, predatorenanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging vos
- Kuikenland (kruidrijk grasland en/of rust tot 15 juni) zoveel mogelijk concentreren binnen de geplande rasters.

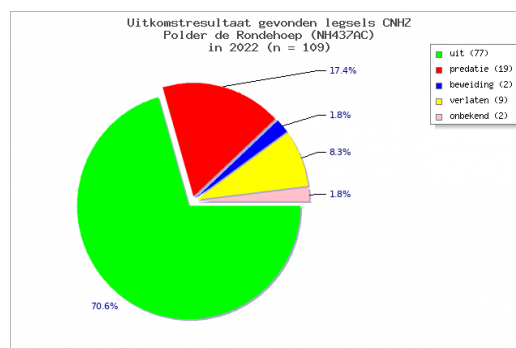
1.5 Polder de Rondehoep

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In de Ronde Hoep werden in 2022 136 nesten gevonden. Het uitkomstresultaat - over alle soorten berekend - was 70,6%. Predatie lag op 17,4%. Oorzaken van de lage predatie was waarschijnlijk voor een deel het uitrasteren van 60 ha (daarbinnen lagen 60 van de 136 gevonden nesten), maar ook afschot van enkele vossen. Het verlies door agrarische activiteiten bedroeg 1,8%.

Figuur 83. Gevonden legfels per vogelsoort in 2022

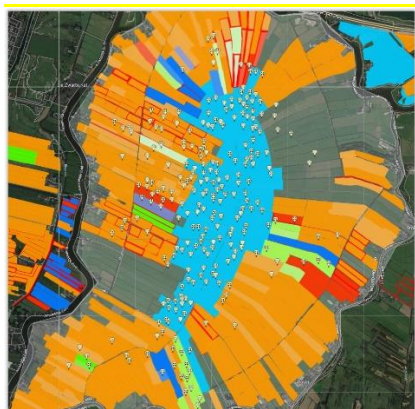

Figuur 84. Uitkomstresultaat gevonden legfels in 2022

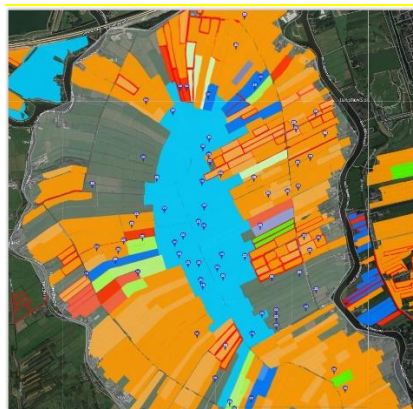
Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling op 26-30 april werden 145 (72%) van de 202 **grutto**paren waargenomen op grasland dat via de beheerafspraken in het reservaat van Landschap Noord-Holland én via ANLB-kuikenlandbeheer laat gemaaid zou worden gemaaid. Dat gold ook voor de **tureluur**: 79 (61%) van de (minimaal!) 129 broedparen. Tijdens de gezinnentelling op 28-29 mei werd bij de grutto 84% en bij de tureluur 74% van de gezinnen aangetroffen op percelen die de eerste twee á drie weken nog niet zouden worden gemaaid. De meeste grutto's en tureluurs maakten dus goed gebruik van het kuikenland in de Ronde Hoep.

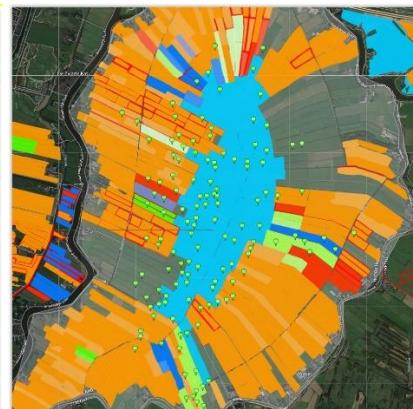
Tijdens de broedpaartelling op 26-30 april werden bij de **kievit** 174 (70%) van de 248 broedparen en bij de **scholekster** 36 (49%) van de 73 broedparen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 28-29 mei werden bij de kievit 53 (77%) van de 69 gezinnen en bij de scholekster 3 (100%) van de 3 gezinnen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. In de Ronde Hoep maakte dus een flink deel van kieviten en scholeksters gebruik van percelen met verlate maaidatum/kuikenland. Hieraan werd met name aan bijgedragen door de lage vegetatie en aanwezigheid van kale plekken gedurende een flink deel van het groeiseizoen op sommige percelen in het reservaat.

Figuur 85. Broedparen kievit

Figuur 86. Broedparen scholekster

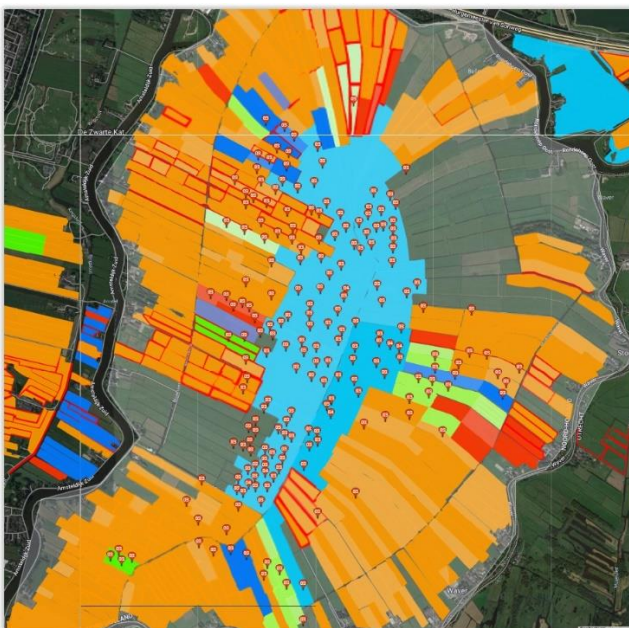

Figuur 87. Broedparen tureluur

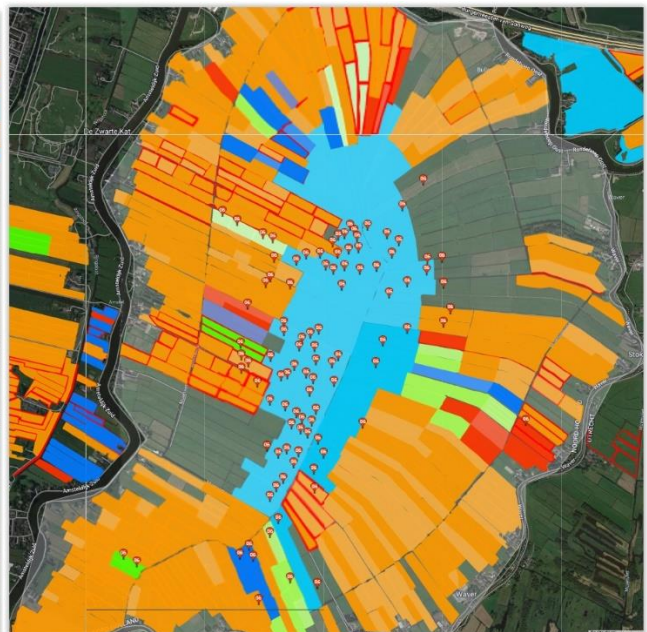
Broedsucces grutto, Kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling op 26-30 april werden 202 **grutto**paren geteld en bij de gezinnentelling op 28-29 mei slechts 100 gruttopyaren met kuikens. Dat levert een BTS op van 49,5%. Dat is onvoldoende broedsucces. Waarschijnlijk heeft predatie (en dan met name door de vos) in 2022 een stevige invloed gehad op het lage broedsucces en dan met name in het oosten en noordwesten van de polder. Uitrasteren van een klein deel van de polder (60 ha van de circa 1.000 ha) heeft dit niet kunnen voorkomen.

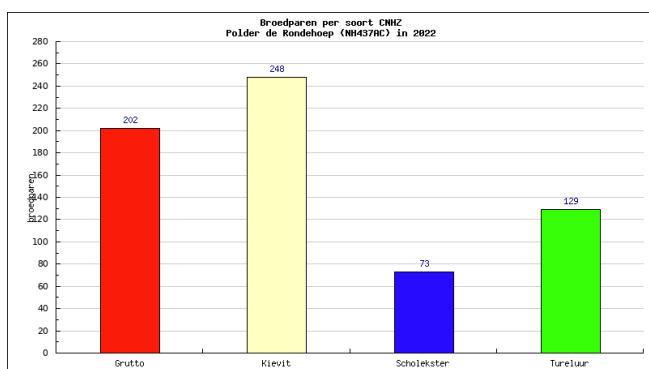
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling 248 broedparen geteld (2021: 224, 2020: 135 en 2019: 225) waarvan dit jaar maar 14 paar met kuikens. Dat is weinig in vergelijking met 2021 (toen 88 paar met kuikens). Bij de gezinnentelling eind mei werden nog 92 kievitparen geteld waarvan nog 69 paar met kuikens. Bij de **scholekster** werden op 26-30 april 73 broedparen geteld (2021: 70; 2020: 61; 2019: 48) en op 28-29 mei nog maar 34 paren waarvan slechts 3 paar met kuikens. Bij de **tureluur** werden op 26-30 april 129 broedparen geteld en op 28-29 mei nog 95 paren waarvan maar liefst 89 paren met kuikens. Kievit en scholekster hadden dus vermoedelijk onvoldoende broedsucces in 2022 en de tureluur een voldoende broedsucces.

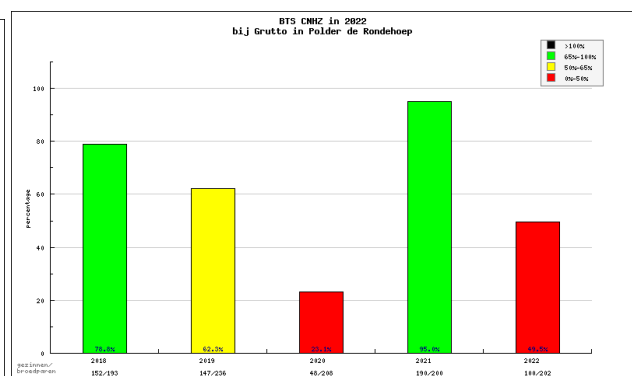
Figuur 88. Getelde gruttopyaren in 2022

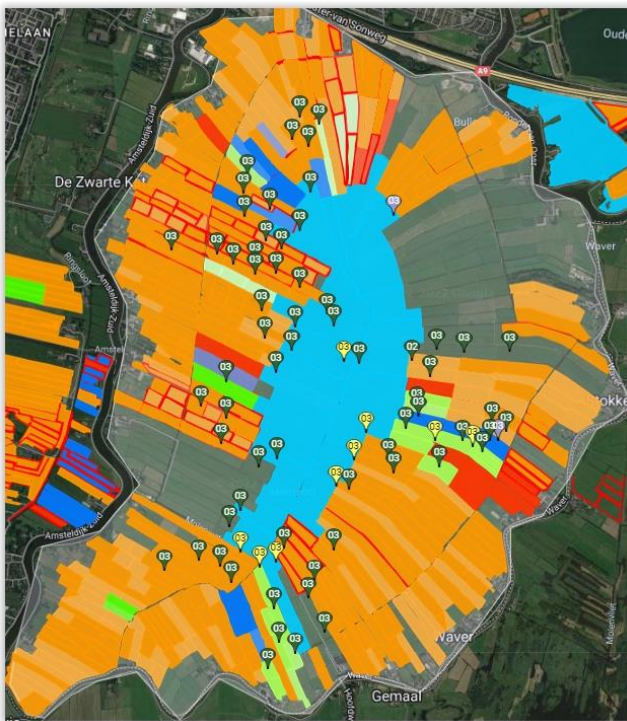
Figuur 89. Getelde gruttopyaren in 2022

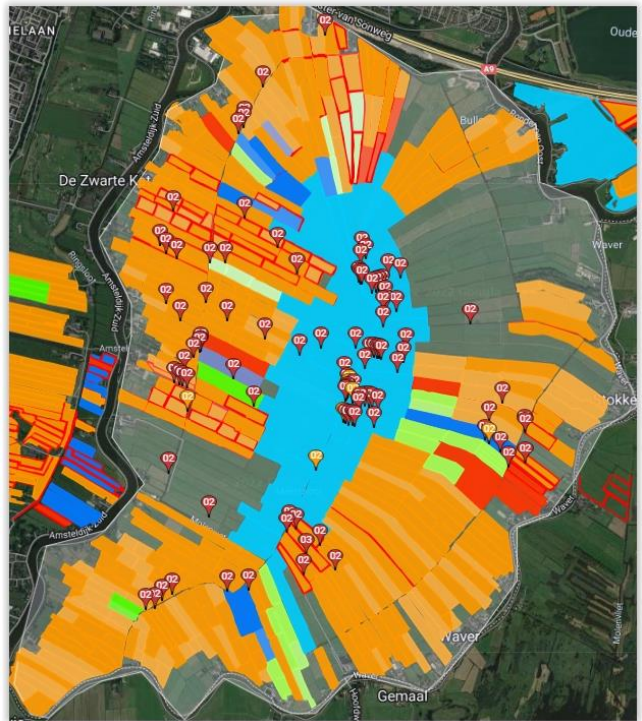
Figuur 90. Aantal getelde broedparen per soort in 2022

Figuur 91. Broedsucces van de grutto 2017-2022

Figuur 92. Veldleeuwerikparen (groen), graspieperparen (grijs) en gele kwikstaartparen (geel) in 2022

Figuur 93. Krakeendparen (roze) en kuifeendparen (geel) in 2022

Figuur 94. Slobeendparen (roze) en kuifeendparen (bruin) eind april 2022

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

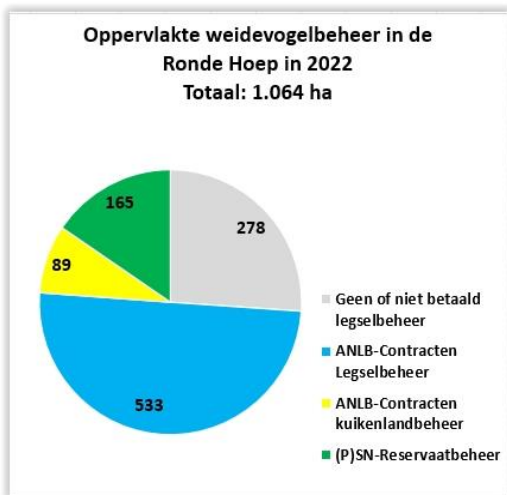
De Ronde Hoep is een zeer grote, open polder (oppervlakte van 1.064 ha) met in het midden het reservaat van Landschap Noord-Holland van circa 160 ha SN. In totaal lag er in 2022 ruim 250 ha kuikenland. Dat is 23,8% van de totale oppervlakte en 1,3 ha kuikenland per gruttopaar. Het kuikenland was vooral aanwezig in de vorm van het reservaat en enkele enigszins aaneengesloten blokken in het oosten en westen. Het kuikenland werd gemaaid vanaf half juni, toen de gruttokui- kens - die de hoge predatiedruk hadden weten te overleven - vliegvlug én vliegvaardig waren.

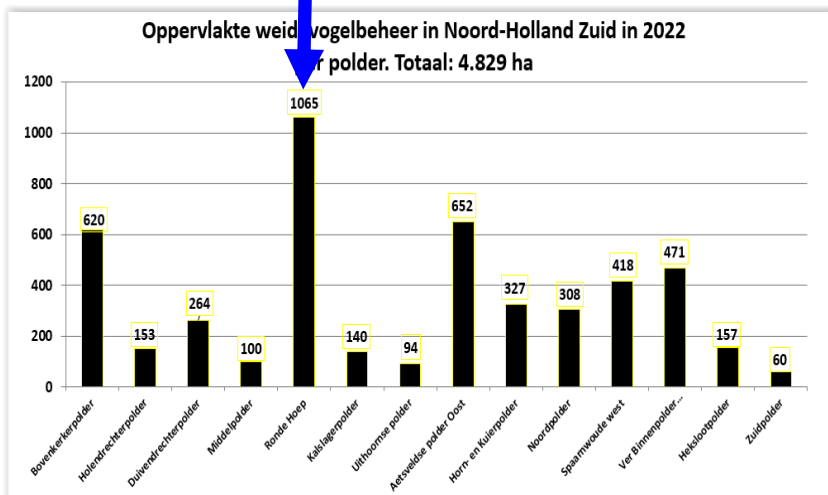
Figuur 95. Ligging Ronde Hoep

Figuur 96. Ronde Hoep met ligging SN- en ANLB-beheer

Figuur 97. Oppervlaktes in 2022

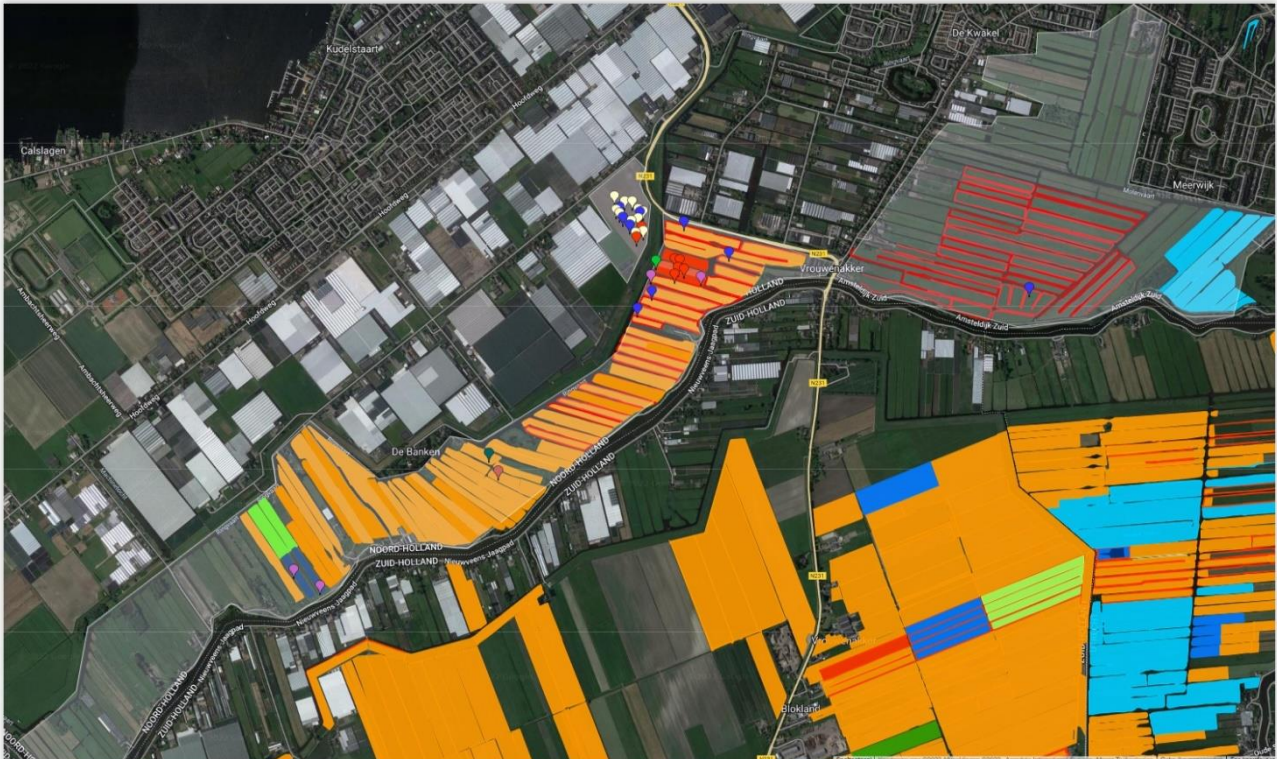
Figuur 98. Oppervlakte per polder

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- Verder uitrusten van de meest weidevogelrijke delen van de polder, maar tegelijkertijd de predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging van de vos
- Kuikenland (kruidrijk grasland en/of rust tot 15 juni) zoveel mogelijk concentreren binnen de geplande rasters.

1.6 Uithoornsche Polder/Kalslagerspolder en Zuiderlegmeerpolder

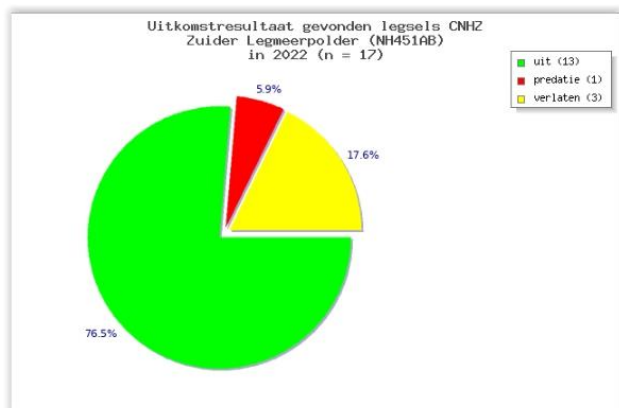
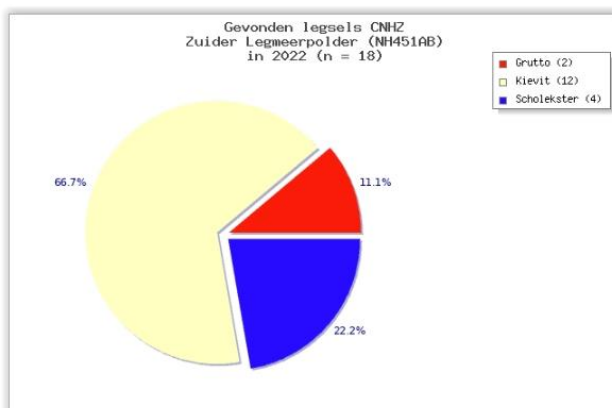
De drie gebieden vormen het zuidelijkste deel van het weidevogelgebied van het collectief. In de Uithoornsche polder ligt een reservaat van Landschap Noord-Holland met botanische doelstelling en veel randenbeheer (botanische weiderand). De meeste legsels worden gevonden en indien nodig beschermd in de Zuiderlegmeerpolder, maar daar zijn geen beheercontracten mogelijk. In de Kalslagerspolder liggen wel contracten ANLB-beheer en daar broeden dan ook grutto's.

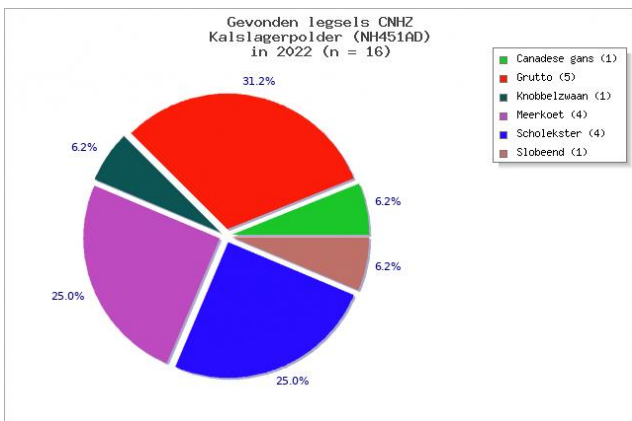
Figuur 99. Gevonden legsels Kalslagerspolder, Uithoornse polder en Zuider Legmeerpolder in 2022

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

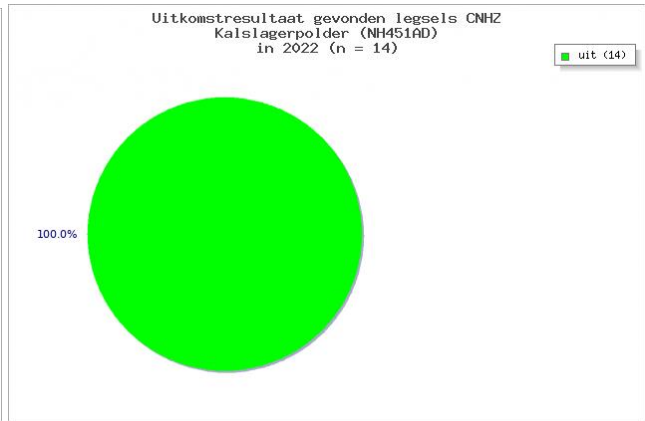
In de drie gebieden zijn in 2022 in totaal 35 nesten gevonden: 12x kievit, 7 x grutto, 9 x scholekster, 1 x Canadese gans, 1 x slobend, 1 x knobbelzwaan en 4 x meerkoet. Van 27 nesten is bekend dat ze zijn uitgekomen.

Figuur 100. Gevonden legsels Zuider Legmeerpolder in 2022 Figuur 101. Uitkomstresultaat gevonden legsels in 2022

Figuur 102. Gevonden legsels Kalslagerpolder in 2022

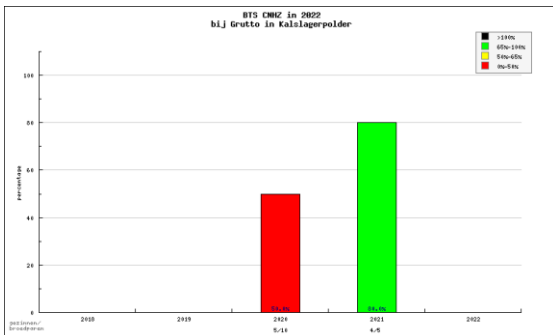
Figuur 103. Uitkomstresultaat gevonden legsels in 2022

Maakten weidevogels in de Kalslagerpolder gebruik van de percelen kuikenland?

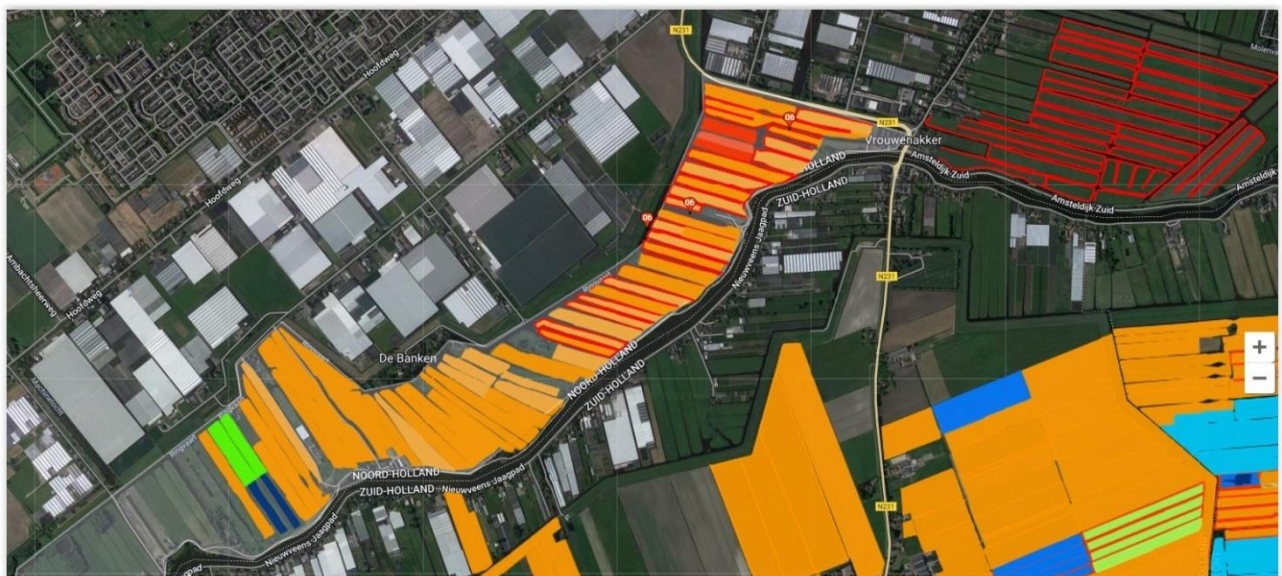
De BTS-telling is in 2022 niet volledig uitgevoerd. De drie gruttogezinnen die op 17 en 19 mei werden waargenomen liepen op percelen zonder verlate maaidatum/kuikenland. Dat gold ook voor het ene **tureluur** gezin. Het enige aanwezige scholekstergezin liep op wel op een perceel verlate maaidatum/kuikenland.

Broedsucces grutto, Kievit, scholekster en tureluur

Doordat de tellingen niet conform de richtlijnen voor BTS-tellingen zijn uitgevoerd (geen broedpaartelling, te vroege gezinnentelling) is er weinig te zeggen over het broedsucces.

Figuur 104. Broedsucces grutto Kalslagerpolder 2017-2022

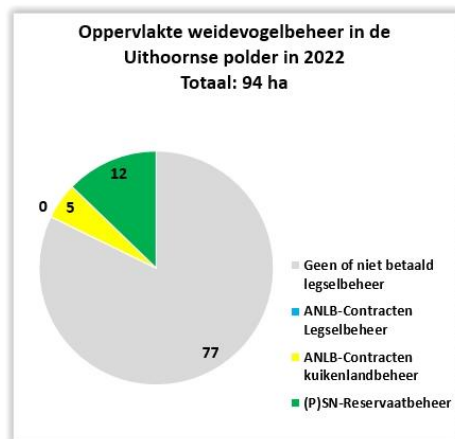
Figuur 105. Broedpaartellingen grutto in de drie polders bij Uithoorn in 2022

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

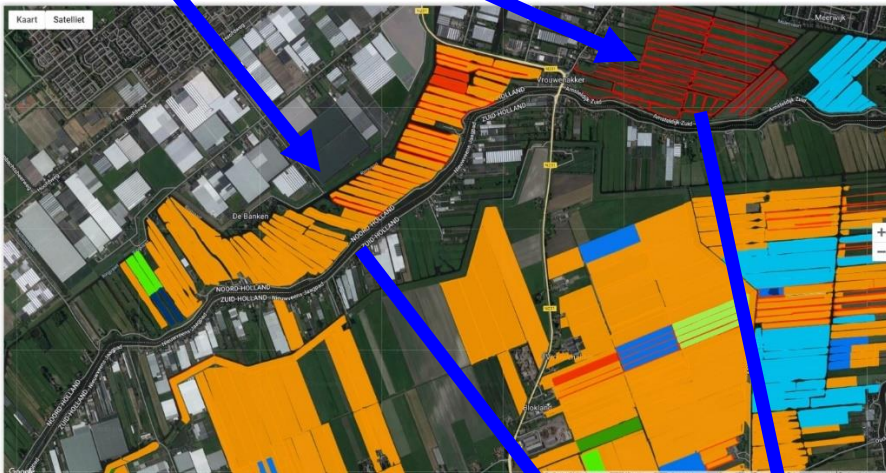
De Kalslagerspolder (140 ha) en de Uithoornse polder (94 ha) zijn twee relatief kleine polders met een botanisch reservaat van 12 ha in het oosten van de Uithoornse polder. In totaal lag er 23 ha kuikenland. Dat is bijna 10% van het totaal. Het geringe aantal grutto's heeft in principe veel kuikenland beschikbaar maar de totale oppervlakte is te klein voor hogere aantallen grutto's.

Figuur 106. Ligging Kalslagerspolder en Uithoornse polder

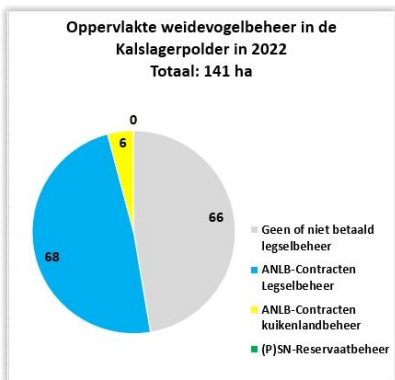

Figuur 107. Oppervlaktes Uithoornse polder

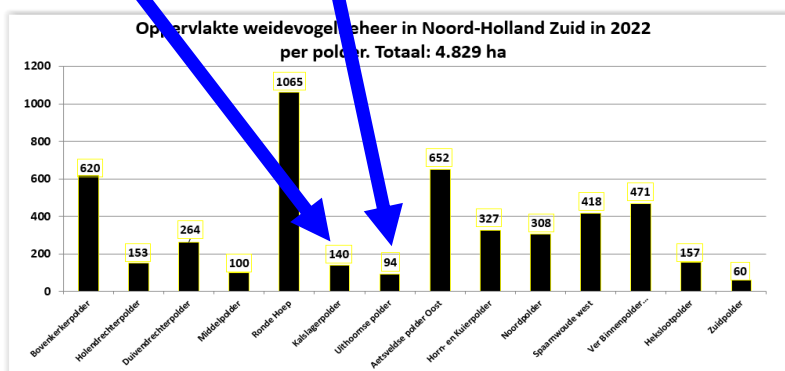

Figuur 108. Ligging SN- en ANLB-beheer

04a	legselbeheer op bouwland of grasland
01i	rust van 1 mei tot 15 juni, voorweiden
01m	rust van 8 mei tot 22 juni, voorweiden
06	extensief beweide grasland
01a	rust van 1 april tot 1 juni
01b	rust van 1 april tot 8 juni
01c	rust van 1 april tot 15 juni
05	kruidrijk grasland
19	kruidrijke akkerranden
13	botanisch waardevol graslandrand
03	plas-dras
08	hoog waterpeil
N13.01	vochtig weidevogelgrasland (natuur)

Figuur 109. Oppervlaktes Kalslagerspolder

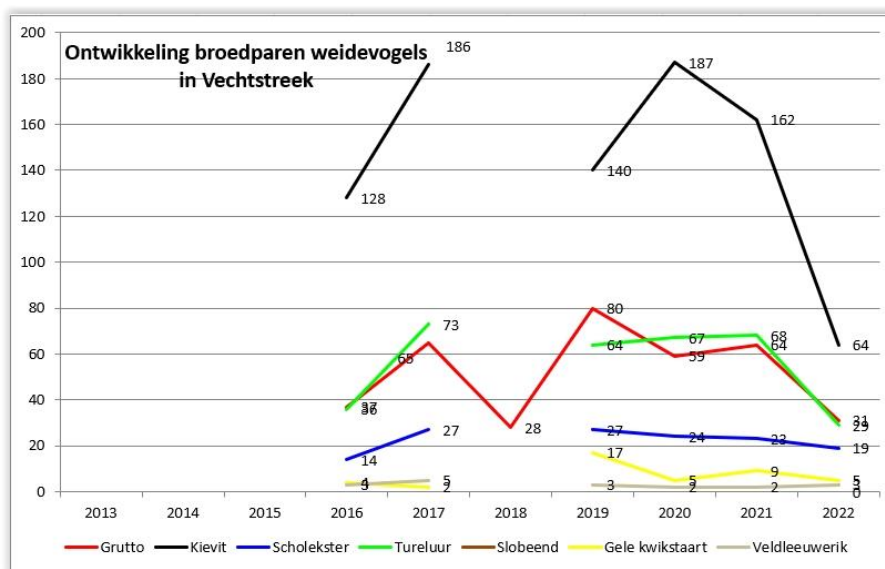
Figuur 110. Oppervlakte per polder

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- Handhaven huidige inzet voor weidevogels via boeren, vrijwilligers en ANLB-middelen
- Inzetten op uitbreiden Botanische weideranden (slootkantenbeheer)

2. Vechtstreek

De resultaten van de broedpaartellingen in 2022 zijn niet vergelijkbaar met die van voorgaande jaren omdat er in 2022 geen doorsteken door de gebieden zijn gemaakt. Daardoor vallen de aantallen sowieso lager uit dan bij de in voorgaande jaren uitgevoerde BTS-tellingen omdat dan wel routes worden gelopen dwars door de telgebieden. Desondanks is er in de Vechtstreek als geheel sprake van een matige weidevogelstand, terwijl er in potentie heel goede weidevogelgebieden liggen zoals Aetsveldsche polder Oost en de Noordpolder beoosten Muiden.

Figuur 111. Aantallen broedparen in Vechtstreek 2016-2022

Figuur 112. Aantallen broedparen per soort per BTS-telgebied in Vechtstreek 2016-2022

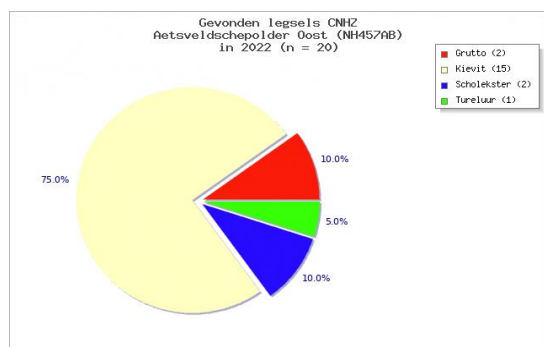
AP= Aetsveldsche polder; HKP= Horn- en Kuierpolder; NP= Noordpolder; ZP= Zuidpolder

2.1 Aetsveldschepolder Oost

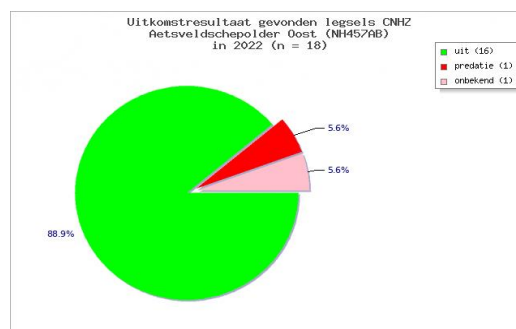
In deze polder is de navolgende analyse gebaseerd op BMP-tellingen. Bij een BMP-telling wordt een gebied niet standaard doorkruist. Daardoor worden broedparen en gezinnen gemist. Verder worden in principe alarmerende ouders met kuikens bij een BMP-telling niet geregistreerd met een separate code. Daardoor was het niet altijd duidelijk of er sprake was van een broedpaar met kuikens of niet. De navolgende analyse is dus mogelijk niet volledig naar de werkelijkheid.

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In 2021 zijn 20 legfels gevonden, waarvan 15 kievit, 2 grutto, 2 scholekster en 1 tureluur. Er kwamen er 16 met succes uit, 1 nest werd gepreedeerd en van 1 nest is uitkomstresultaat onbekend.

Figuur 113. Gevonden legfels per vogelsoort in 2022

Figuur 114. Uitkomstresultaat gevonden legfels in 2022

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling rond half april werden 2 (9%) van de 23 van de **grutt**oparen geregistreerd op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid. Bij de **tureluur** waren dat er 2 van de 14 broedparen (14%). Tijdens de gezinnentelling op 27 mei werd bij de grutto 64% en bij de tureluur 20% van de gezinnen aangetroffen op percelen die de eerste twee á drie weken nog niet zouden worden gemaaid. Grutto én tureluur maakten bij de vestiging beperkt gebruik van percelen kuikenland, maar vooral gruttogezinnen met kuikens maakten wel gebruik van percelen kuikenland. Er werden maar weinig tureluurgezinnen waargenomen.

Tijdens de broedpaartelling rond half april werden bij de **kievit** 4 van de 39 broedparen (10%) en bij de **scholekster** 2 van de 12 broedparen (17%) geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 27 mei werden nog 29 kievitparen waargenomen waarvan 19 kievitgezinnen met kuikens. Hiervan liepen 3 gezinnen (16%) op percelen met verlate maaidatum/kuikenland. Van de scholekster werden nog paren geteld waarvan 1 scholekstergezin op perceel zonder verlaat maaien. Kievit en scholekster maakten dus weinig gebruik van percelen met verlate maaidatum/kuikenland.

Figuur 115. Broedparen kievit

Figuur 116. Broedparen scholekster

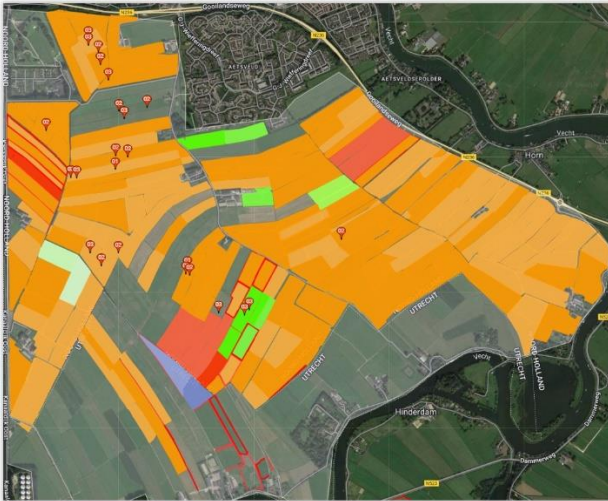

Figuur 117. Broedparen tureluur

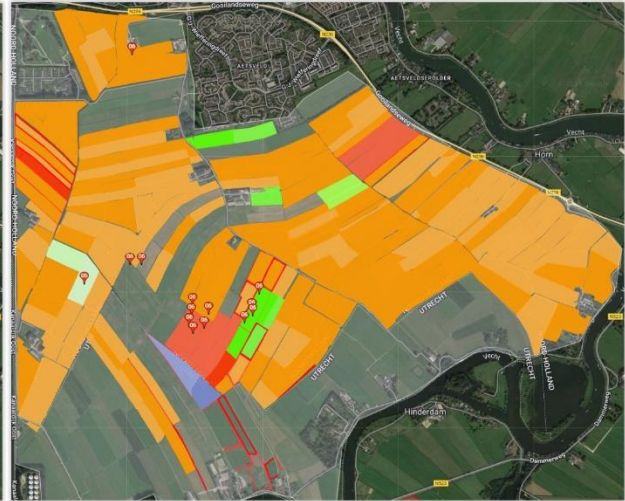
Broedsucces grutto, Kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling rond half april werden 23 **grutt**oparen geteld (2020: 48) en bij de gezin-
nentelling op 27 mei 14 gruttoparen met kuikens. Dat levert een BTS op van 64%. Dat is mogelijk
net voldoende om de jaarlijkse sterfte onder volwassen grutto's te compenseren.

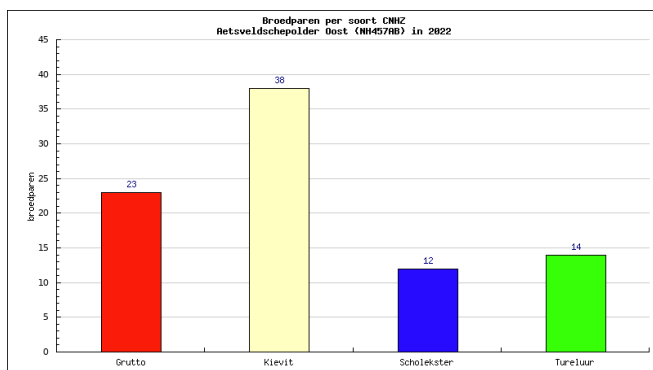
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling rond half april 39 broedparen geteld (2020: 94)
waarvan 1 paar met kuikens. Bij de gezinnentelling op 27 mei werd nog wel 29 kievitparen geteld
waarvan 19 paar met kuikens. Bij de **scholekster** werden half april 12 broedparen geteld en eind
mei nog 6 paar, waarvan slechts 1 paar met kuikens. Bij de **tureluur** werden 14 broedparen geteld
en eind mei nog 9 paren waarvan 5 paren met kuikens. Kievit, scholekster en tureluur hebben zeer
waarschijnlijk weinig broedsucces gehad.

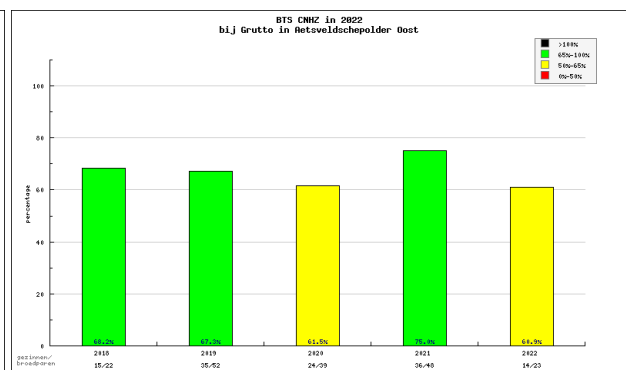
Figuur 118. Getelde gruttoparen in 2022

Figuur 119. Getelde gruttogezinnen in 2022

Figuur 120. Aantal getelde broedparen per soort in 2022

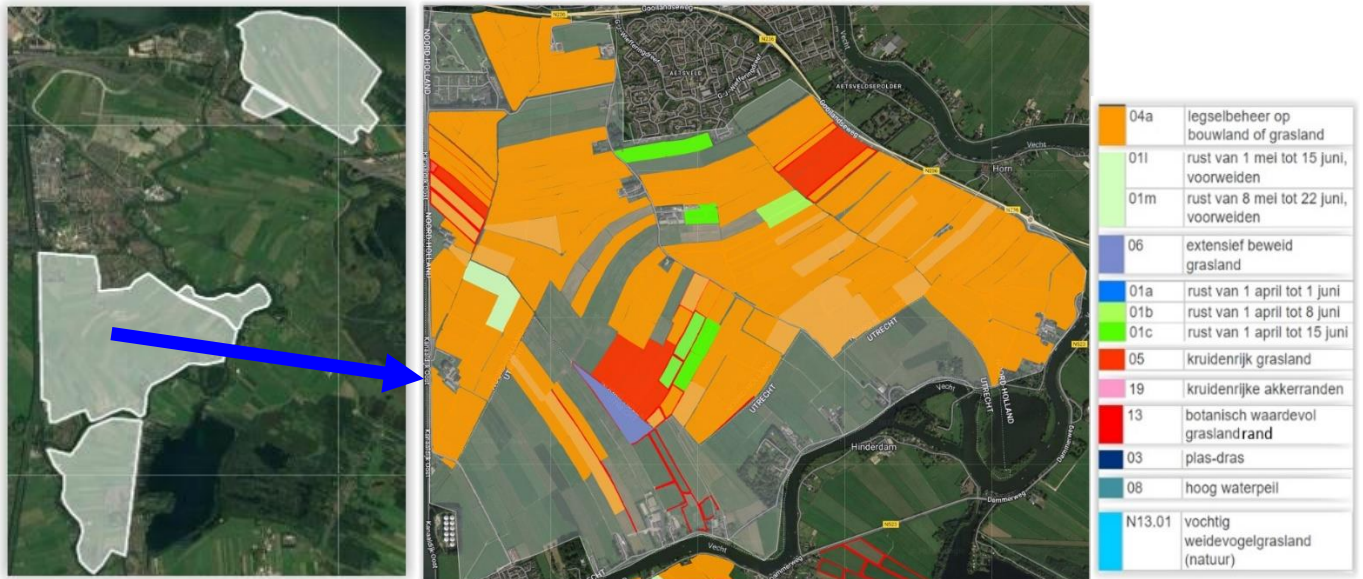
Figuur 121. Broedsucces van de grutto 2017-2022

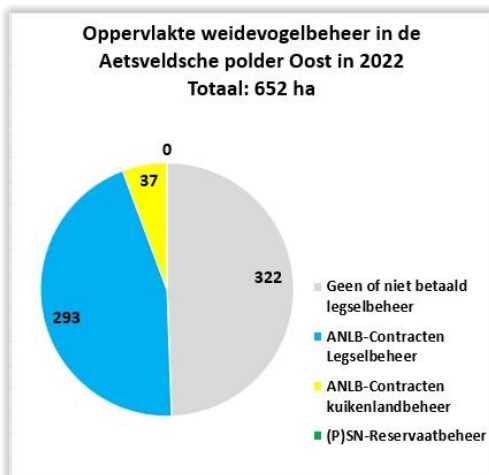
Graspieper

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

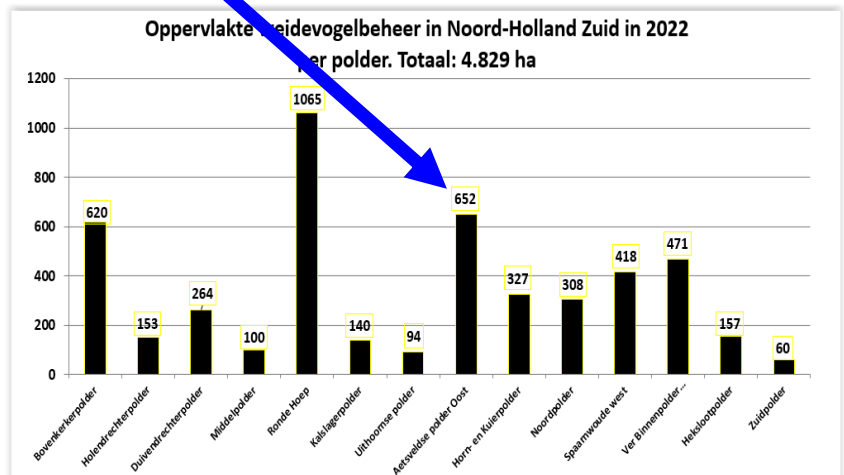
De Aetsveldsche polder Oost is een relatief grote polder van 652 ha. In totaal lag er in 2022 circa 37 ha kuikenland. Dat is 5,7% van de totale oppervlakte en 1,5 ha kuikenland per gruttopaar. Het kuikenland ligt echter nogal verspreid. Er is maar één echt aaneengesloten blok van voldoende omvang in het midden van de polder.

Figuur 122. Ligging Aetsveldsche polder Oost met ligging ANLB-beheer

Figuur 123. Oppervlaktes in 2022

Figuur 124. Oppervlakte per polder

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- Inzetten op uitbreiding en concentratie van het ANLB-beheer voor de grutto: meer aaneengesloten blokken kuikenland rond concentraties van gruttoparen
- Inzetten op verbeteren van het broedsucces van Kievit en scholekster middels beheercontracten voor extensieve beweiding en voorbeweiden verspreid over het hele gebied
- Zorgen voor meer plasdras situaties verspreid over het gebied
- Predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging van de vos

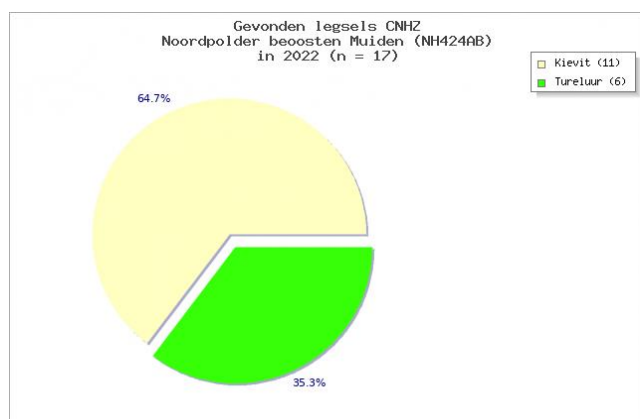

2.2 Noordpolder beoosten Muiden

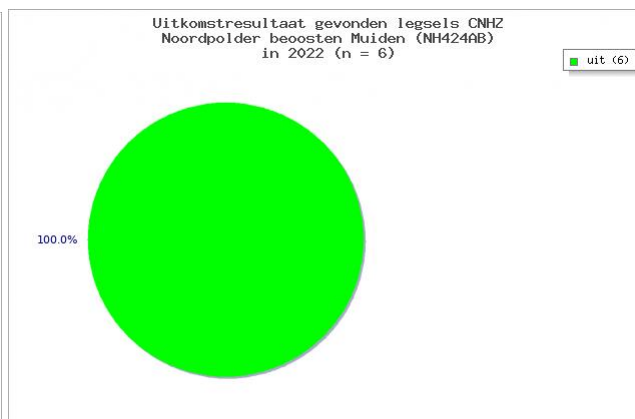
In deze polder is de navolgende analyse gebaseerd op BMP-tellingen. Bij een BMP-telling wordt een gebied niet standaard doorkruist. Daardoor worden broedparen en gezinnen gemist. Verder worden in principe alarmerende ouders met kuikens bij een BMP-telling niet geregistreerd met een separate code. Daardoor was het niet altijd duidelijk of er sprake was van een broedpaar met kuikens of niet. De navolgende analyse is dus mogelijk niet volledig naar de werkelijkheid.

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In de Noordpolder werden in 2022 door boeren 17 nesten gevonden waarvan 11 van de kievit en 6 van de tureluur. Van 6 nesten is bekend dat ze zijn uitgekomen, van 11 nesten is geen uitkomstresultaat bekend.

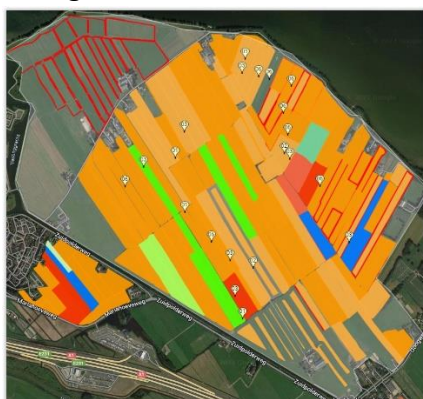
Figuur 125. Gevonden legfels per vogelsoort in 2022

Figuur 126. Uitkomstresultaat gevonden legfels in 2022

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling op 19 april werden 2 paar waargenomen (50%) op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid. Bij de **tureluur** waren dat 3 van de 15 broedparen (20%). Tijdens de gezinnentelling op 1 juni werden bij de grutto 2 (50%) van de 4 gezinnen en bij de tureluur 0 (0%) van de 2 gezinnen aangetroffen op percelen die de eerste twee á drie weken nog niet werden gemaaid. Grutto's en tureluurs maakten dus maar zeer beperkt gebruik van percelen kuikenland. Tijdens de broedpaartelling op 19 april werden bij de **kievit** 4 (21%) van 19 broedparen en bij de **scholekster** 1 (33%) van 3 broedparen geregistreerd op percelen kuikenland. Bij de gezinnentelling op 1 juni werden bij de kievit nog 8 paren waargenomen waarvan 3 met kuikens die geen van de drie op percelen kuikenland liepen. Van de scholekster werden op 1 juni geen paren of gezinnen waargenomen. Kievit en scholekster maakten dus weinig gebruik van percelen kuikenland.

Figuur 127. Broedparen kievit

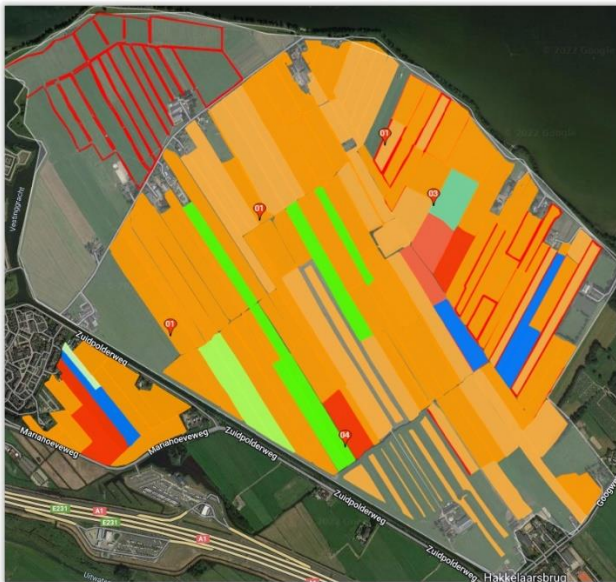
Figuur 128. Broedparen scholekster

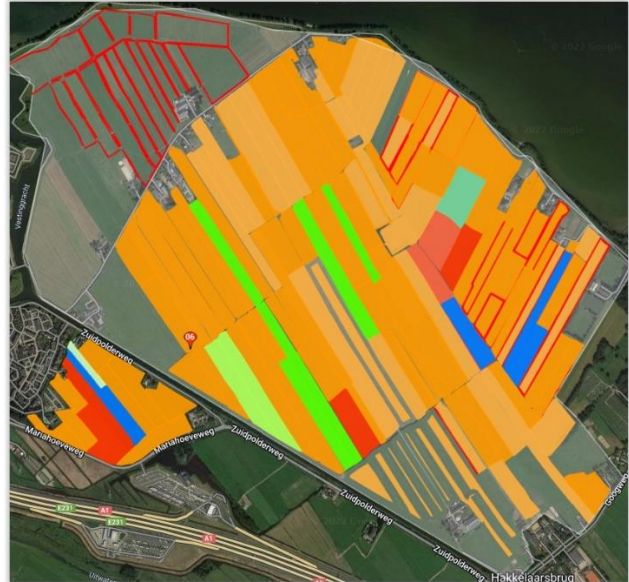
Figuur 129. Broedparen tureluur

Broedsucces grutto, Kievit, scholekster en tureluur

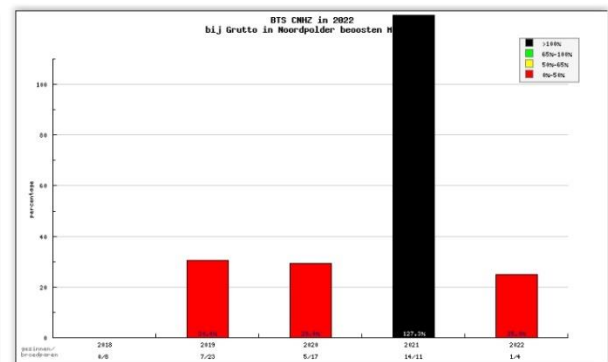
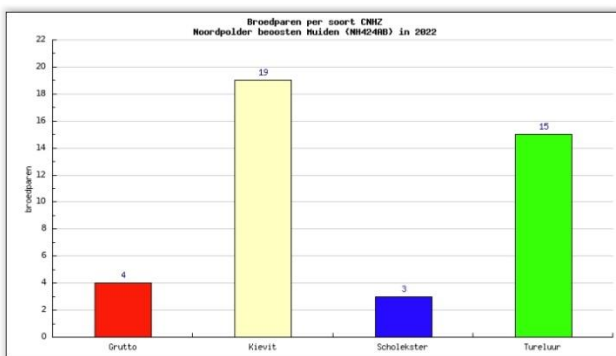
Bij de broedparentelling in april werden 4 **grutt**paren geteld (2020: 14) en bij de gezinnentelling nog 1 gruttapaar met kuikens. Dat levert een BTS van 25%. Het broedsucces was onvoldoende. Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling op 19 april 19 broedparen (2020: 56) geteld en nog geen paren met kuikens. Bij de gezinnentelling op 1 juni werden nog 8 kievitparen geteld waarvan 3 paar met kuikens. Bij de **scholekster** werden in april 2 broedparen geteld (2020: 2) en werden geen scholeksterparen meer waargenomen. Bij de **tureluur** werden in april 12 (2020: 35) broedparen geteld, op 17 mei nog 2 paren met kuikens en op 1 juni wel 6 paren, maar geen paren met kuikens meer. Het broedsucces van kievit, scholekster en tureluur is in deze polder dus onvoldoende geweest.

Figuur 130. Getelde gruttopen in 2022

Figuur 131. Getelde gruttogezinnen in 2022

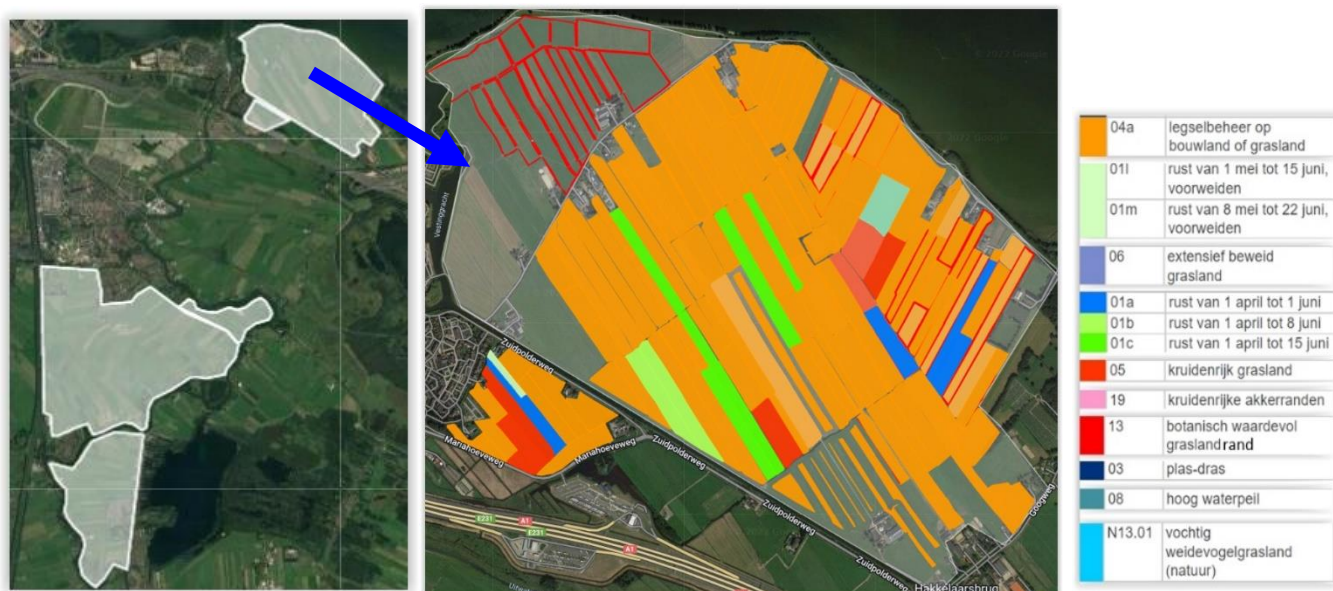
Figuur 129. Aantal getelde broedparen per soort in 2022 **Figuur 130. Broedsucces van de grutto 2017-2022**

Gele kwikstaart

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

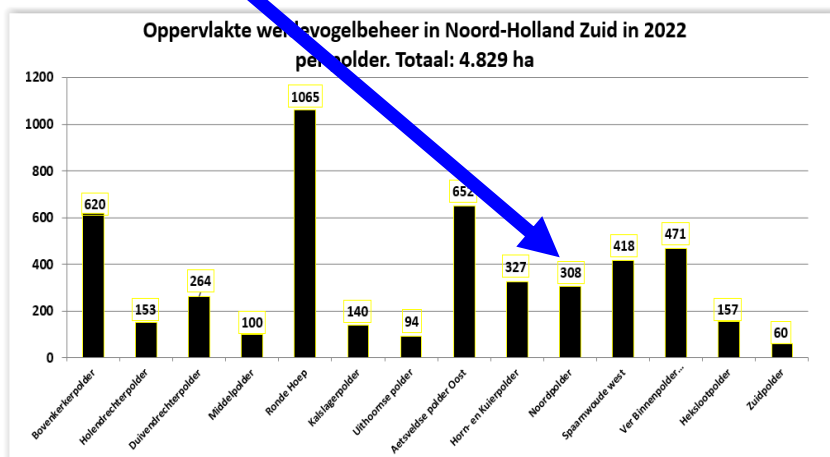
De Noordpolder beoosten Muiden is een middelgrote polder van 308 ha. In totaal lag er in 2022 circa 30 ha kuikenland. Dat is slechts 9,9% van de totale oppervlakte en (met 4 broedparen volgens de BMP-telling) 7,5 ha kuikenland per gruttopaar. Er waren waarschijnlijk meer broedparen. Maar het kuikenland ligt ook nogal verspreid. Er zijn slechts twee enigszins aaneengesloten blokken, maar die zijn slechts 6-8 ha.

Figuur 132. Ligging Noordpolder met ligging ANLB-beheer

Figuur 133. Oppervlaktes in 2022

Figuur 134. Oppervlakte per polder

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

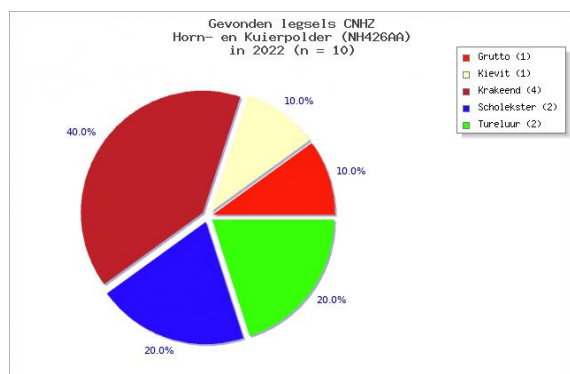
- Inzetten op uitbreiding en concentratie van het ANLB-beheer voor de grutto: meer aaneengesloten blokken kuikenland rond concentraties van gruttoparen
- Inzetten op verbeteren van het broedsucces van Kievit en scholekster middels beheercontracten voor extensieve beweiding en voorbeweiden
- Zorgen voor meer plasdras situaties
- Predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging van de vos

2.3 Horn- en Kuierpolder

In deze polder is de navolgende analyse gebaseerd op BMP-tellingen. Bij een BMP-telling wordt een gebied niet standaard doorkruist. Daardoor worden broedparen en gezinnen gemist. Verder worden in principe alarmerende ouders met kuikens bij een BMP-telling niet geregistreerd met een separate code. Daardoor was het niet altijd duidelijk of er sprake was van een broedpaar met kuikens of niet. De navolgende analyse is dus mogelijk niet volledig naar de werkelijkheid.

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In 2022 zijn 10 legsels gevonden: 1 x kievit, 1 x grutto, 2 x scholekster, 2 x tureluur en 1 x kraakeend. Het uitkomstresultaat van deze nesten is niet bekend.

Figuur 135. Gevonden legsels per vogelsoort in 2022

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling op 17 april werden 3 paar **grutto's** geteld waarvan 1 paar (33%) op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid. Bij de gezinntelling op 1 juni werd 1 gruttogezin waargenomen op een perceel kuikenland. Bij de tureluur werden in april 3 paar waargenomen waarvan 1 op een perceel kuikenland. Op 1 juni werden geen tureluurparen of -gezinnen waargenomen. Grutto en tureluur maakten dus beperkt tot geen gebruik van percelen kuikenland. Tijdens de broedpaartelling op 17 april werd bij de **kievit** 1 van de 6 broedparen (17%) en bij de **scholekster** 2 van de 4 broedparen (50%) geregistreerd op percelen kuikenland. Bij de gezinntelling op 1 juni werden geen kievit en scholekstergezinnen waargenomen op percelen kuikenland. Er liepen wel 2 kievitgezinnen en 1 scholekstergezin maar op percelen zonder verlate maaidatum/kuikenland. Kievit en scholekster maakten dus weinig gebruik van percelen kuikenland.

Figuur 136. Broedparen kievit

Figuur 137. Broedparen scholekster

Figuur 138. Broedparen tureluur

Broedsucces grutto, kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling op 17 april werden 3 **grutt**paren geteld, bij de gezinentelling op 1 juni werd nog 1 gruttogezin waargenomen. Het BTS was dus maximaal 33%.

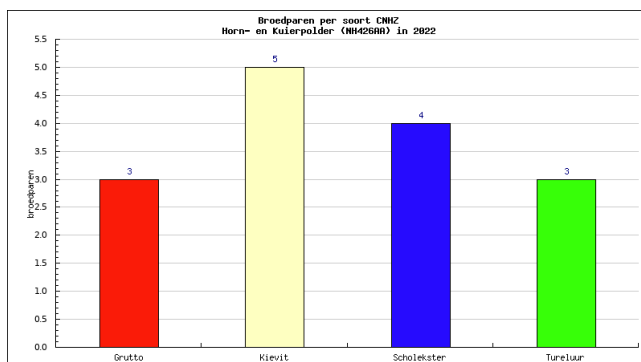
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling op 22 april 5 broedparen geteld waarvan 2 paren met kuikens, op 17 mei 7 paar waarvan nog steeds (of weer) 2 met kuikens. Bij de gezinentelling op 1 juni werden ook 2 kievitparen met kuikens waargenomen. Bij de **scholekster** werden op 17 april 4 broedparen geteld en op 1 juni nog 3 paar waarvan 1 met kuikens. Bij de tureluur werden op 17 april 3 paren geteld, op 17 mei ook, maar beide keren geen paren met kuikens. Op 1 juni werden geen tureluurs meer waargenomen. Het broedsucces van de kievit was waarschijnlijk net onvoldoende, maar van scholekster en tureluur met zekerheid onvoldoende.

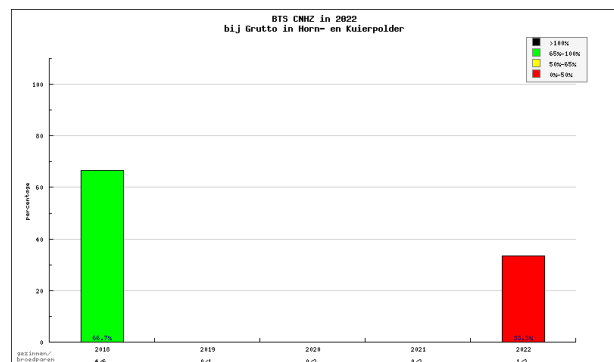
Figuur 139. Getelde gruttparen in 2022

Figuur 140. Getelde gruttgezinnen in 2022

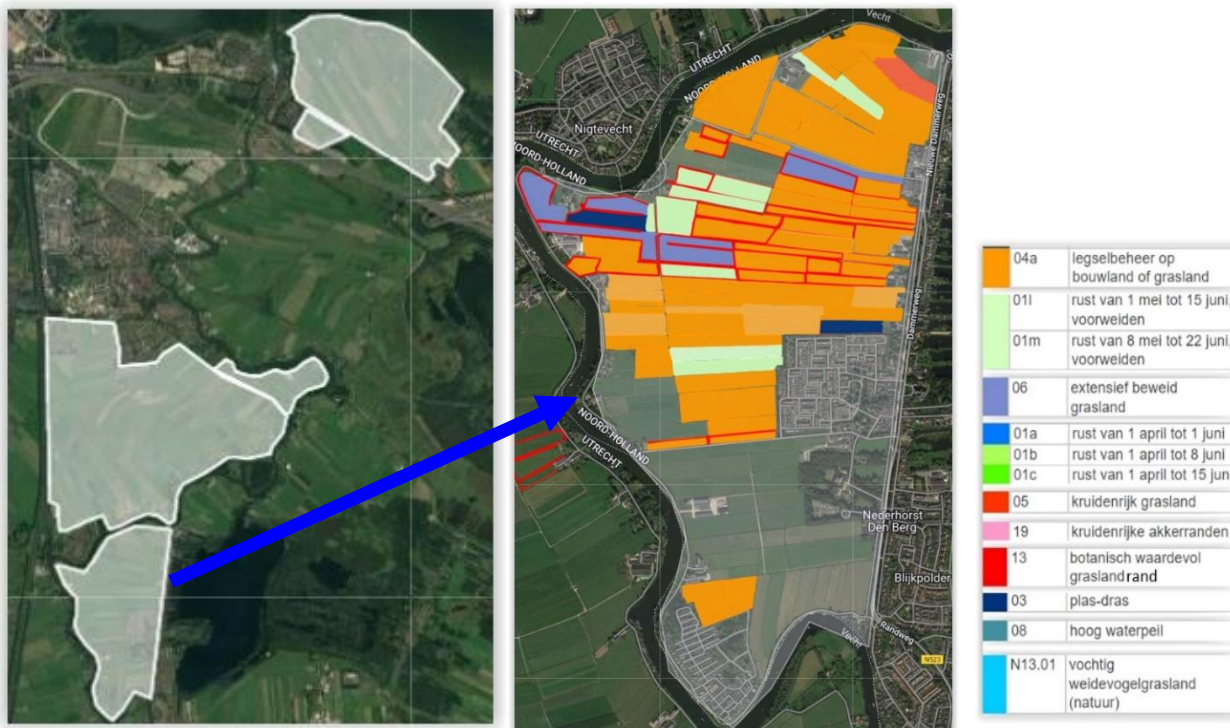
Figuur 141. Aantal getelde broedparen per soort in 2022

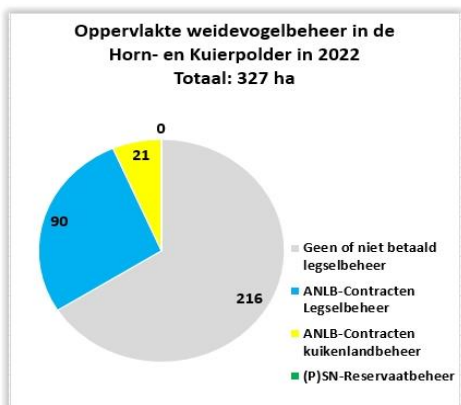
Figuur 142. Broedsucces van de grutto 2017-2022

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

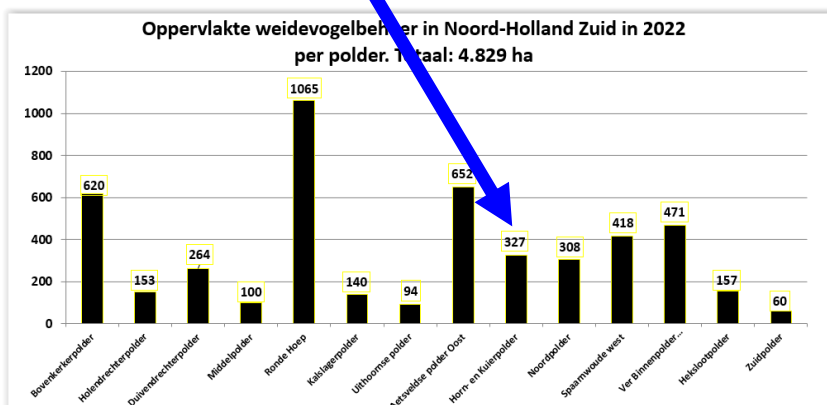
De Horn- en Kuierpolder is een middelgrote polder van 327 ha. In totaal lag er in 2022 circa 30 ha kuikenland. Dat is slechts 9,9% van de totale oppervlakte en (met 4 broedparen volgens de BMP-telling) 21 ha kuikenland per gruttoopbaar. Er waren mogelijk meer broedparen. Het kuikenland ligt echter niet op de goede plek voor de grutto en ook wat te verspreid. Er is één enigszins aaneengesloten blok, maar daar broedden in 2022 geen grutto's in de buurt.

Figuur 143. Ligging Horn- en Kuierpolder met ligging ANLB-beheer

Figuur 144. Oppervlaktes in 2022

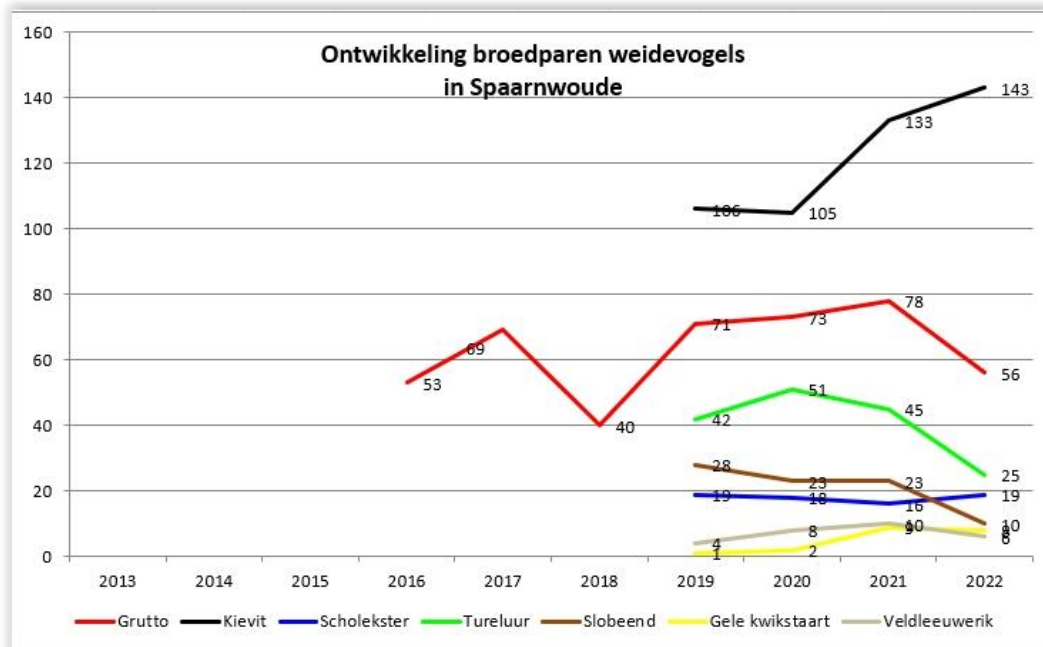
Figuur 145. Oppervlakte per polder

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- Inzetten op uitbreiding en concentratie van het ANLB-beheer voor de grutto: meer aaneengesloten blokken kuikenland rond concentraties van gruttoparen
- Inzetten op verbeteren van het broedsucces van Kievit en scholekster middels beheercontracten met name voor extensieve beweiding en voorbeweiden
- Zorgen voor meer plasdras situaties
- Predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging van de vos

3. Spaarnwoude

In Spaarnwoude valt op dat de Kievit de laatste 2 jaar toeneemt en vooral in de Hekslootpolder en de Vereenigde Binnenpolder plus Inlaag. Oorzaak is deels het vossenraster in de Hekslootpolder, maar dat verklaart niet de toename in de andere polder. De grutto liep vooral in Spaarnwoude west in aantal terug ten opzichte van 2021, net als tureluur en slobeend. De tellingen van de vrijwilligersgroep Spaarnwoude laten zien dat er bij de grutto sprake is van een afname van 2006 tot 2012 en daarna een stabilisatie. De scholekster vertoont vooral een schommeling in aantallen broedparen en gele kwikstaart en veldleeuwerik een licht stijgende trend.

Figuur 146. Aantallen broedparen in Spaarnwoude 2016-2022

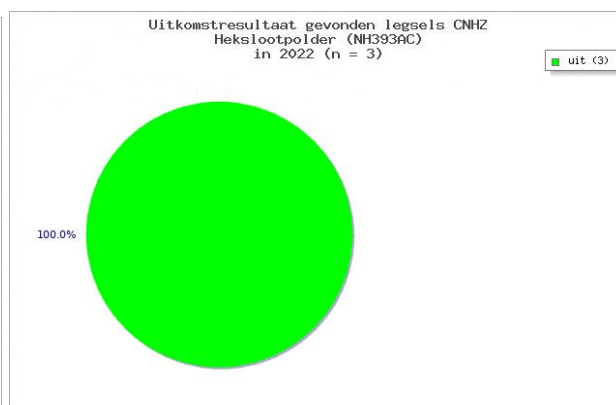
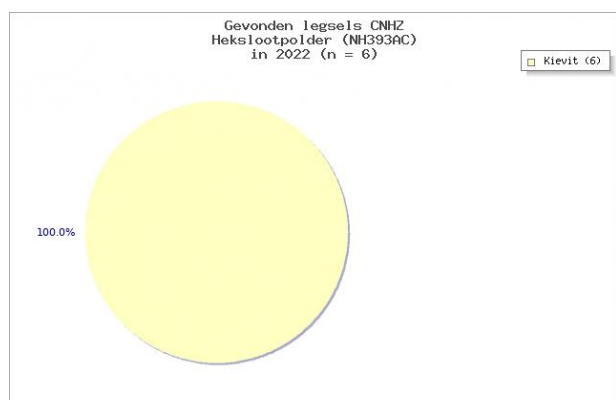

Figuur 147. Aantallen broedparen per soort per BTS-gebied in Spaarnwoude 2016/2019-2022
HSP= Hekslootpolder; SPW= Spaarnwoude west; VBP= Vereenigde Binnenpolder Oost+Inlaag

3.1 Hekslootpolder

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In de Hekslootpolder werden in 2022 in totaal 6 nesten beschermd tegen bemesten, allemaal van de kievit. Het uitkomstresultaat was goed: alle nesten uit.

Figuur 148. Gevonden legsels per vogelsoort in 2022   **Figuur 149. Uitkomstresultaat gevonden legsels in 2022**

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling op 27 april werden 4 **grutto**paren geteld waarvan 2 (50%) op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid. Van de **tureluur** werden ook 2 (50%) van de 4 paren waargenomen op percelen met verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 28 mei werd het ene nog aanwezige gruttogezin waargenomen op een perceel verlate maaidatum/kuikenland. Bij de tureluur waren dat alle 4 (100%) gezinnen. Grutto en tureluur maken dus matig tot goed gebruik van percelen kuikenland.

Tijdens de broedpaartelling op 27 april werden bij de **kievit** 14 (56%) van de 25 broedparen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Het ene scholeksterpaar werd waargenomen buiten percelen met verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 26 mei werden 4 (36%) van de 11 kievitgezinnen op percelen met verlate maaidatum/kuikenland. Het ene scholekstergezin werd waargenomen buiten de percelen met verlate maaidatum/kuikenland. Kievit en scholekster maakten dus matig tot geen gebruik van percelen met contracten voor kuikenland.

Figuur 150. Broedparen kievit

Figuur 151. Broedparen scholekster

Figuur 152. Broedparen tureluur

Broedsucces grutto, Kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling op 27 april werden 4 **grutt**paren geteld en bij de gezinnentelling op 28 mei 2 par waarvan 1 gruttapaar met kuikens. Dat levert een BTS van 25% op, een onvoldoende broedsucces dus.

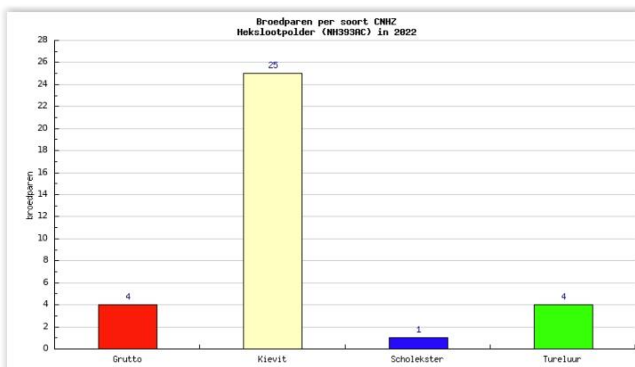
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling op 27 april 25 broedparen geteld, waarvan 10 paren met kuikens. Bij de gezinnentelling op 28 mei werden nog 7 paar geteld waarvan 4 paar met kuikens. Bij de **scholekster** werd op 27 april 1 broedpaar waargenomen (zonder kuikens) en op 28 mei geen broedparen meer. Bij de **tureluur** werden 4 broedpaar geteld (nog geen paren met kuikens) en op 26 mei 6 paren waarvan maar 4 paar met kuikens. Kievit en tureluur hadden waarschijnlijk (mogelijk) voldoende broedsucces, maar de scholekster geen broedsucces.

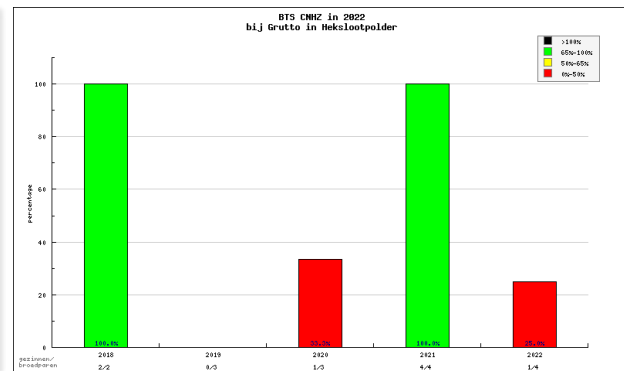
Figuur 153. Getelde gruttoparen in 2022

Figuur 154. Getelde gruttogezinnen in 2022

Figuur 155. Aantal broedparen per soort in 2022

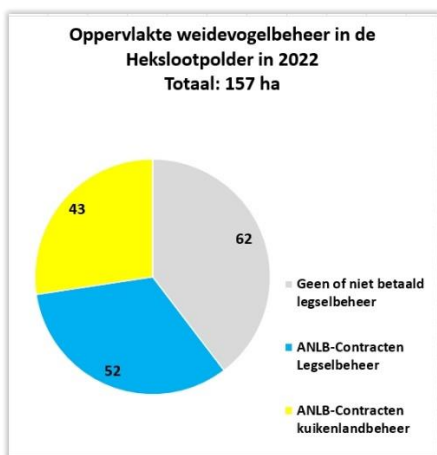
Figuur 156. Broedsucces van de grutto 2017-2022

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

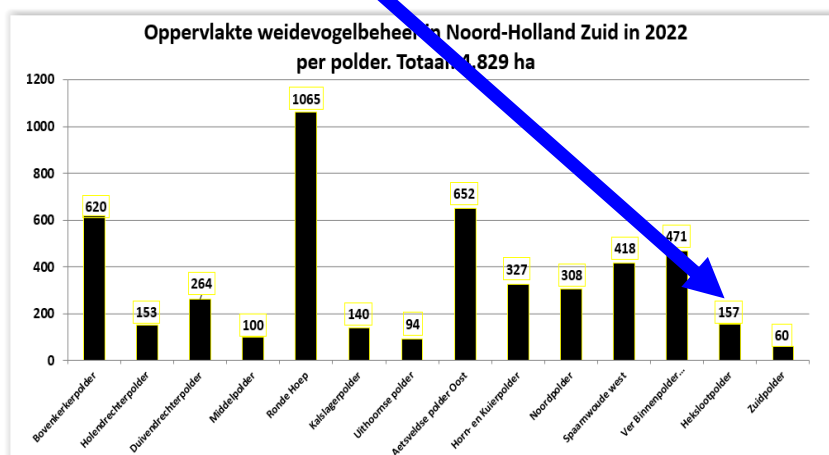
De Hekslootpolder is een relatief kleine polder van 157 ha. In totaal lag er in 2022 circa 43 ha kuikenland. Dat is 27,4% van de totale oppervlakte en ruim 10 ha kuikenland per gruttopaar. Het kuikenland ligt bijna geheel in twee grote aaneengesloten blokken binnen twee vossenrasters. Het kuikenland wordt pas gemaaid na half juni als de gruttokuikens vliegvlug zijn. Het lage broedsucces in 2022 is vooral veroorzaakt als gevolg van droogte in april/mei en predatie door vliegende predatoren en dan met name kauwen. Het vossenraster bleek effectief want er werd geen predatie door vos vastgesteld binnen het raster.

Figuur 157. Ligging Hekslootpolder met ligging ANLB-beheer

Figuur 158. Oppervlaktes in 2022

Figuur 159. Oppervlakte per polder

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- Naast het al in gebruik zijnde extensieve beweiden met vleesvee het broedsucces van met name de Kievit verbeteren door meer greppelplasdras situaties te creëren
- Nemen van voorzorgsmaatregelen om vandalisme t.a.v. vossenrasters en veroudering van de stroomdraden van vossenrasters te beperken
- Predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging van de vos

3.2 Spaarnwoude-west

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

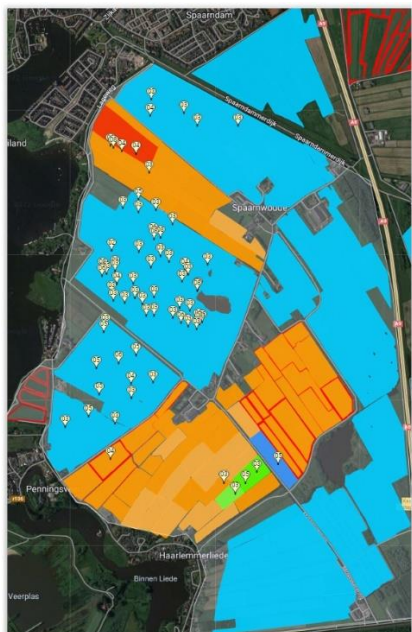
In Spaarnwoude-west zijn in 2022 geen nesten gezocht.

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

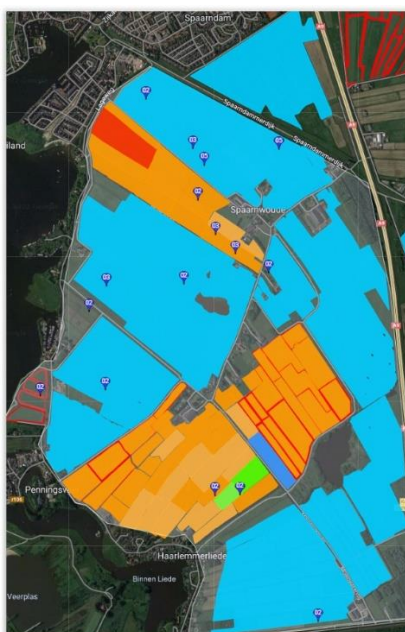
Bij de broedpaartelling op 30 april/1 mei werden 31 (84%) van de 37 **grutt**oparen in deze polder geregistreerd op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid en 12 (75%) van de 16 **tureluur**-paren. Bij de gezinnentelling op 28 mei werden 16 (94%) van de 17 gruttogezinnen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland en 12 (75%) van de 16 tureluurgezinnen.

Tijdens de broedpaartelling op 30 april/1 mei werden bij de **kievit** 59 van de 64 broedparen (92%) en bij de **scholekster** 11 van de 16 broedparen (69%) geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 28 mei werden bij de kievit 21 alle 10 24 gezinnen gesignaleerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland en bij de scholekster 4 van de 6 gezinnen.

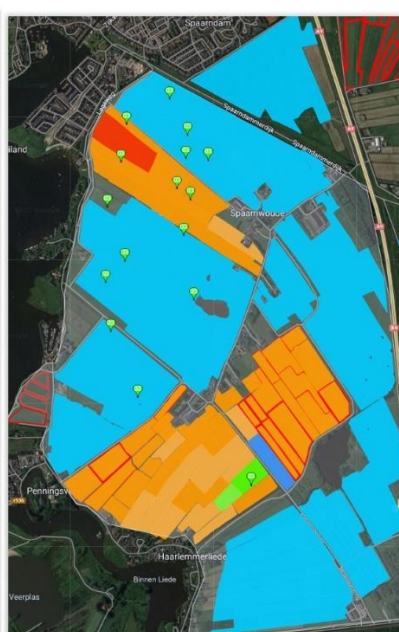
Weidevogels maakten goed gebruik van percelen met rustperiode/kuikenland. Dat is ook niet vreemd gezien het hoge aandeel percelen kuikenland (ongeveer 65%) in dit deelgebied.

Figuur 160. Broedparen kievit

Figuur 161. Broedparen scholekster

Figuur 162. Broedparen tureluur

Kievit

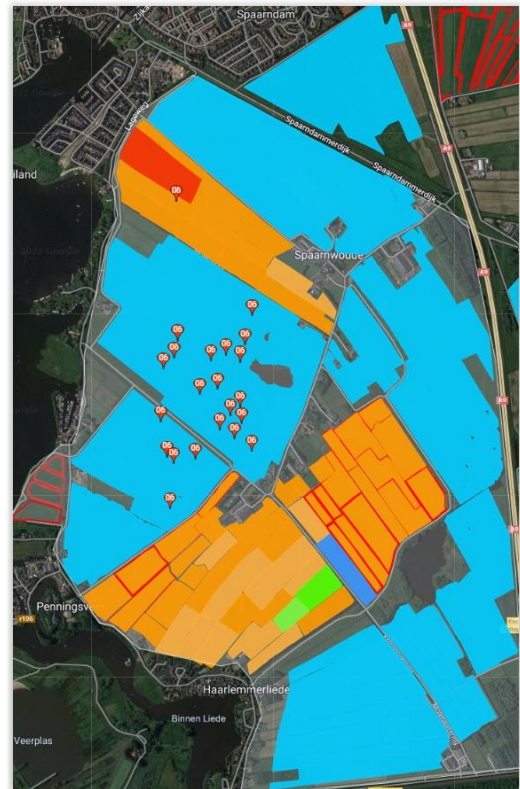
Broedsucces grutto, kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling op 30 april/1 mei werden 37 **gruttopen** geteld en bij de gezinentelling op 28 mei nog 20 paar waarvan 17 gruttopen met kuikens. Dat leidt tot een onvoldoende BTS van 45,9%. Oorzaak was dit jaar ook hier droogte en predatie door vos.

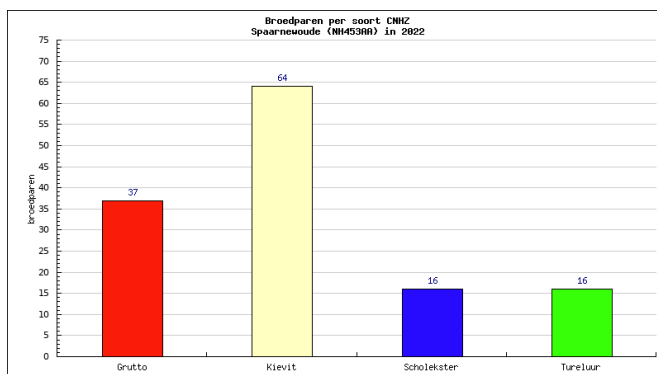
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling op 30 april/1 mei 64 broedparen geteld, waarvan 7 paren met kuikens. Bij de gezinentelling op 28 mei werden nog maar 18 kievitparen geteld waarvan 10 kievitparen met kuikens. Bij de **scholekster** werden 16 broedparen geteld (nog geen paren met kuikens) en op 28 mei nog maar 8 paren waarvan 4 paar met kuikens. Bij de **tureluur** werden 16 broedparen geteld (nog geen paren met kuikens) en op 28 mei nog 16 paren waarvan 14 paren met kuikens. Kievit en scholekster hebben dus waarschijnlijk onvoldoende broedsucces gehad, maar de tureluur vermoedelijk wel een voldoende broedsucces.

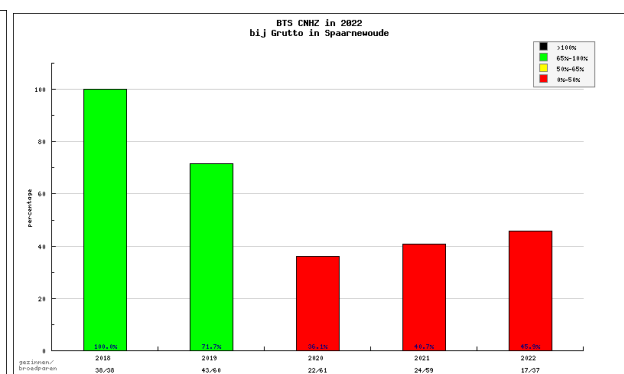
Figuur 163. Getelde gruttopen in 2022

Figuur 164. Getelde gruttogezinnen in 2022

Figuur 165. Aantal broedparen per soort in 2022

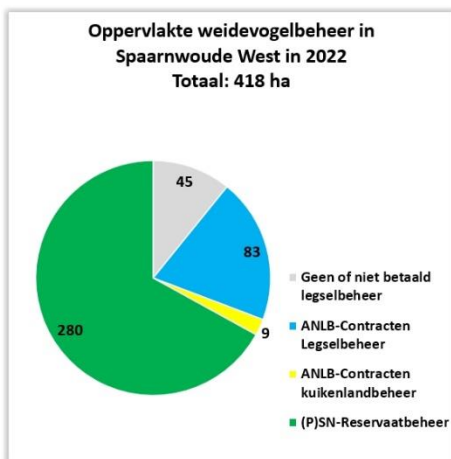
Figuur 166. Broedsucces van de grutto 2017-2022

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

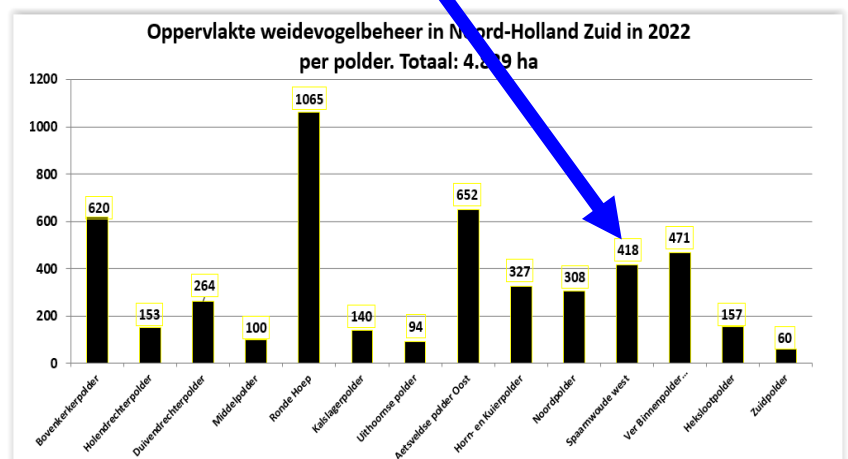
Spaarnwoude west is een middelgrote polder van 418 ha. In totaal lag er in 2022 circa 289 ha kuikenland. Dat is maar liefst 69,2% van de totale oppervlakte en bijna 8 ha kuikenland per grutto-paar. In het gebied was een qua omvang beperkt vossenraster aanwezig en ook een enkele draad als blokkade van een vaste looproute van vossen. Op het kuikenland lagen beheerafspraken via particulier natuurbeheer en het land werd veelal pas na half juni gemaaid nadat de gruttokuikens vliegvlug waren geworden. Het lage broedsucces in 2022 is waarschijnlijk vooral veroorzaakt door droogte en door hoge predatie door vos.

Figuur 167. Ligging Spaarnwoude West met ligging (P)SN/ANLB-beheer

Figuur 168. Oppervlaktes in 2022

Figuur 169. Oppervlakte per polder

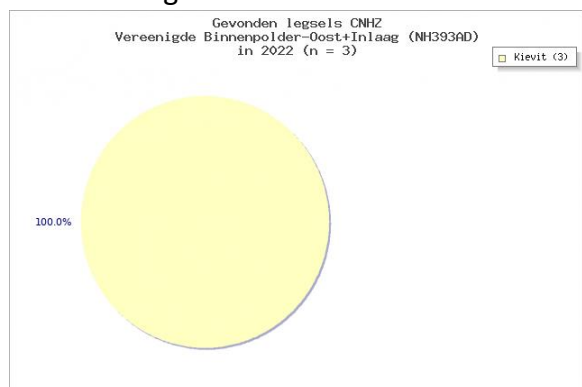
Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- Inzetten op verbeteren van het broedsucces van Kievit en schonekster via beheercontracten met name voor extensieve beweiding en voorbeweiden
- Aandacht geven aan hoog slootpeil bij droogte via greppels (dankzij hoog slootpeil)
- Predatoren aanwezigheid monitoren met wildcamera's, waar mogelijk uitrasteren van de meest vogelrijke delen en indien nodig en mogelijk bejaging van de vos.

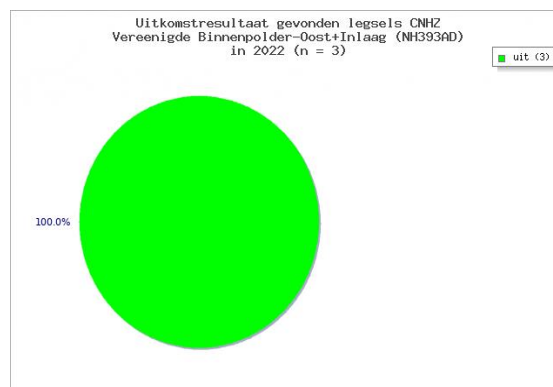
3.3 Vereenigde Binnenpolder-Oost+Inlaag

Gevonden nesten, uitkomstresultaat en verliesoorzaak

In 2022 werden 3 in totaal 6 kievitsnesten beschermd door eromheen te maaien. Het uitkomstresultaat was goed: alle nesten uit.

Figuur 170. Gevonden legfels per vogelsoort in 2022

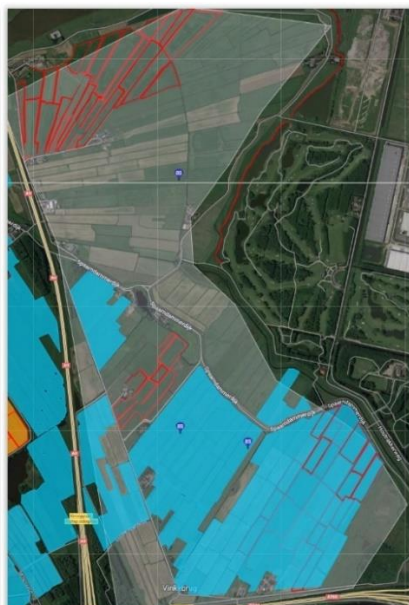
Figuur 171. Uitkomstresultaat gevonden legfels in 2022

Maakten weidevogels gebruik van percelen kuikenland?

Bij de broedpaartelling op 30 april werden 15 **grutto**paren geteld waarvan 10 (67%) paar op grasland dat laat gemaaid zou worden gemaaid. Er werden 5 **tureluur**paren geteld waarvan 4 (80%) paar op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 28 mei werden alle 7 (100%) gruttogezinnen geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Er werden 12 tureluurgezinnen geteld waarvan 11 (92%) op percelen met verlate maaidatum. Een groot deel van de grutto's en tureluurs maakten dus gebruik van percelen kuikenland. Tijdens de broedpaartelling op 30 april werden 37 (73%) van de 51 **kievit**paren geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. De 3 scholeksterparen werden geregistreerd op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Bij de gezinnentelling op 28 mei liepen 23 (88%) van de 26 kievitgezinnen op percelen verlate maaidatum/kuikenland. Er waren geen scholekstergezinnen aanwezig. Een groot deel van de kieviten en scholeksters maakten dus gebruik van percelen kuikenland. Weidevogels maakten goed gebruik van percelen met rustperiode/kuikenland. Dat is ook niet vreemd gezien het relatief hoge aandeel percelen rustperiode/kuikenland (ongeveer 40%) in dit deelgebied.

Figuur 172. Broedparen kievit

Figuur 173. Broedparen scholekster

Figuur 174. Broedparen tureluur

Broedsucces grutto, kievit, scholekster en tureluur

Bij de broedparentelling op 30 april/1 mei werden 15 **grutto**paren geteld en bij de gezinnentelling op 28 mei 7 gruttoparen met kuikens. Dat levert een BTS op van 46,7%. Dat is onvoldoende om de jaarlijkse sterfte onder volwassen grutto's te compenseren.

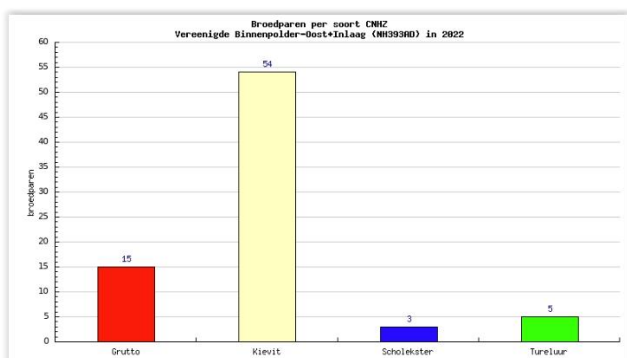
Bij de **kievit** werden tijdens broedpaartelling 51 broedparen geteld, waarvan 3 paar met kuikens. Bij de gezinnentelling op 28 mei werden nog 28 kievitparen geteld waarvan 26 kievitparen met kuikens. Bij de **scholekster** werden 3 broedparen geteld (nog geen paren met kuikens) en op 28 mei 2 paren waarvan 1 paar met kuikens. Bij de **tureluur** werden eind april 5 broedparen geteld (nog geen paren met kuikens) en op 28 mei 15 paren waarvan 12 paar met kuikens. Kievit, scholekster en tureluur hebben in 2022 waarschijnlijk een matig tot mogelijk goed broedsucces gehad.

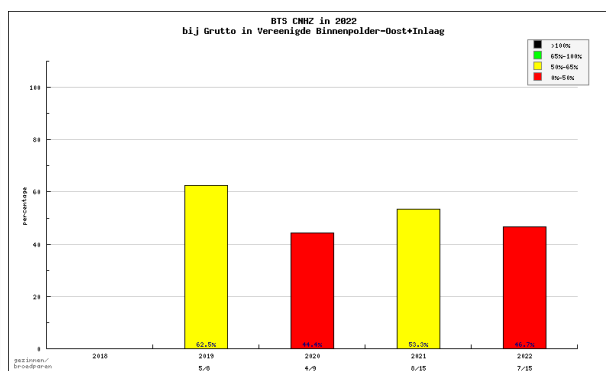
Figuur 175. Getelde gruttoparen in 2022

Figuur 176. Getelde gruttogezinnen in 2022

Figuur 177. Aantal broedparen per soort in 2022

Figuur 178. Broedsucces van de grutto 2017-2022

Contracten ANLB-beheer en/of afspraken SN-beheer

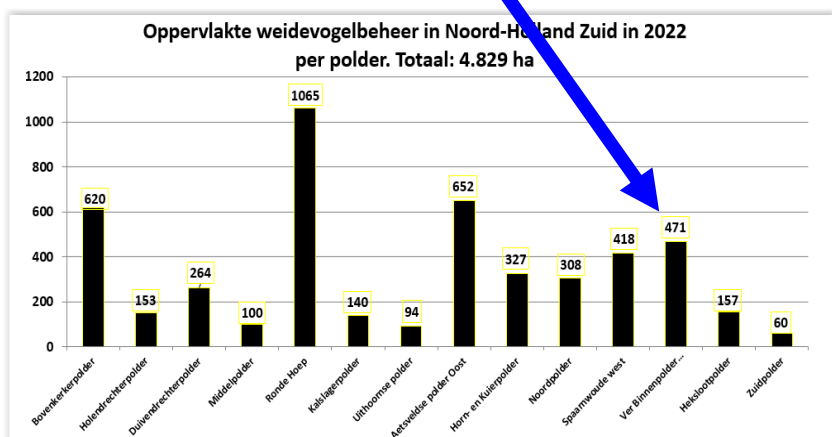
De Verenigde Binnenpolder plus Inlaag is een middelgrote polder van 471 ha. In 2022 lag er circa 120 ha kuikenland. Dat is 25,5% van de totale oppervlakte en circa 8 ha kuikenland per gruttopaar. Op het kuikenland lagen beheerafspraken via particulier natuurbeheer en het land werd veelal pas na half juni gemaaid nadat de gruttokuikens vliegvlug waren geworden. Het lage broedsucces (47%) in 2022 is waarschijnlijk vooral veroorzaakt door droogte en door hoge predatie door vos.

Figuur 179. Verenigde Binnenpolder+Inlaag met ligging (P)SN/ANLB-beheer

Figuur 180. Oppervlaktes in 2022

Figuur 181. Oppervlakte per polder

Overwegingen voor het weidevogelbeheer in 2023

- Inzetten op verbeteren van het broedsucces van Kievit en scholekster middels beheercontracten met name voor extensieve beweiding en voorbeweiden
- Aandacht geven aan hoog slootpeil bij droogte via greppels (dankzij hoog slootpeil)
- Uitrasteren van de meest weidevogelrijke delen van het gebied om predatiedruk door de vos te beperken
- Predatorenanwezigheid monitoren met wildcamera's en indien nodig en mogelijk bejaging van de vos.

